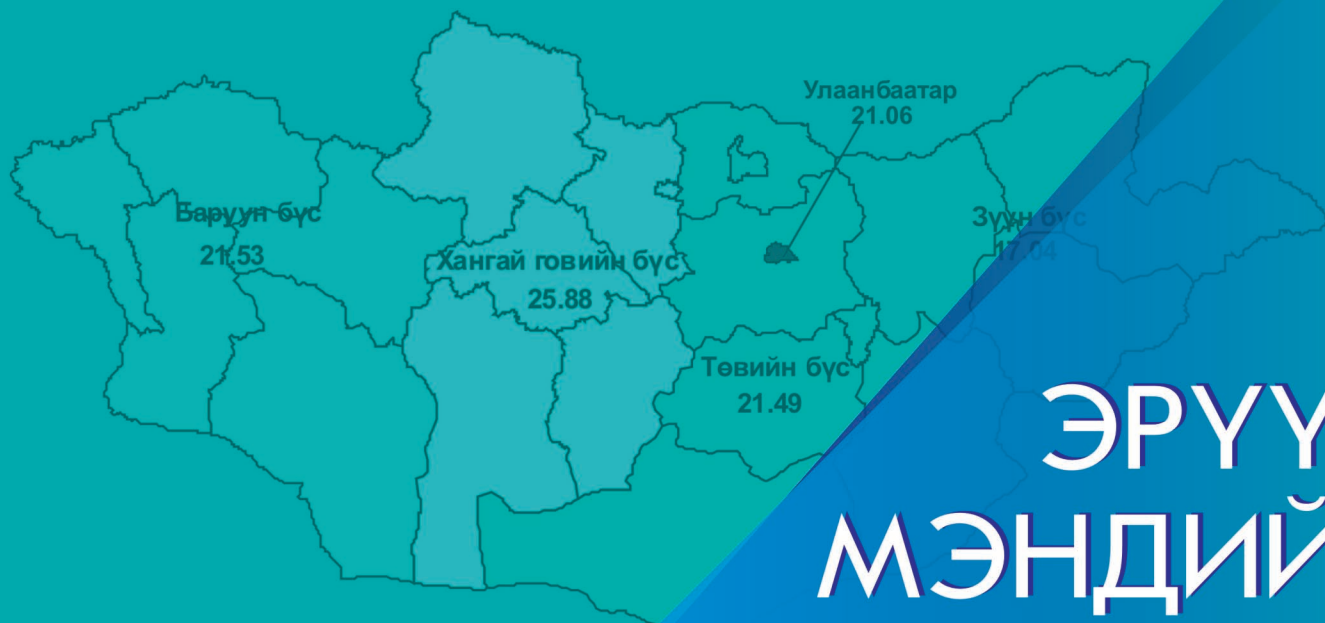

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЯАМ

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ХӨГЖЛИЙН ҮНДЭСНИЙ ТӨВ

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ

2007

ТОВЧИЛСОН НЭР ТОМЬЁОНЫ ТАЙЛБАР

АР	Архангай
БӨ	Баян-Өлгий
БХ	Баянхонгор
БУ	Булган
ГА	Говь-Алтай
ГС	Говьсүмбэр
ДГ	Дорноговь
ДО	Дорнод
ДУ	Дундговь
ЗА	Завхан
ОР	Орхон
ӨВ	Өвөрхангай
ӨМ	Өмнөговь
СҮ	Сүхбаатар
СЭ	Сэлэнгэ
ТӨ	Төв
УВ	Увс
ХО	Ховд
ХӨ	Хөвсгөл
ХЭ	Хэнтий
АД	Аймгийн дүн
УБ	Улаанбаатар
УД	Улсын дүн
ҮСГ	Үндэсний статистикийн газар
МХЗ	Мянганы хөгжлийн зорилт
БЗДХ	Бэлгийн замаар дамжих халдвар
ХДХВ	Хүний дархлал хомсдолын вирус
ДОХ	Дархлалын олдмол хамшинж
ДОТС	Богино хугацааны шууд хяналттай эмчилгээ
СТДХ	Сүрьеэтэй тэмцэх дэд хөтөлбөр
НҮЭМ	Нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд
ЖСА	Жирэмслэлтээс сэргийлэх арга
ХӨЦМ	Хүүхдийн өвчний цогц менежмент
ДНБ	Дотоодын нийт бүтээгдэхүүн
ТБУСТХ	Төсвийн байгууллагын удирдлага санхүүжилтийн тухай хууль
ЭМД	Эрүүл мэндийн даатгал

Өмнөх үг

Эрүүл мэндийн хөгжлийн үндэсний төвийн статистик мэдээллийн албанаас тогтмол цуглуулдаг албан ёсны статистик мэдээ тайланд тулгуурлан бодлого боловсруулах, шийдвэр гаргах түвшинд зайлшгүй шаардлагатай эрүүл мэндийн үндсэн үзүүлэлтүүдийг олон улсын аргачлалын дагуу тооцож жил бүр эмхэтгэл болгон хэвлүүлэн та бүхэнд хүргэдэг билээ.

Бид энэхүү эмхэтгэлээ 2001 оноос эхлэн монгол, англи хэлнээ эрхлэн гаргадаг болсноор манай эрүүл мэндийн салбарт хамтран ажилладаг олон улсын байгууллагууд, хандивлагчид болон зөвлөхүүд ашиглах хамтын ажиллагааны боломжийг бүрдүүлж өгсөн юм.

Энэхүү эмхэтгэлд 2005 оноос хойш Мянганы хөгжлийн зорилтуудын хэрэгжилтийн эрүүл мэндийн үзүүлэлтүүдийг оруулж байгаа ба хүн ам зүйн зарим үзүүлэлт, эхийн эрүүл мэндтэй холбоотой жирэмсэн, төрөх, төрсний дараахи үеийн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ, хүүхдийн өвчлөл, нас баралтын шалтгаан, эмнэлгийн үйл ажиллагааны үндсэн үзүүлэлтүүдийг шатлалаар, эдийн засаг, үндэсний хөтөлбөрүүдийн хэрэгжилтийг 2007 оны байдлаар шинэчлэн нэмж, зарим үзүүлэлтийг өөрчлөн орууллаа.

Хүн амын эрүүл мэндийг сайжруулах талаар хэрэгжүүлж байгаа арга хэмжээний үр дүнг илтгэх чухал үзүүлэлт болох нялхсын болон 5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл сүүлийн 10 жилд тууштай буурч, эхийн эндэгдлийн түвшин 2001 оноос хойш тогтвортой буурсан боловч 2007 онд өнгөрсөн жилийн мөн үетэй харьцуулахад өссөн зэрэг үзүүлэлтүүдийг та бүхэн энэхүү эмхэтгэлээс бас үзэх боломжтой.

Бүх түвшний эрүүл мэндийн бодлого боловсруулагчид, шийдвэр гаргагчид болон бусад мэдээлэл хэрэглэгчдэд нотолгоонд тулгуурласан оновчтой шийдвэр гаргахад бидний энэхүү эмхэтгэл дэмжлэг үзүүлнэ гэдэгт бүрэн итгэлтэй байна. Мөн сар бүрийн хүн амын өвчлөл, эндэгдлийн мэдээлэлд эрүүл мэндийн зарим гол үзүүлэлтүүдийг гаргадаг бөгөөд манай байгууллагын веб хуудсыг ашиглан статистикийн мэдээллийг дурын хэрэглэгч бүр хандан авч ашиглах боломжтойг хэлэхэд таатай байна.

Web site: <http://www.nchd.mn>

ЭМХҮТ-ийн ЗАХИРАЛ, Доктор Ц. Содномпил

Гарчиг

Бүлэг 1. Монгол Улсын хүн ам

1.1 Хүн ам

1.2 Хүн амын нас, хүйсийн суварга

1.3 Монгол улсын хүн ам ба хүн ам зүйн зарим үзүүлэлтүүд

Бүлэг 2. Мянганы хөгжлийн эрүүл мэндийн зорилтууд

Бүлэг 3. Эх хүүхдийн эрүүл мэнд

3.1 Эхийн эрүүл мэнд

3.1.1 Жирэмсний үеийн болон төрөхийн өмнөх үеийн эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ

3.1.2 Төрөлт, төрөх үеийн эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ

3.1.3 Төрсний дараах үеийн тусламж, үйлчилгээ

3.1.4 Эхийн эндэгдэл

3.1.5 Үр хөндөлт

3.1.6 Жирэмслэлтээс сэргийлэх орчин үеийн арга хэрэглээ

3.2 Хүүхэд өсвөр үеийнхний эрүүл мэнд

Бүлэг 4. Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ

4.1 Эмнэлгийн анхдагч шатлалын тусламж, үйлчилгээ

4.1.1 Өрхийн эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ

4.1.2 Сумын болон сумдын эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ

4.2 Эмнэлгийн хоёрдогч шатлалын тусламж, үйлчилгээ

4.3 Эмнэлгийн гуравдагч шатлалын тусламж, үйлчилгээ

4.4 Эмийн улсын бүртгэлийн тухай

Бүлэг 5. Халдварт өвчин

5.1 Гэдэсний халдвар

5.2 Амьсгалын замын халдвар

5.3 Бэлгийн замаар дамжих халдвар

Бүлэг 6. Халдварт бус өвчлөл

6.1 Хүн амын өвчлөлийн тэргүүлэх шалтгаан

6.2 Стационарт бүртгэгдсэн өвчлөл

6.3 Хүн амын нас баралт

Бүлэг 7. Эрүүл мэндийн эдийн засаг

7.1 Эрүүл мэндийн салбарын санхүүжилт

7.2 Эрүүл мэндийн даатгал

Хавсралт

Бүлэг 8. Эрүүл мэндийн салбарт хэрэгжиж буй үндэсний хөтөлбөрүүдийн шалгуур үзүүлэлтүүд

Бүлэг 9. Эрүүл мэндийн үндсэн үзүүлэлтүүд, 2007 он

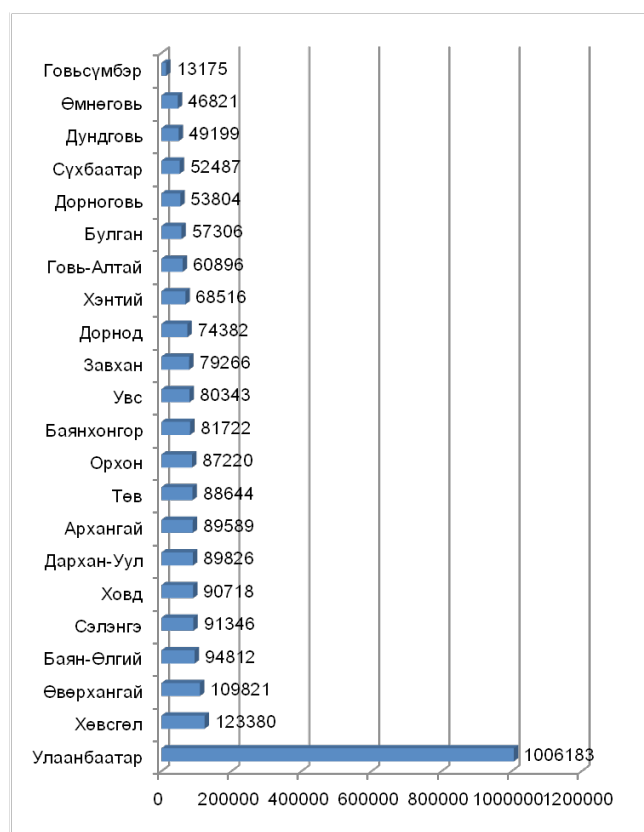
БҮЛЭГ 1. МОНГОЛ УЛСЫН ХҮН АМ

1.1 Монгол улсын хүн ам

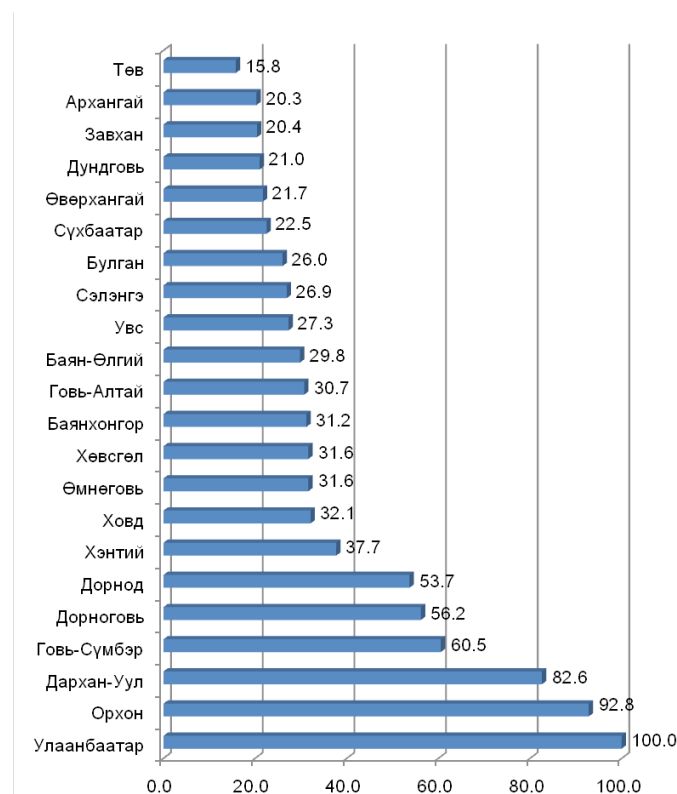
Монгол улс нь засаг захиргааны нэгжийн хувьд аймаг, нийслэлд, аймаг нь суманд, сум нь багт, нийслэл нь дүүрэгт, дүүрэг нь хороодод хуваагдана. Өнөөдрийн байдлаар Монгол улс нь 21 аймаг, 340 сум, 1645 багтай. Улаанбаатар хот нь Монгол улсын нийслэл бөгөөд 9 дүүрэг, 132 хороодод хуваагдаж байна.

2007 оны жилийн эцсийн байдлаар Монгол улсын хүн ам 2 сая 626.6 мянгад хүрсэн бөгөөд 2006 онтой харьцуулахад 31.8 мянган хүн буюу 1.2 хувиар өссөн байна. Нийт хүн амын 61.0 хувь нь хот суурин газар, үлдсэн 39.0 хувь нь хөдөө амьдарч байна. Улаанбаатар хот 1034.8 мянган хүн амтай болсон байна. Нийт хүн амын 48.7 хувийг эрэгтэйчүүд, 51.3 хувийг эмэгтэйчүүд, дундаж наслалт 66.54 үүнээс эрэгтэй 63.13, эмэгтэй нь 70.23, насны бүтцээр авч үзвэл 15 хүртэлх насны хүүхэд 28.9 хувийг, 15- 64 насны хүн ам 67.0 хувийг, 65 дээш насны хүн ам 4.1 хувийг тус тус эзэлж байна.

Зураг 1.1. 2007 оны дундаж хүн амын тоо, аймгаар

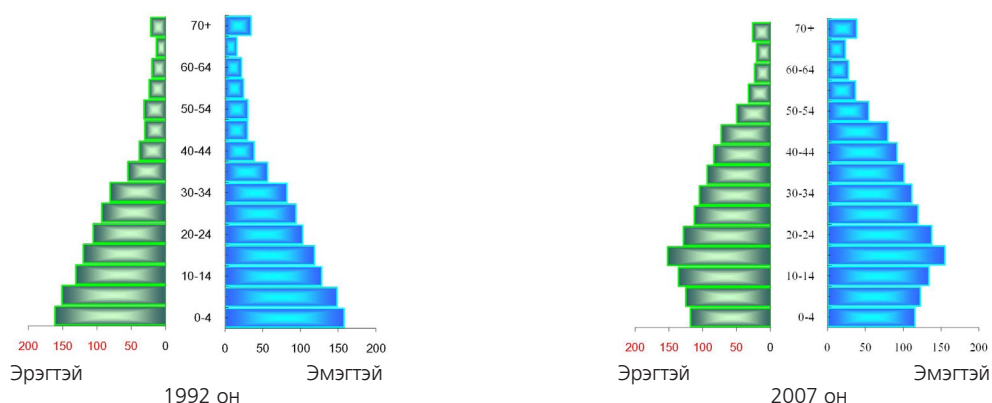
Зураг 1.2 Хот, суурин газар амьдардаг хүн амын эзлэх хувь, аймгаар, 2007

1.2 Хүн амын нас, хүйсийн суварга

Монгол улсын хүн амын дийлэнх хувийг залуучууд эзэлж байгаа бөгөөд сүүлийн жилүүдэд төрөлтийн түвшин буурсантай холбоотойгоор хүн амын нас, хүйсийн бүтцэд гарсан өөрчлөлтийг 1992, 2007 оны хүн амын суваргаас харж болно.

Зураг 1.3 Хүн амын нас, хүйсийн суварга 1992, 2007 он

1.3 Хүн ам зүйн зарим үзүүлэлтүүд

Монгол улс 1990 оноос хойш хүн ам зүйн шилжилтийн үед байгаа бөгөөд энэ нь төрөлт, нас баралтын түвшин огцом буурч, хүн ам хөгшрөх байдлаар тодорхойлогдож байна. Тухайлбал 1990 онд манай улсын хүн амын дундаж өсөлт 2.7 хувь байсан бол 2000 онд 1.4 хувь, 2003-2005 онд 1.17 болж буурсан. Харин 2007 онд хүн амын өсөлт 1.55 болж өмнөх 3 жилтэй харьцуулахад нэмэгдсэн байна. Түүнчлэн 1990 онд 1000 хүн амд ногдох төрөлт 35.3 байсан бол 2003 гэхэд 18.0 болж 2 дахин буурч, 2004 оноос тогтворжин 2007 онд 21.7 болж өссөн байна. Нэг эмэгтэйн амьдралынхаа туршид төрүүлэх хүүхдийн тоо 1990 онд 4.3 байсан бол 2000-2003 онд гэхэд 2 дахин буурч, 2007 онд 2.3 болсон үзүүлэлттэй байна.

Хүснэгт 1.1.1 Хүн ам зүйн үзүүлэлтүүд, сонгосон онуудаар

Үзүүлэлт	1990	2000	2003	2004	2005	2006	2007
Нийт хүн (мян)	2149.2	2407.5	2504.0	2533.1	2562.3	2594.8	2626.6
Хотын хүн ам (хувиар)	54.6	57.2	58.5	59.1	60.2	60.9	61.0
Хөдөөгийн хүн ам (хувиар)	45.4	42.8	41.5	40.9	39.8	39.1	39.0
Насны бүлгээр (хувиар)							
0-15	41.5	33.7	32.6	32.6	32.6	28.6	28.9
15-64	54.4	62.8	63.9	63.9	63.9	67.3	67.0
65 аас дээш	4.1	3.5	3.5	3.5	3.5	4.1	4.1
Хүн ам зүйн коэффициентүүд							
ТЕК	35.3	21.5	18.0	17.7	17.8	18.4	21.7
НЕК	7.9	5.9	6.1	6.1	6.1	6.1	6.2
Цэвэр өсөлт	2.7	1.5	1.2	1.16	1.17	1.23	1.55
ТНК	4.3	2.2	2.0	1.9	1.9	1.9	2.3

2000 оны хүн амын тооллогын дүнг үндэслэн тооцсон 2000-2025 оны хэтийн тооцооноос үзэхэд өндөр настны тоо 2005 онд 2000 оныхоос 16.2 хувиар буюу 20.1 мянган хүнээр, 2010 онд 2000 оныхоос 28.7 хувь буюу 35.6 мянган хүнээр өснө гэсэн тооцоо гарсан байна.

2007 оны байдлаар нийт хүн амын 39 хувь нь хөдөө буюу сумын төв, багт амьдарч байна. Өөрөөр хэлбэл нийт хүн амын 39.4 хувь нь УБ хотод, 22.2 хувь нь аймгийн төвд үлдсэн 39.4 хувь нь хөдөө буюу сумын төв, багт амьдарч байна. 1990 оноос хойш хотжилт, нийгмийн эдийн засгийн хөгжлөө даган хүн ам төв суурин газар руу шилжих хөдөлгөөн буурахгүй байгаагаас 2000 онд нийт хүн амын 42.8 хувь нь хөдөөд оршин суудаг байсан бол 2007 онд 39.4 хувь болж буурсан байна.

БҮЛЭГ 2. МЯНГАНЫ ХӨГЖЛИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЗОРИЛТУУД

МХЗ-ыг 2000 оны 9 сард Дэлхийн Мянганы Дээд Хэмжээний Чуулга уулзалтад оролцсон дэлхийн 191 үндэстнийг төлөөлсөн 147 орны төр засгийн тэргүүнүүд баталж, тогтвортой хөгжил, ядууралтай тэмцэх асуудлыг дэлхийн хөгжлийн тэргүүлэх чиглэлээр сонгосноор мянганы хөгжлийн зорилтууд нь аль ч улс орны хөгжил дэвшлийг хэмжих хэмжүүр болж байна.

МХЗ-ын хүрээнд хүүхдийн эндэгдлийг бууруулах, эхийн эрүүл мэндийг сайжруулах, ХДХВ/ДОХ, хумхаа болон бусад өвчинтэй тэмцэх гэсэн эрүүл мэндтэй холбоотой 3 зорилго, 6 зорилт дэвшүүлсэн байдаг.

Зорилт 6

1990-2015 онд нялхсын болон 5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийг гуравны хоёроор бууруулах

Хүснэгт 1.2.1 Нялхсын болон 5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин (1000 амьд төрөлтөд), сонгосон онуудаар

Үзүүлэлт	1990	2000	2004	2005	2006	2007	2015
Нялхсын эндэгдэл							
Улсын дундаж	63.4	31.2	22.8	20.8	19.8	17.8	-
УБ хот	70.3	32.8	23.7	18.1	19.0	14.7	-
Аймгийн дундаж	62.5	30.8	22.3	22.5	20.3	20.3	-
5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл							
Улсын дундаж	87.5	42.4	29.1	26.1	24.0	22.1	29.2
УБ хот	99.9	42.4	28.9	21.7	21.8	18.8	-
Аймгийн дундаж	94.4	42.5	29.2	28.9	25.6	24.6	-

Монгол улсад нялхсын болон 5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин 1990 оноос хойшхи 17 жилийн хугацаанд эрчимтэй буурчээ. 1000 амьд төрөлтөд ногдох 5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл 1990 онд 88.8 байснаа 2007 он гэхэд 4 дахин буурч, 22.1 болсон бол 1000 амьд төрөлтөд ногдох нялхсын эндэгдэл 64.4 байснаа 17.8 болж, 3.6 дахин буурчээ. 2015 он гэхэд 5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийг 29.2, нялхсын эндэгдлийг 22 болгох МХЗ-ыг 2007 оны байдлаар бүрэн хангаад байгаа бөгөөд цаашид улам бууруулах боломж байна.

Нялхсын эндэгдэл буурахын хирээр нийт эндэгдлийн дотор нярайн эндэгдлийн эзлэх хувь нэмэгддэг байна. Нярайн эндэгдэл нь жирэмсэн эхийн эрүүл мэнд, төрөх үеийн хүндрэлтэй ихээхэн холбоотой байдаг. Монгол улсад хүүхдийн эндэгдэл тогтвортой буурч байгаа боловч ураг нярайн тусламж үйлчилгээнд оношлогоо, эмчилгээ, урьдчилан сэргийлэх дэвшилтэд технологи нэвтрүүлж, эхийн эрүүл мэндийг сайжруулах, төрөх үеийн хүндрэлээс сэргийлэх шаардлагатайг харуулж байна.

Нялхсын эндэгдэл 2006, 2007 онд улсын дунджаар 2015 онд дэвшүүлсэн зорилтыг хангасан боловч аймгуудаар авч үзвэл ялгаатай байна. Нийт аймгуудын 5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн 2007 оны түвшинг байр эзлүүлвэл 1-9 дүгээр байранд орсон аймгууд улсын дундажаас бага, 10-18 дугаар байранд орсон аймгууд улсын дундажаас их, сүүлийн 4 байранд орсон аймаг буюу Өвөрхангай, Хөвсгөл, Говь-Алтай, Увс аймаг 2015 онд хүрэхээр дэвшүүлсэн улсын дундаж үзүүлэлтээс өндөр байна. (64-р нүүрнээс харах)

Зорилт 7

Нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн шаардлагатай тусламж үйлчилгээг зохих насны хүн бүрт хүргэж, 1990-2015 онд эхийн эндэгдлийг дөрөвний гурваар бууруулах
Хүснэгт 2.2 Эхийн эндэгдлийн түвшин (100 000 амьд төрөлтөд), сонгосон онуудаар

Хүснэгт 1.2.2. Эхийн эндэгдлийн түвшин (100 000 амьд төрөлтөд), сонгосон онуудаар

Үзүүлэлт	1990	2000	2004	2005	2006	2007	2015
Улсын дундаж	199.0	158.5	98.6	93.0	69.7	89.6	50.0
УБ хот	126	171.1	79.8	73.3	71.8	73.7	-
Аймгийн дундаж	230	153.4	109.6	105.7	68.2	102.0	-

Монгол улсад эхийн эндэгдэл сүүлийн 5 жилд тогтвортой буурч байна. Нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд үндэсний 2 дахь хөтөлбөр 2002-2007 онд амжилттай хэрэгжсэнээр эхийн эндэгдэл 1990 онд 100 000 амьд төрөлтөд 121.6 байсан бол 2000 онд 166.3, 2007 онд 89.6 болж 1990 онтой зэрэгцүүлэхэд 1.3 дахин буурсан байна.

Гэсэн ч зарим аймгуудад эхийн эндэгдэл харьцангуй өндөр хэвээр байна. 100 000 амьд төрөлтөд ногдох эхийн эндэгдлийн харьцаа 1993 онд 243 байсан нь хамгийн өндөр үзүүлэлт юм. Харин 1990-1992 онд дундажаар 100 000 амьд төрөлтөд ногдох эхийн эндэгдэл 150, 1993-1995 онуудад дундажаар 214, 1996-1998 онуудад 160, 1999-2001 онуудад 168, 2002-2004 онуудад 111, 2005-2007 онуудад 84 болж буурсан байна. Эхийн эндэгдэл төвөөс алслагдсан Баян-Өлгий, Өмнөговь, Говь-Алтай аймагт илүү байна.

Жирэмсэн эхчүүдийн 84 хувь нь жирэмсний эрт үедээ үзлэг, хяналтад хамрагдаж, 83.7 хувь нь 6 ба түүнээс дээш удаа үзлэг хяналтад хамрагджээ. Эрүүл мэндийн ажилтан эх барьсан төрөлтийн хувь тогтвортой нэмэгдэж 99.7 хувьтай байгаа нь 2015 онд хүрэхээр дэвшүүлсэн зорилтыг хангах боломжтой байна.

Зорилт 8

2015 он гэхэд ХДХВ/ДОХ өвчний тархалтыг зогсоож, БЗДХ-ыг бууруулж эхлэх

Монгол улсын нийт хүн амын дундах Хүний дархлал хомсдолын вирус (ХДХВ), дархлалын олдмол хомсдол (ДОХ)-ын тархалтын түвшин 1 хувиас бага байгаа бөгөөд зүүн Ази, Номхон далайн бусад зарим орнуудтай харьцуулбал ХДХВ, ДОХ-ын тархалт багатай 5 улс орны тоонд багтдаг хэдий ч ХДХВ-ын бүртгэгдсэн тохиолдол сүүлийн жилүүдэд нэмэгдсээр байна. ХДХВ-ийн халдварын анхны тохиолдол 1992 онд бүртгэгдсэнээс хойш 2007 оны эцэс хүртэл нийт 36 тохиолдол бүртгэгдсний 31 нь 2005- 2007 онуудад бүртгэгджээ.

Манай улсад Бэлгийн замаар дамжих халдвар (БЗДХ) тархалт нэмэгдэж байгаа нь ХДХВ, ДОХ өвчний халдвар ихсэх нөхцлийг бүрдүүлж байна.

1998 онд нийт халдварт өвчний 35.9 хувь, 2002 онд 42.2 хувь, 2003 онд 43.3 хувь, 2005 онд 47.4 хувь, 2006 онд 35.3 хувь, 2007 онд 29.8 хувийг БЗДХ эзэлж байна.

Зорилт 9

2015 онд гэхэд сүрьеэ өвчний тархалтыг зогсоож, бууруулж эхлэх

Монгол улсад сүрьеэ өвчний илрүүлэлт, эмчилгээний чанар сайжирч, нас баралтын түвшин буурч байгаа боловч өвчлөлийн түвшин нэмэгдэж байгаа нь тавьсан зорилтыг хэрэгжүүлэхэд бэрхшээлтэй болж байна.

Сүрьеэ өвчин нь улс орны нийгэм, эдийн засгийн байдал, хүн амын амьжиргааны түвшинтэй шууд хамааралтай байдаг. Манай орны хувьд 1990-ээд оноос эхэлсэн нийгэм, эдийн засгийн өөрчлөлтийн үр дагаврууд болох инфляци, ажилгүйдэл, ядуурал, шилжилт хөдөлгөөн зэрэг нь уг өвчний тархалтад нөлөөлж байна. ДЭМБ-ын судалгаагаар Номхон Далайн Баруун Эргийн бүсэд багтдаг сүрьеэгийн өвчлөл өндөртэй 7 орны 3 дугаарт Монгол улс орж байна.

Шинээр сүрьеэ өвчнөөр өвчлөгсдийн өвчлөлийн түвшин 1990 онд 100.000 хүн амд 79 байсан бол 2000-2007 онд 125-166 болж нэмэгдсэн байна.

Хүснэгт 1.2.3 Сүрьеэгийн өвчлөл, нас баралтын түвшин (100 000 хүн амд), сонгосон онуудаар

Он	1990	2000	2004	2005	2006	2007	2015
Сүрьеэгийн өвчлөлийн түвшин							
Улсын дундаж	79	125	176	175	185	166	40
УБ хот	85	180	264	264	259	225	-
Аймгийн дундаж	63	99	129	123	132	123	-
Сүрьеэгийн нас баралтын түвшин							
Улсын дундаж	4.8	3.2	3.8	4.0	2.9	2.5	-
УБ хот	5.4	2.5	3.3	3.3	3.3	2.3	-
Аймгийн дундаж	3.9	2.0	4.5	4.3	2.5	2.6	-
ДОТС-ын хүрээнд эмчилсэн сүрьеэгийн тохиолдлын хувь							
Улсын дундаж	-	100/80	100/83	100/79	100/82.1	100/83.8	
УБ хот	-	100/84	100/84	100/74	100/78.4	100/80.6	
Аймгийн дундаж	-	100/81	100/87	100/84	100/87.1	100/88.0	

Сүрьеэгийн өвчлөл сүүлийн 10 жилийн турш өсөх хандлагатай байгаа бөгөөд тухайлбал, 1991-1994 онуудад жилд дунджаар 1.529 хүн, 1995-1998 онуудад 2.906 хүн, 1999-2002 онуудад 3.328 хүн, 2003-2007 онуудад 4.419 хүн шинээр сүрьеэ өвчнөөр өвчилсөн байна. Сүрьеэгээр шинээр өвчлөгчдийн түвшин (100.000 хүн ам тутамд)-г аймаг, нийслэлээр 2007 оны байдлаар авч үзвэл Дархан-Уул, Дорнод, Сэлэнгэ, Улаанбаатар, Хэнтий, Говьсүмбэр, Сүхбаатар аймагууд улсын дунджаас харьцангуй их байгаа нь төвийн болон зүүн бүсэд сүрьеэгийн өвчлөл өндөр байгааг харуулж байна.

Сүрьеэ өвчний улмаас нас барсан хүмүүсийн тоо харьцангуй буурч байна. Сүрьеэ өвчний улмаас 1992-1995 онуудад жилд дунджаар 121 хүн нас барж байсан бол 1996-1999 онуудад 113, 2000-2003 онуудад 75, 2004-2007 онуудад 80 болжээ.

Сүрьеэгээр өвчлөгсдийн 79хувь нь 15-49 насны эд хөдөлмөрийн насны хүмүүс байгаа бөгөөд хүйсээр авч үзвэл эрэгтэйчүүдийн өвчлөл 52.8 хувь, эмэгтэйчүүд 47.2 хувь байна. Дэлхийн бусад улс орнуудын адил манай улс 1990-ээд оны үеэс шууд хяналттай богино хугацааны эмчилгээний бодлого, стратеги (ДОТС)-г өргөжүүлж нэвтрүүлсэнтэй холбоотойгоор сүрьеэгийн тархалт, нас баралт хяналтанд орох хандлагатай болж байна.

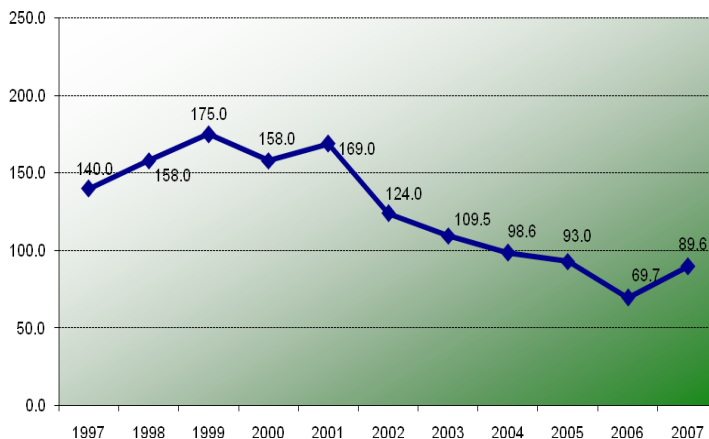
БҮЛЭГ 3. ЭХ ХҮҮХДИЙН ЭРҮҮЛ МЭНД

3.1 Эхийн эрүүл мэнд

2007 онд;

- Монгол улсын эрүүл мэндийн салбарыг 2005- 2015 онд хөгжүүлэх мастер төлөвлөгөөнд эрүүл мэндийн нэн шаардлагатай багц тусламж, үйлчилгээнд эх, нярайн тусламж үйлчилгээ тэргүүн байр эзэлсээр байна.
- ЭМ-ийн Сайдын 2005 оны “Эхийн эндэгдлийг бууруулах тухай” 190-р тушаал, “Эхийн амрах байрны бүтэц үйл ажиллагаа, санхүүжилтын журам батлах тухай” 192-р тушаал, “Эхэд ээлтэй эмнэлгийг шалгаруулах зарчим, үнэлэх аргачлалыг батлах тухай” 193-р тоот тушаалууд амжилттай хэрэгжсээр байна.
- Засгийн газрын 2007-03-07-ны өдрийн хуралдаанаар “Нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд” үндэсний гурав дах хөтөлбөрийг хэлэлцэн эх, нялхасын эрүүл мэндэд онцгой анхаарч, эх хүүхдийн өвчлөл, эндэгдлийг бууруулах, ДОХын халдварын тархалтыг зогсоох гэх мэт шаардлагуудыг үндэслэн таван жилээр сунгаж баталлаа.
- НҮЭМ, Үндэсний хөтөлбөрүүдийн шалгуур үзүүлэлтүүдийн хамгийн гол шалгуур болох эхийн эндэгдлийн түвшин 100.000 амьд төрөлтөд 2007 оны байдлаар 89.6 болсон байна.

Зураг 3.1 Эхийн эндэгдэл 100.000 амьд төрөлтөд /1997-2007/

3.1.1.Жирэмсний үеийн буюу төрөхийн өмнөх үеийн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ. 2007 онд;

Эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний анхан шат болох сум, өрхийн эмнэлгийн үйлчилгээнд жирэмснийг эрт илрүүлж, хянах, эрсдэлтэй болон жирэмсний хүндрэлтэй эхчүүдийг дээд шатлалын эмнэлэгт шилжүүлэх, хэвийн төрөлтийг их эмчийн хяналтан дор удирдах, төрсний дараах эх, нярайг хянах, гэр бүл төлөвлөлтийн асуудал, эхийн амрах байрны хэвийн үйл ажиллагааг хангах асуудлууд нэн тэргүүнд тавигдаж байна.

Жирэмсэн, төрөлт, төрсний дараах үеийн хүндрэл, эх нярайн өвчлөл, эндэгдлийг бууруулахад жирэмсний үеийн буюу төрөхийн өмнөх үеийн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ чухал юм. Жирэмсэн эмэгтэйд үзүүлэх төрөхийн өмнөх эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээнд дараах үйл ажиллагаануудыг хамруулан ойлгодог. Үүнд;

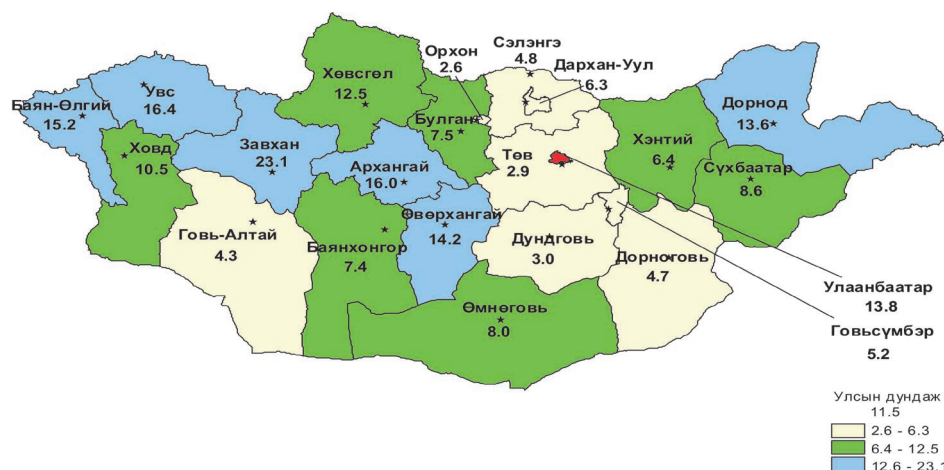
- Жирэмснийг эрт илрүүлж, жирэмсний хугацаанд 6 ба түүнээс дээш удаа эмчийн хяналтанд авах.
- Жирэмсэн эхчүүдийг цусны ерөнхий шинжилгээ, БЗДХалдварыг илрүүлэх шинжилгээнд бүрэн хамруулах, эмчлэх
- Жирэмслэлт, төрөлтийн хүндрэлээс сэргийлэх, тэдгээрийг эрт илрүүлэх, цаг алдалгүй эмчлэх
- Жирэмсэн эхчүүдийг амин дэм болон бичил элементээр хангах
- Эхчүүдийн амрах байрны үйлчилгээг сайжруулах.

Жирэмсэн эмэгтэйчүүд жирэмсний эрт үеийн болон байнгын хяналтад орох нь хавсарсан өвчлөлийг оношлох, эмчлэх, улмаар жирэмсний болон төрөх үеийн хүндрэлийг бууруулахад чухал ач холбогдолтой юм.

2007 оны байдлаар нийт жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн 83.9 хувь нь буюу өмнөх жилээс 2.4 пунктээр илүү эхчүүд жирэмсний эрт үедээ буюу эхний 3 сартайдаа хяналтад хамрагдсан байна. Хот, хөдөөгөөр авч үзвэл хотод төрсөн эхчүүдийн 80.2 хувь нь, хөдөө төрсөн эхчүүдийн 86.7 хувь нь жирэмсний эрт үеийн хяналтад хамрагдсан байгаа нь хөдөө, орон нутагт жирэмсэн эхчүүд эрт хяналтанд ордог болсныг харуулж байна. Шинээр хяналтад орсон нийт жирэмсэн эхчүүдийн 86.2 хувь нь цусны ерөнхий шинжилгээнд хамрагдснаас 11.5 хувь нь цус багадалттай байсан нь өмнөх оныхоос 0.6 пунктээр буурсан байна. Тухайн

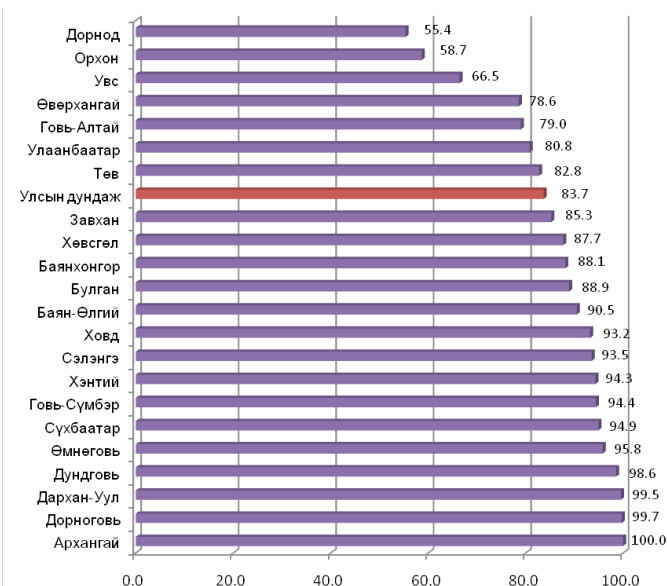
эмэгтэйчүүдийн 69.3 хувь тэмбүү илрүүлэх ийлдэс судлалын шинжилгээ хийлгэсний 2.5 хувьд нь тэмбүү өвчин илэрсэн ба энэ үзүүлэлт Хөвсгөл, Орхон, Хэнтий, Говьсүмбэр, Увс, Улаанбаатар хотод өндөр байна. Нийт жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн 57.5 хувь нь рентген шинжилгээнд хамрагдаж идэвхитэй сүрьеэгийн 100 тохиолдол илэрсний 85.0 хувь нь Улаанбаатар хотод байна.

Зураг 3.2 Цус багадалтай жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн хувь, 2007 он

Жирэмсэн эмэгтэйг төрөхөөс өмнө эмчийн зөвлөсөн хугацаанд, төрсөн эхийг төрсний дараа амаржих газраас гарснаас хойш 7 хүртэлх хоногоор амрах үйл ажиллагааг жигдрүүлэхэд эхийн амрах байрны гол зорилго оршино. “Эхийн амрах байрны бүтэц үйл ажиллагаа, санхүүжилтын журам батлах тухай” ЭМ-ийн Сайдын 2005 оны 192 тоот тушаал гарсанаар эхчүүдийн амрах байранд алслагдсан болон нүүдлийн маягаар амьдарч буй жирэмсэн эхчүүдийн амрах тоо, хувь жилээс жилд нэмэгдэж, аймгийн төвийн нэгдсэн эмнэлгийн дэргэдэх амрах байрны ачаалал ихэссээр байна. 2007 онд эхчүүдийн амрах байр улсын хэмжээнд 339 ажиллаж байгаагаас 310 нь сумын төвд, 25 нь аймгийн төвд, Улаанбаатар хотын эмнэлэгт 3, бусад газар 1 ажилласан

Зураг 3.3 Жирэмсэн байхдаа 6 ба түүнээс дээш удаа хяналтад хамрагдсан эмэгтэйчүүдийн хувь, 2007 он

байна. Эдгээр байрны 101 нь зориулалтын байранд байгаа ба 238 нь эмнэлэг доторбайрлаж байна. Эхчүүдийн амрах байрны дундаж ор хоног 7.8 байна. 2007 оны байдлаар нийт төрсөн эхчүүдийн 83.7 хувь нь жирэмсний хугацаандаа 6 ба түүнээс дээш удаа үзүүлж хяналтад байсан байна. Харин хяналтад ороогүй төрсөн эмэгтэйчүүд 0.2 хувь байгаа нь өнгөрсөн оны үеэс буурсан байна.

3.1.2 Төрөлт, төрөх үеийн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ

2007 оны байдлаар улсын хэмжээнд 55634 эх төрсөн нь 2006 онтой харьцуулахад 8273 тохиолдлоор нэмэгдсэн байна. Төрөлт улсын хэмжээнд бүх аймгуудад болон Улаанбаатар хотод нэмэгджээ. Нийт төрөлтийн 43.6 хувь нь Улаанбаатар хотод, 41.5 хувь нь аймгийн нэгдсэн эмнэлэгт, 14.8 хувь нь сум болон сум дундын эмнэлэгт, 0.4 хувь нь гэртээ төрсөн байна. Нийт төрсөн эхчүүдийн 42.3 хувь нь анхны төрөлт байгаа ба нийт төрөлтийн 89.0 хувийг эх барих, эмэгтэйчүүдийн их эмч удирдан явуулсан байна. Өмнөх жилтэй харьцуулахад гэртээ төрсөн эхчүүдийн хувь хэмжээ 0.1 пунктээр, суманд төрсөн эхчүүдийн хэмжээ 2.9 пунктээр тус тус буурсан нь эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ хот, хөдөө орон нутагт нэмэгдэж байгаа нь харагдаж байна. Нийт гэрийн төрөлтийн 230 тохиолдлоос 60.4 хувь нь эмнэлгийн тусламжгүй төрсөн ба тэдгээрийн 60.4 хувь нь /84 тохиолдол/ Улаанбаатар хотод төржээ. Өмнөх онуудтай харьцуулахад гэрийн төрөлт нийслэл Улаанбаатар хотод буурч, хөдөөд нэмэгдсэн байна.

Хүснэгт 3.1 Төрөлтийн тоо, эмнэлгийн байгууллагын төрлөөр, 2007 он

	<i>Нийт төрөлт</i>	<i>Аймгийн нэгдсэн эмнэлэг</i>	<i>Сум, сум дундын эмнэлэгт</i>	<i>Гэртээ</i>	<i>Бага эмчийн салбарт</i>	<i>Хувийн эмнэлэгт</i>
Архангай	1742	1001	735	4	2	0
Баян-Өлгий	2520	1440	1078	0	2	0
Баянхонгор	1725	1365	355	5	0	0
Булган	814	509	300	5	0	0
Говь-Алтай	1209	788	413	8	0	0
Говьсүмбэр	286	285	1	0	0	0
Дархан-Уул	1951	1871	72	8	0	0
Дорноговь	1119	936	178	5	0	0
Дорнод	1481	1385	87	9	0	0
Дундговь	894	826	256	1	0	0
Завхан	1553	720	555	1	0	0
Орхон	1875	1855	8	12	0	0
Өвөрхангай	2424	1446	683	10	3	40
Өмнөговь	908	779	127	2	0	0
Сүхбаатар	945	826	115	4	0	0
Сэлэнгэ	1518	773	313	5	0	0
Төв	765	400	365	0	0	0
Увс	1792	1093	678	21	0	0
Ховд	2012	1252	756	4	0	0
Хөвсгөл	2513	1564	949	0	0	0
Хэнтий	1304	934	226	10	0	0
Аймгийн дүн	31350	22048	8250	114	7	40
Улаанбаатар	24284	1085	0	116	0	101
Улсын дүн	55634	23133	8250	230	7	141

Төрсөн эхчүүдийн 5.5 хувь нь 20-иос доош насны, 83.7 хувь нь 20-34 настай, 10.7 хувь нь 35-аас дээш насны эхчүүд байсан байна. 1998 оны байдлаар өсвөр насны охидын төрөлтийн хувь хотод 5.7, хөдөөд 12.9 байсан бол 2007 онд энэ үзүүлэлт хотод 2.1, хөдөөд 3.35 болж буурсан байна. Энэ нь нөхөн үржихүйн талаар хэрэгжүүлж байгаа бодлого, хөтөлбөрийн үр дүн хот хөдөөд хүртээмжтэй байгаагийн илрэл гэж үзэж болох юм.

3.1.3 Төрсний дараах үеийн тусламж үйлчилгээ

Төрсний дараах анхаарал халамжийг сайжруулан идэвхитэй үзлэгийг эх нярайд чанартай бүрэн хийх, төрсний дараа 42 хоногтойдоо эмчид үзүүлсэн байдал, эх нярайн биеийн байдал, төрсөн эхчүүдэд хүүхдээ асрах, хөхөөр хооллох, гэр бүл төлөвлөлтийн чиглэлээр зөвөлгөө өгөх нь тусламж үйлчилгээний нэг гол асуудал билээ. 2007 оны эрүүл мэндийн статистикийн бүртгэлээр хяналтад байж төрсөн эхчүүдээс төрсний дараа 42 хоногтойдоо эмчийн идэвхитэй хяналтад хамрагдсан хувь 77.3 байгаа нь өнгөрсөн оны байдалтай харьцуулахад 1.6 пунктээр буурсан байна. Энэ нь төрсний дараах хүндрэл болон эхийн эндэгдэл буурахад чухал ач холбогдолтой үзүүлэлт юм. 2007 онд 1 хүртэлх насны хүүхдийн идэвхитэй хяналтын хувь 98.7, 5 хүртэлх насны хүүхдийн идэвхитэй хяналтын хувь 95.6 байна.

Хүснэгт 3.2 Төрсөн хүүхдийн мэдээ, бүсээр, 2007 он

Бүсээр	Төрсөн хүүхэд				Нийт төрөлтөд	
	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Хүйсийн харьцаа /1000-д/	2500 граммаас доош жинтэй хүүхдийн эзлэх хувь	Амьгүй төрөлтийн эзлэх хувь
Баруун бүс	9061	4619	4442	104.0	3.84	13.4
Төвийн бүс	7472	3899	3573	109.1	3.0	4.6
Хангай, говийн бүс	11090	5616	5474	102.6	3.6	9.5
Зүүн бүс	3740	1883	1857	101.4	3.98	6.7
Аймгийн дүн	31363	16017	15346	104.4	3.57	9.1
Улаанбаатар	24411	12466	11945	104.4	4.18	5.9
Улсын дүн	55774	28483	27291	104.4	3.84	7.6

Төрөх насны эмэгтэйчүүдийн 45 хувь нь эрхтэн тогтолцооны эмгэгтэй, жирэмсэн эмэгтэйчүүд БЗДХалдвартай, төрөлхийн тэмбүүтэй хүүхэд төрөх тохиолдол ихэсч байгаа нь жирэмсний хяналт, тусламж үйлчилгээний чанарыг сайжруулахыг анхааруулж байгаа юм. Нийт төрсөн эхчүүдийн 33,8 хувь нь жирэмсэн байх үедээ ямар нэгэн хавсарсан өвчнөөр өвдсөн байна. Үүнээс 40,5 хувь нь шээс бэлгэсийн тогтолцооны өвчин, 18,9 хувь нь цус, цус бүтээх эрхтний өвчин, 15,7 хувь нь цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчинтэй байна. Эрүүл мэндийн статистик бүртгэлээр жирэмсэн, төрөх, төрсний дараах үеийн хүндрэл өмнөх оныхоос буурсан хэдий ч 1000 амьд төрөлтөд 580.7 болсон ба нийт 32391 тохиолдол байгаагийн 36,1 хувь нь жирэмсэн үеийн хүндрэл, 48,3 хувь нь төрөх үеийн хүндрэл, 2,1 хувь нь төрсний дараах үеийн, 13,5 хувийг жирэмсэн төрөхөөс үл хамаарах өвчин тус тус эзэлж байна. Жирэмсэн үеийн хүндрэлүүдээс манас таталтын урьтал 76.5 хувь, төрөх үеийн хүндрэлээс ус эрт гарах 29,5 хувь, төрөх хүчний анхдагч сулралт 26.5 хувь, төрсний дараах үеийн хүндрэлээс хожуу үеийн цус алдалт 50,8 хувьтай тэргүүлж байна.

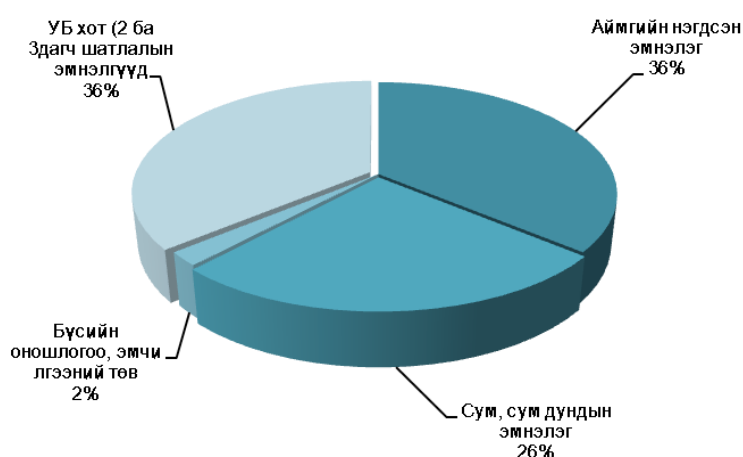
Улсын хэмжээнд амьд төрсөн 55774 хүүхдийн 3,8 хувь нь 2500 граммаас доош жинтэй төржээ. Амьгүй төрөлт 1000 төрөлтөд 7,6 байгаа ба нийт 429 тохиолдлоос баруун болон хангайн бүсэд бусад бүс нутгаас өндөр байна. Амьгүй төрөлтөд эрэгтэй хүүхдийн эзлэх хувь ихэнхи бүс нутгуудад өндөр байна. Төрөх үеийн хүйсийн харьцаа 104,4 байна. Амьд төрсөн хүүхдээс 1109 нь хоёр ихэр, 9 нь гурван ихэр байна.

3.1.4. Эхийн эндэгдэл

Нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд (НҮЭМ)-ийн тусламжийн чанарыг сайжруулахад чиглэгдсэн эмнэл зүйн удирдамжийг боловсруулж хэрэгжүүлэх, эрсдэл өндөртэй эхчүүдийг нарийн мэргэжлийн шатлалын тусламжинд эрт илгээх, баг, сум, өрхийн эмч, эх баригч ба эмэгтэйчүүдийн эмч нарын мэдлэг, ур чадварыг дээшлүүлэх, нэн шаардлагатай эм багаж төхөөрөмжөөр хангах зэрэг олон арга хэмжээ авч байгаа нь эхийн эндэгдлийг бууруулах таатай нөлөө үзүүлсээр байна. Гэвч манай улсын эхийн эндэгдлийн түвшин хөрш зэргэлдээ орнуудынхтай харьцуулахад өндөр хэвээр байна. “Эхийн эндэгдлийг бууруулах стратеги” (2005-2010), “Эхийн эндэгдлийг бууруулах тухай” ЭМ-ийн Сайдын 2005 оны 190 тоот тушаал гарч амжилттай хэрэгжсээр байна.

2007 онд 50 эх эндэж Булган, Говьсүмбэр, Дорноговь, Сүхбаатар, Сэлэнгэ, Төв аймагт эндэгдэл гараагүй байна. Эхийн эндэгдэл 100000 амьд төрөлтөд 89,6 болж өнгөрсөн оны үеэс 19.9 пунктээр нэмэгджээ. Баян-Өлгий, Баянхонгор, Говь-Алтай, Дундговь, Орхон, Өвөрхангай, Өмнөговь, Ховд зэрэг аймгуудад улсын дундаж үзүүлэлтээс өндөр байна.

Зураг 3.4 Эхийн эндэгдэл, эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний шатлалаар, 2007 он

Эндсэн эхчүүдийн 32,0 хувь нь жирэмсний үеийн хүндрэл, 22,0 хувь нь төрөх үеийн хүндрэл, 14,0 хувь нь төрсний дараах хүндрэл, 32,0 хувь нь жирэмсэн болон төрөхөөс бусад өвчнөөс болж нас барсан байна. Төрөх үеийн хүндрэлээс эхчүүдийн 27,3 хувь нь төрсний дараах үеийн 4 цагийн дотор цус алдсанаас болж эндсэн байна. Эндсэн эхчүүдийн 82,0 хувийг 20-34 насны, 18,0 хувийг 35 дээш насны эмэгтэйчүүд эзэлж байна.

3.1.5 Үр хөндөлт

Монгол улсад хүн амын НҮЭМ-ийн нэг тулгамдаж буй асуудал бол үр хөндөлтийн түвшин буурахгүй байгаагаас гадна үр хөндөлтийн тоо бодиттойгоор мэдээлэгдэхгүй байгаа явдал юм. 2005 оноос үр хөндөлтийн цогц тусламж үйлчилгээнд орчин үеийн аргуудыг нэвтрүүлж эхлээд байна. Эрүүл мэндийн 2007 оны статистикаар 1000 амьд төрөлтөд 283.6, нөхөн үржихүйн насны 1000 эмэгтэйд 20,2 үр хөндөлт ногдож өмнөх оныхоос нэмэгдсэн байна. 1000 амьд төрөлтөд ногдох үр хөндөлтийн түвшин Хэнтий, Баянхонгор, Дорнод, Өмнөговь, Улаанбаатар хотод улсын дундажаас өндөр байна. Хожуу үеийн үр хөндөлтийн түвшин 4,1 хувь байгаа ба өнгөрсөн жилтэй харьцуулахад 0,4 пунктээр нэмэгдсэн байна. Үр хөндөлт хийлгэж буй эмэгтэйчүүдийг насны бүлгээр авч үзвэл 6,2 хувийг 20-иос доош насны, 68,7 хувийг 20-34 насны, 25,1 хувийг 35-аас дээш насны эмэгтэйчүүд тус тус эзэлж байна. Өмнөх онтой харьцуулахад бүх насны бүлгийн эмэгтэйчүүдийн үр хөндөлт нэмэгдсэн байна. Үр хөндүүлсэн эмэгтэйчүүдийн 46 хувь нь анх удаа үр хөндөлт хийлгэсэн ба тэдний 16 хувь нь оюутнууд байна.

3.1.6 Жирэмслэлтээс сэргийлэх орчин үеийн арга хэрэглээ /ЖСА/

Монгол улсын хүн амын дунд жирэмслэлтээс хамгаалах хэрэгслэлийн талаарх мэдлэг, хэрэглээ өсч байгаа нь эмэгтэйчүүд болон хосуудад төрүүлэх хүүхдийн тоо, төрөлт хоорондын хугацааг зохицуулах боломжуудыг нэмэгдүүлж, хууль бус үр хөндөлтийг бууруулах нэг арга зам болж байна. Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн аргуудад бэлгэвч (эрэгтэй, эмэгтэй), ерөндөг, норплант суулгац (дааврын), жирэмслэхээс сэргийлэх эм, үтрээний хаалт, умайн хүзүүний таглаа, эр бэлгийн эсийг хөнөөгч бодис, үрийн суваг боох (эр, эм) зэрэг аргууд багтана.

2007 оны байдлаар эрүүл мэндийн статистик үзүүлэлтээр орчин үеийн ЖСА-ын хэрэглээний хувь 52,8 байгаа нь жилээс жилд өсөж байна. Нөхөн үржихүйн насны 1000 эмэгтэйн 528 нь ямар нэг жирэмслэлтээс сэргийлэх арга хэрэглэдэг байна. Харин тэдний голчлон хэрэглэж байгаа нь ерөндөг 31,3 хувь, бэлгэвч 27,9 хувь, бэлдмэл /эм / 23,7 хувь байна.

3.7 Хүүхэд, өсвөр үеийнхний өвчлөл эндэгдэл

Монгол улсын төрөөс хүн амын хөгжлийн талаар баримтлах бодлогод 2015 он гэхэд нялхсын эндэгдлийг 2000 оны түвшнээс 1/3-ээр бууруулна хэмээн тодорхойлсон байдаг. Хүн амын эрүүл мэндийг сайжруулах талаарх хэрэгжүүлж байгаа арга хэмжээний үр дүнг илтгэх үзүүлэлтүүд болох нялхсын болон 5 хүртлэх насны хүүхдийн эндэгдэл нь сүүлийн жилүүдэд тогтвортой буурах хандлагатай байна. 2007 оны байдлаар 1000 амьд төрөлтөд ногдох 5 хүртлэх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин 22,1 байгаа нь өнгөрсөн онтой харьцуулахад 1,9 пунктээр, нялхсын эндэгдлийн түвшин 17,8 хүрч 2 пунктээр тус тус буурчээ.

1 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн шалтгаанд төрөх тойрны /перинаталь/ үед үүсэх оёг 49.7 хувь, амьсгалын тогтолцооны өвчин 19.1 хувь, төрөлхийн хэв гажил, өнгөт цогцын гажуудал 12,3 хувь байгаа нь эхний 3 тэргүүлэх шалтгаан болж байна.

Хүснэгт 3.3 Нялхас болон 1-4 хүртэлх насны хүүхдийн нас баралт шалтгаан, байршлаар, 2007

	1 хүртэлх насны		1-4 хүртэлх насны	
	Хот	Хөдөө	Хот	Хөдөө
Амьсгалын тогтолцооны өвчин	4.12	14.9	8.75	22.5
Хоол шингээх эрхтний өвчин	1.5	2.9	4.16	7.5
Төрөх тойрны /перинаталь/ үед үүсэх оёг	19.8	29.8	0.0	0.0
Төрөлхийн гажиг хэв гажил, өнгөт цогцын гажуудал	6.9	5.4	2.08	4.58
Бэртэл, хордлого ба бусад гадны шалтгааны үр дагавар	1.2	6.3	14.2	16.3

Тэргүүлэх шалтгаан

Хоёр дахь шалтгаан

Гуравдугаар шалтгаан

1 хүртлэх насны хүүхдийн эндэгдлийн тэргүүлэх шалтгаан нь хотод болон хөдөөд төрөх тойрны /перинатал/ үед үүсэх оёгийн өвчлөлийн нас баралт болж байна. Харин 1-4 хүртлэх насны хүүхдийн эндэгдлийн шалтгаанд хотод бэртэл, хордлого ба бусад гадны шалтгааны үр дагавар, хөдөөд амьсгалын тогтолцооны өвчлөлийн нас баралт тэргүүлж байна.

Хүснэгт 3.4 Нялхас болон 1-4 хүртэлх насны хүүхдийн өвчлөл шалтгаан, байршлаар, 2007 он

	0-1 хүртэлх насны		1-4 насны	
	Хот	Хөдөө	Хот	Хөдөө
Амьсгалын тогтолцооны өвчин	17.7	42.7	17.0	41.2
Хоол шингээх эрхтний өвчин	5.5	9.4	5.1	8.6
Төрөх тойрны /перинатал/ үед үүсэх оёг	5.8	0.9	0.0	0.0
Бэртэл, хордлого ба бусад гадны шалтгааны үр дагавар	1.1	0.6	4.1	1.2
Халдварт ба шимэгчт зарим өвчин	1.1	0.4	3.6	3.1
Арьс халимны өвчин	1.8	2.0	3.3	2.6
Чих ба хөхөнцөрийн өвчин	0.6	3.1	0.5	1.6

		Тэргүүлэх шалтгаан
		Хоёр дахь шалтгаан
		Гуравдугаар шалтгаан

Өсвөр насны хүүхдийн өвчлөлд амьсгалын болон хоол боловсруулах эрхтэн, шээс – бэлгэсийн тогтолцооны эмгэгүүд, бэртэл хордлого ба гадны шалтгааны үр дагаварын өвчлөл илүүтэй тохиолдож байна.

Хүснэгт 3.5 Хүүхэд өсвөр үеийнхний өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан, насны бүлгээр, /10000 хүн амд/, 2007 он

	1-4 нас	5-9 нас	10-14 нас	15-19 нас
Амьсгалын тогтолцооны өвчин	3417.1	1101.8	865.4	613.9
Хоол шингээх эрхтний өвчин	809.3	549.8	541.3	570.7
Халдварт ба шимэгчт зарим өвчин	395.5	336.4	188.8	160.9
Бэртэл, хордлого ба бусад гадны шалтгааны үр дагавар	315.2	231.0	280.6	374.7
Шээс бэлгэсийн тогтолцооны өвчин	132.4	146.6	238.7	433.2
Арьс ба халимны өвчин	348.2	238.3	260.4	328.2

	Тэргүүлэх шалтгаан
	Хоёрдугаар шалтгаан
	Гуравдугаар шалтгаан

БҮЛЭГ 4. ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭ

Монгол улсын эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ 3 шатлалт тогтолцоотой бөгөөд эмнэлгийн тусламж үйлчилгээнд баримтлах зарчим нь үйлчилгээг хүн бүрт жигд, хүртээмжтэй чанартай үзүүлэх явдал юм.

- Анхдагч шатлалын тусламж үйлчилгээг УБ хотод өрхийн эмнэлгүүд, аймагт сумын болон сум дундын эмнэлэг
- Хоёрдогч шатлалын тусламж үйлчилгээг УБ хотод дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг, аймагт аймгийн болон хөдөөгийн эмнэлэг
- Гуравдагч шатлалын тусламж үйлчилгээг УБ хотод клиникийн эмнэлгүүд болон төрөлжсөн нарийн мэргэжлийн төвүүд тус тус үзүүлж байна.

2007 оны байдлаар клиникийн болон төрөлжсөн нарийн мэргэжлийн эмнэлэг - 15, бүсийн оношилгоо эмчилгээний төв - 3, аймгийн нэгдсэн эмнэлэг -18, дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг -9, хөдөөгийн нэгдсэн эмнэлэг - 4, сум дундын эмнэлэг - 35, сумын эмнэлэг - 288, өрхийн эмнэлэг - 229, хувийн эмнэлэг- 857 ажиллаж эмнэлгийн тусламж үйлчилгээг үзүүлж байна.

Хүснэгт 4.1 Эмнэлгийн байгууллагууд тусламж үйлчилгээний шатлалаар

Аймаг	Сум, дүүргийн тоо	Бага эмчийн ортой салбар/ Их эмчийн ортой салбар	Сумын эмнэлэг/ Сум дундын эмнэлэг	Аймаг, дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг/ Хөдөөгийн нэгдсэн эмнэлэг	Өрхийн эмнэлэг	Хувийн ортой эмнэлэг	Хувийн үүдэн эмнэлэг
Архангай	19	0/1	16/2	1	5	5	2
Баян-Өлгий	14	0/1	10/3	1	5	2	3
Баянхонгор	20	0/0	17/3	1	6	6	13
Булган	16	5/0	14/2	1	3	5	7
Говь-Алтай	18	2/2	14/3	1	4	2	5
Говьсүмбэр	3	0/0	2/0	1	1	0	0
Дархан-Уул	4	0/0	4/0	1	5	12	24
Дорноговь	14	0/0	13/1	1	3	3	13
Дорнод	14	0/0	10/3	1	6	1	4
Дундговь	15	0/0	14/1	1	3	2	3
Завхан	24	0/0	19/3	1/1	7	5	2
Орхон	2	0/0	1/0	1	14	8	34
Өвөрхангай	19	0/2	16/1	1/1	6	4	7
Өмнөговь	15	0/0	13/1	1	3	1	3
Сүхбаатар	13	0/0	11/1	1	3	3	1
Сэлэнгэ	17	0/0	19/1	1/1	9	6	6
Төв	27	0/0	26/0	1	4	2	3
Увс	19	1/2	17/1	1	4	2	2
Ховд	17	0/0	14/2	1	6	5	10
Хөвсгөл	24	2/0	18/5	1	5	8	6
Хэнтий	17	2/2	15/2	1/1	3	3	8
Улаанбаатар	9	0/0	5/0	9	124	74	542
Улсын дундаж	340/9	12/10	288/35	30/4	229	159	698

4.1 Анхдагч шатлалын тусламж үйлчилгээ

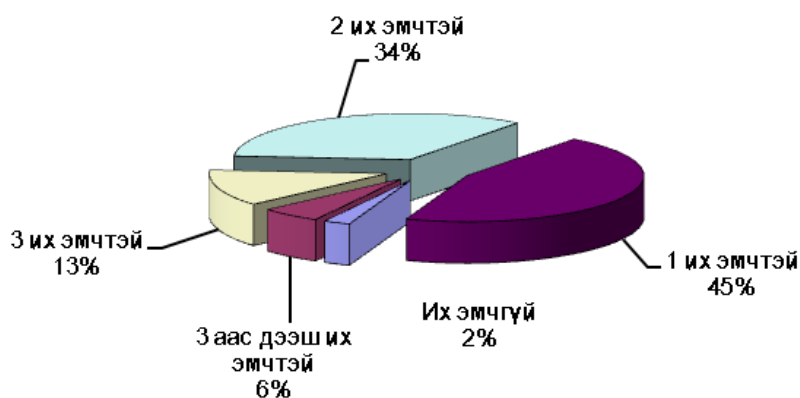
4.1.1 Өрхийн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ

АХБ-ны зээлийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлж буй “Эрүүл мэндийн салбарын хөгжил” хөтөлбөрийн хүрээнд өрхийн эмнэлгүүдийг Улаанбаатар хот болон бүх аймгийн төвүүдэд үе шаттайгаар байгуулж, 2002 он гэхэд өрхийн эмнэлгийн тогтолцоонд шилжсэн билээ. 2007 оны байдлаар 229 өрхийн эмнэлэг үйл ажиллагаа явуулж байгаагаас Улаанбаатар хотын 1025.2 мянган хүн амд 124 өрхийн эмнэлэг, 21 аймгийн төвийн 531.9 мянган хүн амд 105 өрхийн эмнэлэг анхан шатны болон нийгмийн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг үзүүлж байна. 2007 онд 229 өрхийн эмнэлэгт их эмч - 809, сувилагч -743 болон нийт 2158 эмч, эмнэлгийн мэргэжилтэн ажиллаж байна.

4.1.2 Сумын болон сум дундын эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ

2001 онд батлагдсан “Сумын эмнэлгийн бүтэц үйл ажиллагааны улсын стандарт”-аар сумын эмнэлгүүд нь үйлчлэх хүрээний хүн амын тооноос хамааран 3 зэрэглэлд хуваагддаг. I зэрэглэлийн сумын эмнэлгийн үйлчлэх хүрээний хүн ам нь 4500 ба түүнээс дээш, ажиллах эмчийн доод хязгаарыг - 7, II зэрэглэлийн сумын эмнэлгийн хувьд 3001- 4500 хүртэл хүн ам, ажиллах эмчийн доод хязгаарыг - 3, III зэрэглэлийн сумын эмнэлгийн хувьд 3000 хүртэл хүн ам, 1 их эмч байхаар стандартад заасан байдаг.

Зураг 4.1.1 Сумын эмнэлгийн их эмчийн хангамж 2007 оны байдлаар

2007 оны байдлаар:

- 288 сумын эмнэлгийн 45.0 хувь буюу 131 сум нэг их эмчтэй
- 34.0 хувь нь буюу 99 сум хоёр их эмчтэй,
- 13.0 хувь нь буюу 37 сум гурван их эмчтэй,
- 6.0 хувь буюу 16 сум гуравнаас дээш эмчтэй,
- 2.0 хувь буюу 7 сум эмчгүй байна.

2007 оны байдлаар эмнэлгийн нийт орны 22.8 хувь нь сумын болон сум дундын эмнэлэгт ногдож байгаа бөгөөд 2004 онтой харьцуулбал 313 ороор буюу 6.8 хувиар буурсан байна. Сумын болон сум дундын эмнэлэгт хэвтэн эмчлүүлэгчийн тоо 2005 онд 153.5 мянга байсан бол 2007 онд 140.8 мянга болж 12.6 мянгаар буурсан байна. Дундаж ор хоног 2005 онд 8.3 хоног байсан бол 2007 онд 7.8 болж буурсан байна. Харин сумын эмнэлэгт үзүүлсэн хүний дундаж тоо 2.8 болж нэмэгдсэн байна.

Хүснэгт 4.2. Сум, сум дундын эмнэлгүүдийн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний чанарын болон хүртээмжийн, зарим үзүүлэлтүүд, сонгосон онуудаар

Үзүүлэлт	Онууд			Сүүлийн 3 жилийн дундаж
	2005	2006	2007	
Эмнэлгийн орны тоо	4417	4266	4104	4262.3
Их эмчийн тоо	570	598	672	613.3
Сувилагчийн тоо	1590	1606	1650	1615.3
Дундаж ор хоног	8.3	8.1	7.9	8.1
Хэвтэн эмчлүүлэгчийн тоо	153583	146305	140897	146928.3
Амбулаториор үйлчлүүлэгчдийн тоо	2631950	2747427	2738903	2706093.3
				0.0
Нэг иргэний жилд үзүүлсэн удаа	2.4	2.7	2.8	2.6
Жирэмсний эрт үеийн хяналтын хувь	83.5	85.6	87.9	85.7
Эхийн эндэгдэл	66.6	70.2	158.6	98.5
Нялхсын эндэгдэл	32.0	24.2	25.7	27.3

2007 онд сумын болон сум дундын эмнэлгийн түвшинд жирэмсний эрт үеийн хяналт 87.9 хувь байна.

2007 онд эхийн эндэгдлийн 26 хувь нь сумын болон сум дундын эмнэлэгт, 8 хувь нь гэртээ эндсэн нь 2005 онтой харьцуулахад 12 ба 8 хувиар тус тус нэмэгдсэн үзүүлэлттэй байна.

1000 амьд төрсөн хүүхдэд ногдох нялхсын эндэгдлийн түвшин 2005-2006 онд 24-32 байсан бол 2007 онд 30.3 болж буурсан үзүүлэлт гарсан байна. 100 000 амьд төрөлтөд ногдох эхийн эндэгдлийн түвшин 158.6 болж өссөн байна.

4.2 Хоёрдогч шатлалын тусламж үйлчилгээ

2007 оны байдлаар 18 аймгийн нэгдсэн эмнэлэгт 920 их эмч, 1698 сувилагч, 2373 эмнэлгийн дунд мэргэжилтэн, нийтдээ 4758 эмч, эмнэлгийн мэргэжлээр ажиллаж байна. Аймгийн нэгдсэн эмнэлгийн орны тоог сүүлийн 3 жилээр авч үзвэл 2005 онд 4608, 2006 онд 4482, 2007 онд 4471 ор хүртэл бууруулсан бөгөөд 2005 онтой харьцуулахад 137 ор буюу 2.9 хувиар буурсан.

Нийт эмнэлгийн орны дөрөвний нэг, нийт хөдөөгийн эмнэлгүүдэд хэвтэн эмчлүүлэгчдийн 51 хувь буюу 2 хүний нэг нь аймгийн нэгдсэн эмнэлэгт ногдож байна. Аймгийн нэгдсэн эмнэлгийн дундаж ор хоног 2005 онд 9.4 байсан бол 2007 онд 8.5 болж буурсан, эмнэлгийн хоног болоогүй нас баралтын эзлэх хувь 16.4 хувиас 13.7 болж 2.7 хувиар буурсан байна.

Хүснэгт 4.3. Аймгийн нэгдсэн эмнэлгүүдийн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний чанарын болон хүртээмжийн зарим үзүүлэлт, сонгосон онуудаар

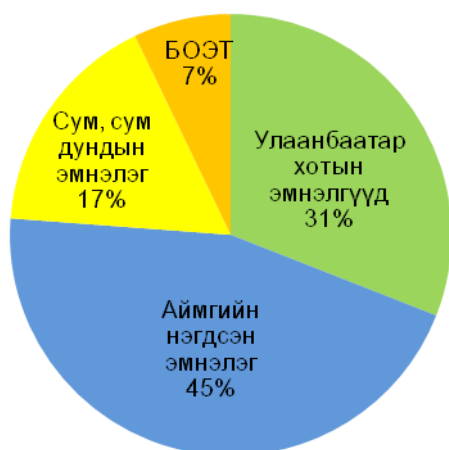
Үзүүлэлт	Онууд			Сүүлийн 3 жилийн дундаж
	2005	2006	2007	
Эмнэлгийн орны тоо	3811	3704	4471	3995.3
Дундаж ор хоног	9.3	8.9	8.5	8.9
Хоног болоогүй нас баралтын хувь	34.6	28.0	30.2	30.9
Хэвтэн эмчлүүлэгчийн тоо	114207	120597	157137	130647.0
Амбулаториор үйлчлүүлэгчдийн тоо	1562485	1631722	1534932	1576379.7
Эхийн эндэгдэл (100 000 амьд төрөлтөнд)	139.0	81.3	55.1	91.8
Нялхсын эндэгдэл (1000 амьд төрсөн хүүхдэд)	16.3	18.5	21.2	18.7
Жирэмсний эрт үеийн хяналтын хувь	82.3	83.5	84.8	83.5
Доод шатлалаас ирж хэвтэн эмчлүүлэгчдийн хувь	27.2	31.2	34.6	31.0

Сүүлийн 3 жилд дунджаар аймгийн нэгдсэн эмнэлэгт хэвтэн эмчлүүлэгчдийн 31.8 хувийг хөдөөнөөс буюу сум, сум дундын эмнэлгээс илгээсэн өвчтнүүд эзэлж байна. 2007 онд хөдөөнөөс аймгийн нэгдсэн эмнэлэгт ирж хэвтэн эмчлүүлэгчид өмнөх онтой харьцуулахад 3.4 хувиар нэмэгдсэн байна.

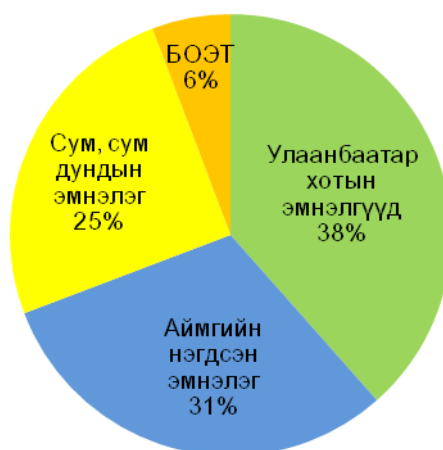
Аймгийн нэгдсэн эмнэлгийн нялхсын эндэгдлийн түвшин сүүлийн 3 жилд тогтвортой нэг түвшинд байгаа бөгөөд сүүлийн 3 жилийн дундаж 18.6 байна.

Улсын хэмжээнд эхийн эндэгдлийн түвшин сүүлийн 3 жилд тогтвортой буурч байгаа хэдий ч аймгийн нэгдсэн эмнэлгийн түвшинд 100 000 амьд төрөлтөнд ногдох эхийн эндэгдлийн түвшин 2005 онд 139 байсан бол 2006 онд 81.3 болж нэмэгдээд, 2007 онд 55.1 болж буурсан үзүүлэлт ажиглагдаж байна. Нөгөөтэйгүүр 2005 онд улсын хэмжээнд эндсэн эхийн 47 хувь нь аймгийн нэгдсэн эмнэлэгт эндэж байсан бол 2007 онд 36 хувь болж буурсан байна.

Зураг 4.2.1 Эхийн эндэгдэл, шатлалаар 2005 он

Зураг 4.2.2 Эхийн эндэгдэл, шатлалаар 2007 он

4.3 Гуравдагч шатлалын тусламж үйлчилгээ

Улсын хэмжээнд гурван БОЭТ үйл ажиллагаа явуулж байгаа бөгөөд Дорнод, Өвөрхангай, Ховд аймагт байдаг билээ.

Хүснэгт 4.4. БОЭТ тусламж үйлчилгээний чанарын болон хүртээмжийн зарим үзүүлэлтүүд, сонгосон онуудаар

Үзүүлэлт	Онууд			Сүүлийн 3 жилийн дундаж
	2005	2006	2007	
Эмнэлгийн орны тоо	797	778	795	790.0
Дундаж ор хоног	9.8	9.5	8.9	9.4
Хоног болоогүй нас баралтын хувь	21.8	30.2	20.4	24.1
Хэвтэн эмчлүүлэгчийн тоо	25147	25862	26771	25926.7
Амбулаториор үйлчлүүлэгчдийн тоо	338113	346468	290893	325158.0
Эхийн эндэгдэл (100 000 амьд төрөлтөнд)	92.3	28.0	72.7	64.3
Нялхсын эндэгдэл (1000 амьд төрсөн хүүхдэд)	22.0	20.5	16.7	19.7
Жирэмсний эрт үеийн хяналтын хувь	80.2	80.1	85.9	82.1
Доод шатлалаас ирж хэвтэн эмчлүүлэгчдийн тоо	33.8	35.3	36.0	35.0

2007 оны байдлаар БОЭТ-үүдэд 203 их эмч, 372 сувилагч, 531 эмнэлгийн дунд мэргэжилтэн, нийтдээ 1058 эмч, эмнэлгийн мэргэжлийн мэргэжилтнүүд ажиллаж байна. БОЭТ-ийн эмнэлгийн орны тоо сүүлийн 3 жилд 788-797 байна.

2005 онд БОЭТ-д 25.1 мянган хүн хэвтэн эмчлүүлж байсан бол 2007 онд 26.7 болж 1600 хүнээр нэмэгдсэн байна. БОЭТ-д жилд дундажаар 8900 хүн сумын болон сум дундын эмнэлэг, бүсийн аймгуудаас ирж хэвтэн эмчлүүлж байгаа нь нийт хэвтэн эмчлүүлэгчдийн 34.7 хувьтай тэнцэж байна.

Нөгөөтэйгүүр нэг аймгийн нэгдсэн эмнэлэгт жилд дундажаар доод шатлалын эмнэлгүүдээс 2800 хүн ирж хэвтэн эмчлүүлж байхад нэг БОЭТ-д дундажаар 3280 хүн буюу 480 хүн илүү байна.

БОЭТ-ийн дундаж ор хоног сүүлийн 3 жилд дундажаар 8.9 хоног байна. Түүнчлэн эмнэлэгт хоног болоогүй нас баралтын хувь 2006 онд 32.2 байсан бол 2007 онд 20.4 хувь болж буурсан байна.

БОЭТ-ийн 1000 амьд төрсөн хүүхдэд ногдох нялхасын эндэгдлийн түвшин сүүлийн 3 жилд улсын хэмжээнд нялхсын эндэгдэл тогтвортой нэг түвшинд бага байгаа хандлагын дагуу 2005-2007 онд 22.0-16.7 байна. Эхийн эндэгдлийн түвшинг авч үзвэл 2005, 2007 ондуудад БОЭТ-д тус бүр 3 эх эндсэн байна.

УБ хотод эмнэлгийн гуравдагч шатлалын буюу төрөлжсөн нарийн мэргэжлийн тусламж үйлчилгээг клиникийн нэгдсэн эмнэлгүүд, төрөлжсөн нарийн мэргэжлийн төвүүд үзүүлдэг.

Хүснэгт 4.5. УБ хотын гуравдагч шатлалын эмнэлгүүдийн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний чанарын болон хүртээмжийн зарим үзүүлэлтүүд, сонгосон онуудаар

Үзүүлэлт	Онууд			Сүүлийн 3 жилийн дундаж
	2005	2006	2007	
Эмнэлгийн орны тоо	3959	3970	3970	3966.3
Их эмчийн тоо	1157	1147	1169	1157.7
Сувилагчийн тоо	1638	1673	1790	1700.3
Дундаж ор хоног	11.4	10.9	10.6	11.0
Хоног болоогүй нас баралтын хувь	24.7	20.8	22.4	22.6
Хэвтэн эмчлүүлэгчийн тоо	114637	122178	125850	120888.3
Амбулаториор үйлчлүүлэгчдийн тоо	1085197	1156035	1050966	1097399.3
Доод шатлалаас ирж хэвтэн эмчлүүлэгчдийн тоо /хөдөөнөөс/	27622	30075	31802	29833.0

2007 оны байдлаар 15 гуравдагч шатлалын клиникийн болон төрөлжсөн нарийн мэргэжлийн төвүүдэд 1169 их эмч, 1790 сувилагч, 1790 эмнэлгийн дунд мэргэжилтэн, нийтдээ 5372 эмч, эмнэлгийн мэргэжилтнүүд ажиллаж байна. Нийт эмнэлгийн орны тавны нэг, мөн хэвтэн эмчлүүлэгчдийн тавны нэг буюу 20 хувь УБ хотын гуравдагч шатлалын эмнэлэгт ногдож байна. Сүүлийн 3 жилд дундажаар 120 гаруй мянган хүн хэвтэн эмчлүүлж байгаагийн 25 хувийг хөдөөнөөс ирж хэвтэн эмчлүүлэгчид эзэлж байна. 2006 онтой харьцуулбал 2007 онд нийт хэвтэн эмчлүүлэгчид 2.9 хувиар, хөдөөнөөс ирж хэвтэн эмчлүүлэгч 5.4 хувиар тус тус нэмэгдсэн байна.

Дундаж ор хоног 2006 онд 10.9 байсан бол 2007 онд 10.6 болж 0.3 ор хоногоор буурсан байна. Түүнчлэн эмнэлэгт хоног болоогүй нас баралтын хувь 2005 онд 24.7 байсан бол 2007 онд 22.4 хувь болж буурсан бөгөөд сүүлийн 3 жилийн дундаж 23.1 хувь байна.

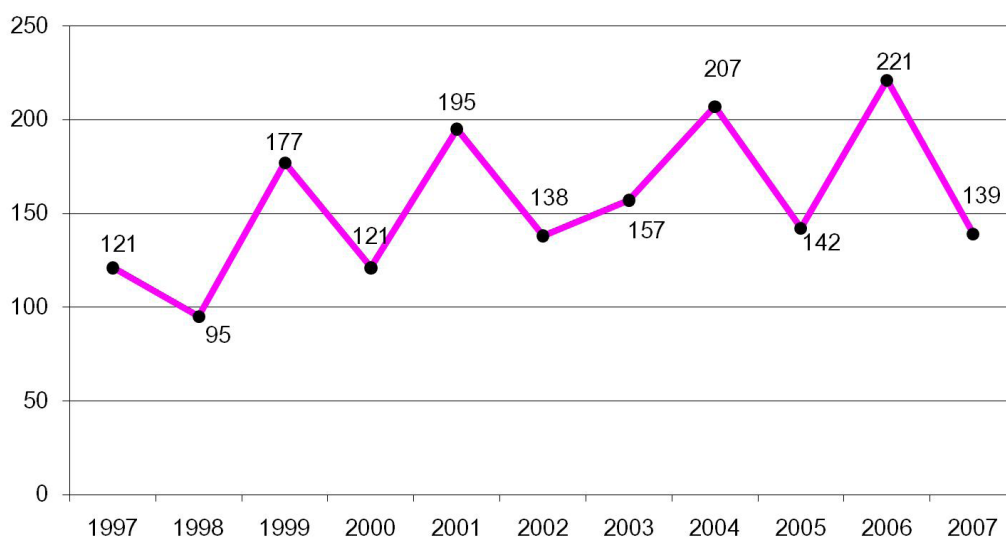
Хүснэгт 4.6. Гуравдагч шатлалын эмнэлгүүдийн үйл ажиллагааны зарим үзүүлэлтүүд, 2007 он

Эмнэлгүүдийн нэр	Амбулаторийн үзлэгийн тоо	Эмнэлэгт хэвтэн эмчлүүлэгчид	Дундаж ор хоног	Хоног болоогүй нас баралт
УКТЭ	141305	18698	9.3	30.5
Клиникийн нэгдсэн II	85281	6683	9.4	0.0
Клиникийн нэгдсэн III	114144	14275	9.2	17.7
ЭНЭШТөв	136992	30459	6.9	16.2
Хавдар судлалын төв	58677	5381	11.7	5.4
ХӨСҮТ	109350	11318	15.7	15.8
ГССЗКЭмнэлэг	70037	11360	13.9	37.9
АӨСТөв	77293	4929	10.6	33.3
СЭКЭ	0	6238	26.7	0.0
Нялхасын клиникийн сувилал	0	231	13	0.0
УАШУТҮКорпораци	23638	3995	9.1	0.0
СЭМСТөв	52520	0	0.0	0.0
Шүүх эмнэлэг магадлах товчоо	12735	0	0.0	0.0

4.4 Эмийн улсын бүртгэлийн тухай

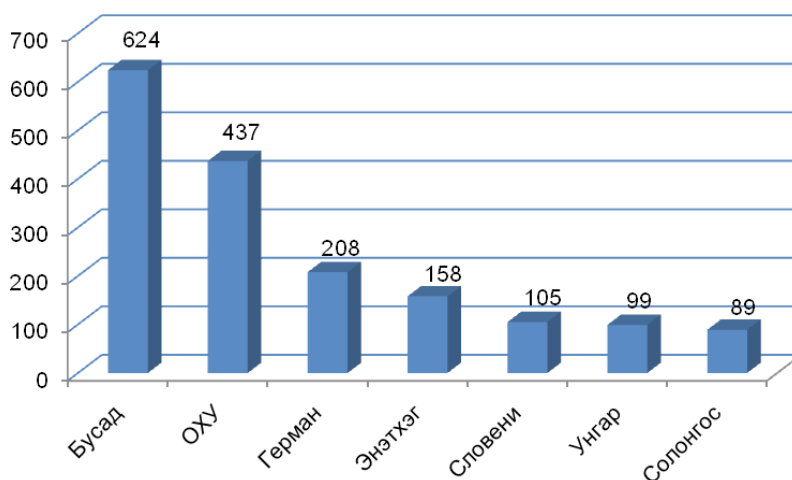
Манай улсын эмийн талаар төрөөс баримтлах бодлогод “Эмийн улсын бүртгэлийн тогтолцоог боловсронгуй болгох замаар эмийн эмчилгээний идэвхи, аюулгүй байдал, чанарын баталгаажуулалтад тавих шаардлагыг өндөржүүлнэ” гэж заасан билээ. Эмийг улсын бүртгэлд бүртгэснээр аюулгүй, чанарын баталгаатай эм хэрэглэх орчин бүрдэх, дотоодын зах зээлд хуурамч, дуураймал эм нэвтрэх үүд хаалгыг хаах, тэдгээрийг илрүүлэх, эмийн зохистой хэрэглээг төлөвшүүлэх ач холбогдолтой. Эмийн улсын бүртгэлд 2007 оны байдлаар 1720 нэрийн эм, 35 нэрийн эмийн түүхий эд бүртгэгдсэний 0.3% нь эх орны үйлдвэрийн эм, 99.7% нь импортын эм байна.

Зураг 4.4.1. 2007 онд эмийн улсын бүртгэлд шинээр бүртгэгдсэн эмийн тоо (сүүлийн 10 жилээр)

Эмийн улсын бүртгэлд 33 улсын 1720 эм бүртгэснээс ОХУ-ын эм 437 (25%), Герман улсын эм 208 (12%), Энэтхэг улсын эм 158 (9.1%), Унгар улсын эм 99 (5.7%), Словени улсын эм 105 (6%), Солонгос улсын эм 89 (5%), бусад улсын эм 624 (36.2%) байна. (Зураг 2)

Зураг 4.4.2. Улсын бүртгэлд хамрагдсан эм (улсаар)

Фармакологийн ангиллаар ангилахад микроб, вирус, паразитын эсрэг нөлөөлөх бэлдмэлүүд 399 (23,2%), төв мэдрэлийн системд нөлөөлөх эм 138 (8%), зүрх судасны системд нөлөөлөх эм 130 (7,5%), хоол боловсруулах үйл ажиллагаанд нөлөөлөх эм 104 (6%) амьсгалын эрхтнүүдийн үйл ажиллагаанд нөлөөлөх эм бэлдмэл 55 (3,2%), бусад эм бэлдмэл 894 (51,9%) байна (Зураг 3)

Зураг 4.4.3. Улсын бүртгэлд бүртгэгдсэн эм

БҮЛЭГ 5. ХАЛДВАРТ ӨВЧИН

ХАЛДВАРТ ӨВЧИН

2007 онд улсын хэмжээнд 26 төрлийн цочмог халдварт өвчний 41082 тохиолдол бүртгэгдсэн нь өнгөрсөн оноос 4861 тохиолдлоор буюу 10000 хүн амд 16.3-р нэмэгдсэн бөгөөд, сүүлийн 5 жилийн дундажаас 7667 тохиолдлоор ихэссэн, 10000 хүн амд ногдох өвчлөл нь 22.6-аар ихэссэн байна. Хэнтий, Дорноговь, Дорнод Говьсүмбэр, Өмнөговь, Өвөрхангай аймаг, Улаанбаатар хотод өвчлөл улсын дундажаас өндөр байна. Улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн өвчлөлийн 47.6% нь Улаанбаатар хотод бүртгэгдсэн байна.

Шинээр бүртгэгдсэн халдварт өвчин; татран өвчний 2 тохиолдол байна. Татран өвчин Дорнод аймаг, Улаанбаатар хотод бүртгэгдсэн байна. Энэ онд улаанууд 5134, вируст гепатит 3334, салхин цэцэг 605, цусан суулга 527, тэмбүү 289, хүнснээс гаралтай бактерийн хордлого 203, менингококкт халдвар 102, сальмонеллэз 50, хачигт энцефалит 44, ёлом 25, заг хүйтэн 19, суулгалт халдвар 11, халдварт эритема 4, боом 4, балнад 3, тарваган тахал 2, ХДХВ/ДОХ 2, хачигт борреллиоз 2 тохиолдлоор тус тус ихсэв.

Гахайн хавдар 4108, трихомониаз 866, сүрьеэ 414, бруцеллэз 123, улаан эсэргэнэ 19, улаанбурхан 6 тохиолдлоор тус тус буурав.

Сахуу, хөхүүл ханиад, халдварт саа, АЦХаХ, галзуу зэрэг өвчин бүртгэгдээгүй байна.

5.1 Гэдэсний халдвар

Вируст гепатит А, цусан суулга, хүнсний гаралтай бактерт хордлого, сальмонеллэзын халдвар, балнад, суулгалт халдвар зэрэг 6 төрлийн гэдэсний замын халдварт өвчний 11930 тохиолдол бүртгэгдсэн нь нийт халдварт өвчний 29.0 % -ийг эзэлж байна. Гэдэсний замын халдварт өвчний 74.8%-ийг вируст гепатит А, 20.1 %-ийг цусан суулга, 3.2 %-ийг хүнсний гаралтай бактерт хордлого, 1.6 %-ийг сальмонеллэз, 0.2 %-ийг суулгалт халдвар, 0.05 %-ийг балнад тус тус эзэлж, вируст гепатит А, цусан суулга зонхилж байна.

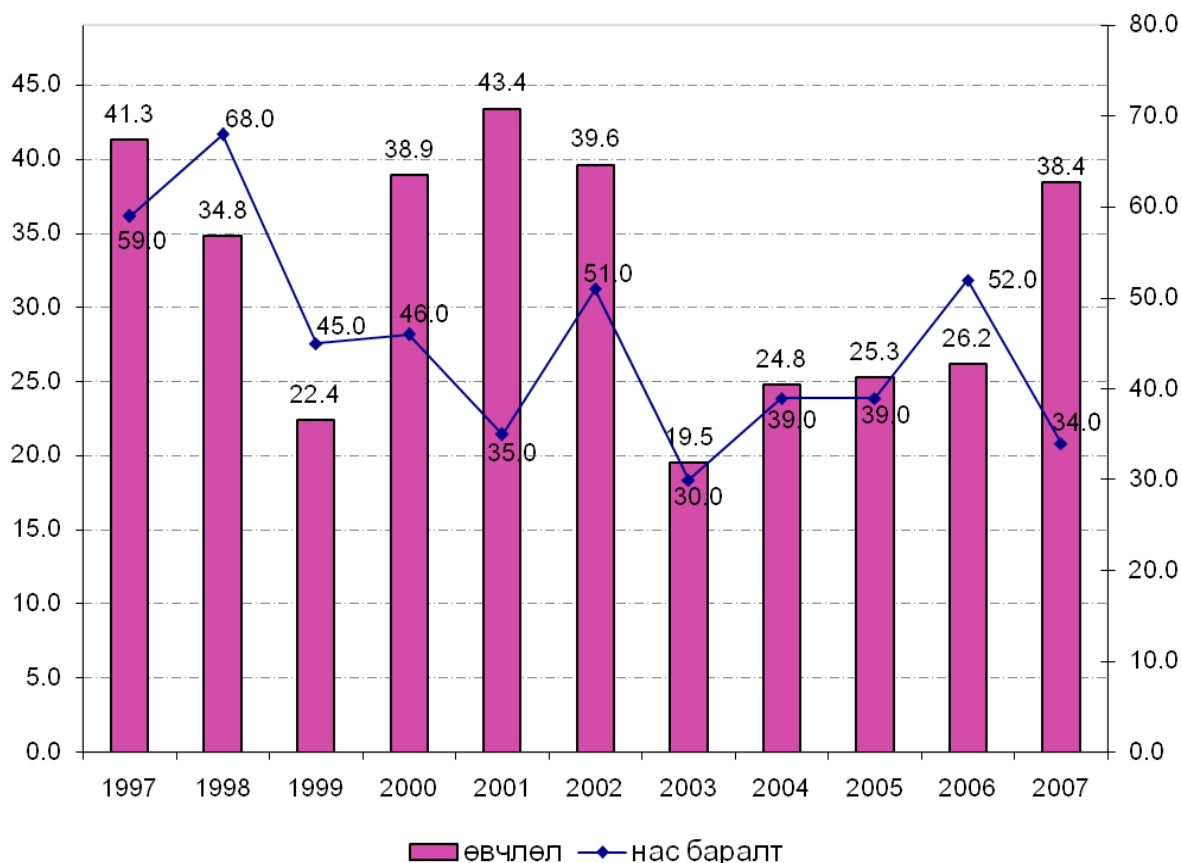
Вируст гепатит

Улсын хэмжээнд вируст гепатитын 10029 тохиолдол бүртгэгдсэн нь нийт халдварт өвчний бүтцэнд 24.4 %-ийг эзэлж байна. Гэдэсний халдварт өвчний бүтцэнд вируст гепатит А нь 74.8 % байна. Нийт бүртгэгдсэн вируст гепатитын бүтцэнд вируст гепатит В 5,0 %-, вируст гепатит С 1 % -иар тус тус буурсан байна.

Архангай, Баянхонгор, Говь-Алтай, Говьсүмбэр, Дархан-Уул, Дорнод, Завхан, Өмнөговь, Сүхбаатар, Хэнтий, Хөвсгөл аймгууд болон Улаанбаатар хотод вируст гепатитийн өвчлөл урьд оноос ихэссэний дотор Өмнөговь, Хэнтий, Говь-Алтай, Дорнод, Говь-Сүмбэр, Баянхонгор, Өвөрхангай, Дархан-Уул зэрэг 8 аймаг, Улаанбаатар хотод улсын дундаж /38.4/ аас өндөр байна. Вируст гепатитийн өвчлөлийг 10000 хүн амд харьцуулсан үзүүлэлтээс харахад;

2007 онд улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн нийт вируст гепатитын өвчлөлийг насны бүлгээр авч үзвэл 93,6 %-ийг 2-оос 29 насныхан, үүний дотор 34.7 %-ийг 5-9 насныхан, 26.6 %-ийг 10-19 насныхан эзэлж байна. ВГА-ын өвчлөл /36,4 %/ 5-9 нас, ВГВ-ын өвчлөл /33,4 %/ 15-19 нас, ВГС-ын өвчлөл /17.9 %/ 20-24 насанд хамгийн өндөр үзүүлэлттэй байна. ВГВ-ийн өвчлөл 15-19 насныханд зонхилж, хүйсийн хувьд эрэгтэй хүүхэд илүүтэй өвчилж байна.

Зураг 5.1 Вируст гепатитийн өвчлөл, нас баралт, хандлага, 1997-2007 он

Цусан суулга

Бүртгэгдсэн нийт халдварт өвчний 5.8 хувь, гэдэсний халдварт өвчний 20.1 хувийг тус тус эзэлж, өвчлөл өнгөрсөн оноос 527 тохиолдлоор ихэссэн байна. Бүртгэгдсэн нийт халдварын 75.0 хувь нь Улаанбаатар хотод бүртгэгдсэн ба 10000 хүн амд Хэнтий(16,1), Говьсүмбэр(13,8), Өвөрхангай аймаг (10.5), Улаанбаатар хотод (18.0) өвчлөл улсын дундаж (9.2)-аас өндөр, Дорнод аймагт өвчлөл бүртгэгдээгүй, Улаанбаатар хот, Хэнтий, Говьсүмбэр, Өвөрхангай аймгуудад өвчлөл өнгөрсөн оноос 1,3 - 8,8-р нэмэгдсэн байна. 2007 онд 6 аймаг болон Улаанбаатарт өвчлөл ихэссэн ба Хэнтий, Говьсүмбэр, Өвөрхангай аймгуудад өвчлөл сүүлийн 5 жилийн дундажаас 0.2-5.8 – өөр өндөр байна. 2007 онд бүртгэгдсэн цусан суулга өвчнийг насны ангилалаар авч үзэхэд 0-9 насны хүүхдийн өвчлөл 66,5 %, үүнээс 4 хүртэлх насны хүүхдийн өвчлөл нийт өвчлөлийн 54,9%-ийг тус тус эзэлж байна.

Балнад

2007 онд улсын хэмжээнд балнадын 6 тохиолдол (Архангай, Дархан-Уул, Дорнод, Өвөрхангай аймгуудад тус бүр 1 тохиолдол, Сэлэнгэ аймагт 2 тохиолдол)бүртгэгдсэн нь нийт халдварт өвчний дотор 0,01%-ийг эзэлж, өмнөх онтой харьцуулахад 3 тохиолдлоор нэмэгдсэн байна.

Хүнсний гаралтай бактерт хордлого

Улаанбаатар(370), Өмнөговь (4), Хөвсгөл (4) Сэлэнгэ (1), нийт 379 тохиолдол (10000 хүн амд 1,5) бүртгэгдэж, өнгөрсөн онтой харьцуулахад 203 тохиолдлоор ихэссэн байна.

Халдварын гаралтай суулгалт халдвар

Баянхонгор14, Орхон 14 аймгуудад нийт 28 тохиолдол бүртгэгдэж өнгөрсөн онтой харьцуулахад 11 тохиолдлоор нэмэгдэж (10000 хүн амд 0.1) байна.

5.2 Амьсгалын замын цочмог халдвар

Амьсгалын замын 9 төрлийн халдварт өвчний 14153 тохиолдол бүртгэгдэж , нийт халдварт өвчний 34,4%- ийг эзэлж, өвчлөлийн дотор улаанууд (46 %) , сүрьеэ (31.0), салхинцэцэг (14 %), гахай хавдар (7.0 %), - ын халдвар зонхилох хувийг эзэлж байна.

Сүрьеэ

Сүрьеэ өвчний нийт 4361 шинэ тохиолдол бүртгэгдсэн нь нийт халдварт өвчний дотор 10.6 %-ийг эзэлж байна. Улаанбаатар хотод өвчлөлийн 2400 тохиолдол буюу амьсгалын замын халдварын дотор 31,0 %-ийг эзэлж байна. Сүрьеэгийн өвчлөл өмнөх онтой харьцуулахад бодит тоогоор 414 тохиолдол, 10000 хүн амд 1.9 -р буурсан байна. Уушигны түрхэц эерэг шинэ сүрьеэ 1856 бүртгэгдсэн нь урьд онтой харьцуулахад 273 тохиолдлоор буурсан байна.

Бүртгэгдсэн сүрьеэгийн нийт шинэ тохиолдлын 58 %-ийг уушигны сүрьеэ, 42 %-ийг уушигны бус эрхтэний сүрьеэ эзэлж, хүүхдийн сүрьеэ, сүрьеэгийн нийт шинэ тохиолдлын дотор 10.8 %-ийг эзэлж байна.Бүртгэгдсэн нийт шинэ тохиолдлын дотор уушигны шинэ түрхэц эерэг тохиолдлын эзлэх хувь 42,6%, уушигны нийт шинэ сүрьеэгийн дотор уушигны түрхэц эерэг тохиолдлын эзлэх хувь 73,4 % байна.

Шинээр илэрсэн сүрьеэгийн тохиолдлыг нас хүйсээр нь авч үзвэл: 16-44 насныхан 70,7%-ийг, хүйсний хувьд эрэгтэйчүүд 52,9 %, эмэгтэйчүүд 47,1 %-ийг тус тус эзэлж, хүйсний харьцаа (эр:эм) = 1.1:1.0 байна.

Улаанбаатар хотод бүртгэгдсэн нийт шинэ сүрьеэгийн тохиолдлын 3,9 %-ийг хөдөө орон нутгаас түр оршин суугч, 1.3 %-ийг орон гэргүй хаяггүй хүмүүс тус тус эзэлж байна. 2007 оны байдлаар оношийн баталгаажилт 76.2 %, эдгэрэлтийн түвшин 83.8 %-тай байгаа нь өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад оношийн баталгаажилт 0.6 %-р буурч, эдгэрэлтийн түвшин 1.7 %-р тус тус нэмэгдсэн үзүүлэлттэй байна.

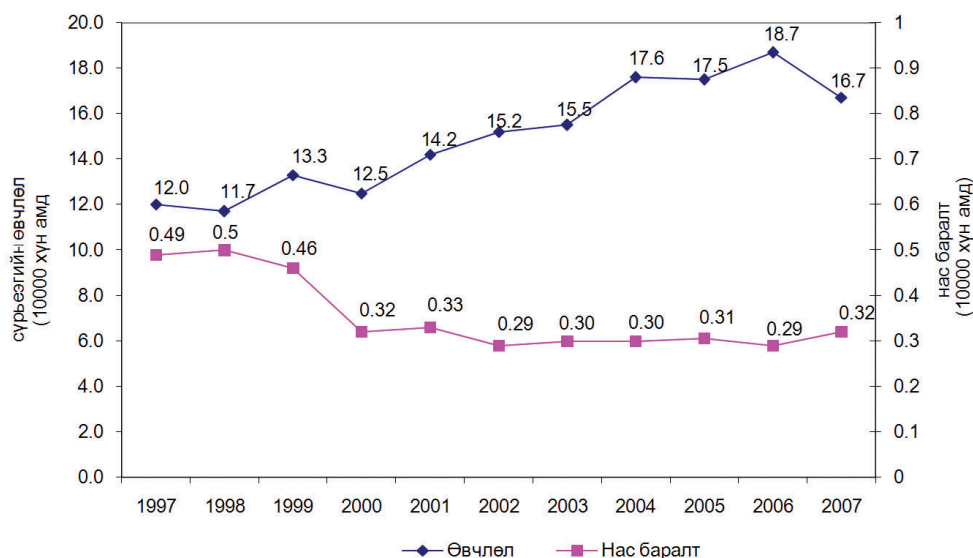
Менингококкийн халдвар

2007 онд 13 аймаг, Улаанбаатар хотод 167 тохиолдол бүртгэгдэж, 10000 хүн амд 0,6 ногдож байгаа нь нийт цочмог халдварт өвчний 0,4%-ийг эзэлж, өмнөх оноос 102 тохиолдлоор ихэсч 10000 хүн амд ногдох өвчлөл 0.3-р нэмэгдсэн байна. Дархан-Уул (1.1),Говьсүмбэр (0.8) Сэлэнгэ (0.6),Орхон (0.5),Өвөрхангай (0,2),Сүхбаатар (0.2,Улаанбаатар (0.9-ээр ихсэж,)Дорнод (1,5), Дархан-Уул (1,2), Говьсүмбэр (0.8), Говь-Алтай (0.7), Улаанбаатар (1,1) хотод улсын дундаж (0.6)-аас дээгүүр үзүүлэлттэй байна. Дорнод, Дархан-Уул, Говьсүмбэр, Говь-Алтай, Улаанбаатар хотод менингококкт халдварын нийт өвчлөлийн 85 % нь бүртгэгдсэн байна.

Менингококкт халдварын шалтгаантай нас баралт нийт халдварт өвчний шалтгаантай нас баралтын дотор 3-р байранд орж, халдварт өвчний шалтгаантай нас баралтын 7 %-ийг эзэлж байна. Улаанбаатар хотод 5, Говь-Алтай, Орхон аймагт тус бүр 2 тохиолдол, Ховд аймагт 1 нийт 10 тохиолдол бүртгэгдэж, өмнөх оноос 4 тохиолдлоор нэмэгдсэн байна.

Менингококкт халдвар I-VI сар хүртэл ихсээд, VII сараас аажим буурч, X сараас дахин ихэсдэг зүй тогтол ажиглагдаж байна. Менингококкт халдвараар 65 хүртэлх насны хүмүүс өвчилсөн ба 4 хүртэлх насныхан 51.5 %-ийг эзэлж байна.

Зураг 5.2 Сүрьеэгийн өвчлөл, нас баралтын хандлага 1997-2007 он

Гахай хавдар

Улсын хэмжээнд 2007 онд гахайн хавдрын нийт өвчлөл нийт 965 тохиолдол бүртгэгдэж, 10000 хүн амд 3.7 байгаа нь өнгөрсөн онтой харьцуулахад 4108 тохиолдол буюу 10000 хүн амд 16.0-иар буурсан Хөвсгөл (13,0), Дорнод (7,4), Сүхбаатар (7,3), Увс (6,8), Өмнөговь (6.8), Булган (4.3), Улаанбаатар хотод (4.3) гахайн хавдарын өвчлөл улсын дундаж (3.7)-аас өндөр байна.

Гахайн хавдрын өвчлөл 2-19 насны хүүхдүүдийн дунд өндөр байж, нийт гахайн хавдарын өвчлөлийн 78,24 %-ийг эзэлж байна.

Салхин цэцэг

20 аймаг, Улаанбаатар хотод салхинцэцэг өвчний 2025 тохиолдол бүртгэгдэж, 10 000 хүн амд 7.7 ногдож байгаа нь өмнөх оноос 2.2 -р өссөн байна. Дорнод (16.2), Өвөрхангай (15,7), Булган (13,4), Хэнтий (10,9), Дархан-Уул (10,1), Сэлэнгэ (8.7) Баянхонгор (8.7), Төв (8.1%), Архангай (7.9) аймаг, Улаанбаатар хотод (8,9) улсын дундаж (7,7)-аас тус тус өндөр байна.

Салхин цэцэг өвчин 65 хүртэлх насанд бүртгэгдэж, нийт өвчлөлийн 91.9 %-ийг 19 хүртэлх насныхан эзэлж байна.

Улаан эсэргэнэ

2007 онд Архангай 1 тохиолдол, Дархан-Уул 1 тохиолдол, Дорноговь 1 тохиолдол, Улаанбаатар хотод 24 тохиолдол тус тус бүртгэгдэж, улсын хэмжээнд нийт 27 тохиолдол, 10000 хүн амд 0.1 өвчлөл ногдож байгаа нь өмнөх онтой харьцуулахад 0.1-р буурсан үзүүлэлттэй байна

Улаанууд

19 аймаг, Улаанбаатар хотод улаанууд өвчний 6363 тохиолдол бүртгэгдэж, 10000 хүн амд 24.4 ноогдож байгаа нь өмнөх оноос 19.6 -аар өссөн байна. Дорноговь (118.1), Хэнтий (99.1), Говьсүмбэр (90.6), Өвөрхангай (65.5), Булган (43.1), Архангай аймаг (29.6), Улаанбаатар хотод (25.6) улаануудын өвчлөл улсын дундаж (24.4)-аас өндөр байна.

2007 онд Өвөрхангай аймагт бүртгэгдсэн 758 тохиолдлыг насны бүтцээр авч үзвэл: улаануудаар өвчлөгсдийн 31.1 % нь 0-4 настай, 22.1% нь 5-9 настай, 36.7% нь 10-14 настай, 9.1% нь 15-19 настай, 0.9% нь 20-29 настай хүмүүсийн өвчлөл тус тус эзэлж байна.

2007 онд Улаанбаатар хотод бүртгэгдсэн улаанууд өвчний 2566 тохиолдол нь улаанууд өвчлөлийн 40.5 хувийг эзэлж байгаа бөгөөд 10000 хүн амд 25.6 байгаа нь өнгөрсөн оны мөн үеэс 2514 тохиолдлоор нэмэгдсэн байна.

Улаанбаатар хотод улаануудаар өвчлөгсдийн 37.3 % нь 0-4 настай, 37.9 % нь 5-9 настай, 14.4 % нь 10-14 настай, 5.6 % нь 15-19 настай, 4.8 % нь 20-иас дээш настай хүмүүсийн өвчлөл тус тус бүртгэгдсэн байна.

5.3 Бэлгийн замаар дамжих халдвар

БЗДХ-ын 3 төрлийн өвчний 12229 тохиолдол бүртгэгдсэн нь нийт халдварт өвчний дотор 29.7 %-ийг эзэлж, өнгөрсөн онтой харьцуулахад 558 тохиолдлоор буурсан байна. БЗДХ-ын дотор трихомониаз 35.7%, заг хүйтэн 37.2%, тэмбүү 27.0 %-ийг тус тус эзэлж байна.

10000 хүн амд ногдох өвчлөлийг авч үзвэл: заг хүйтэн 17.4, трихомониаз 16.7 болж тус тус өнгөрсөн оны мөн үеэс 0.2-3.6 -р буурч, тэмбүү 12.7 буюу өмнөх оноос 1-ээр нэмэгдсэн байна.

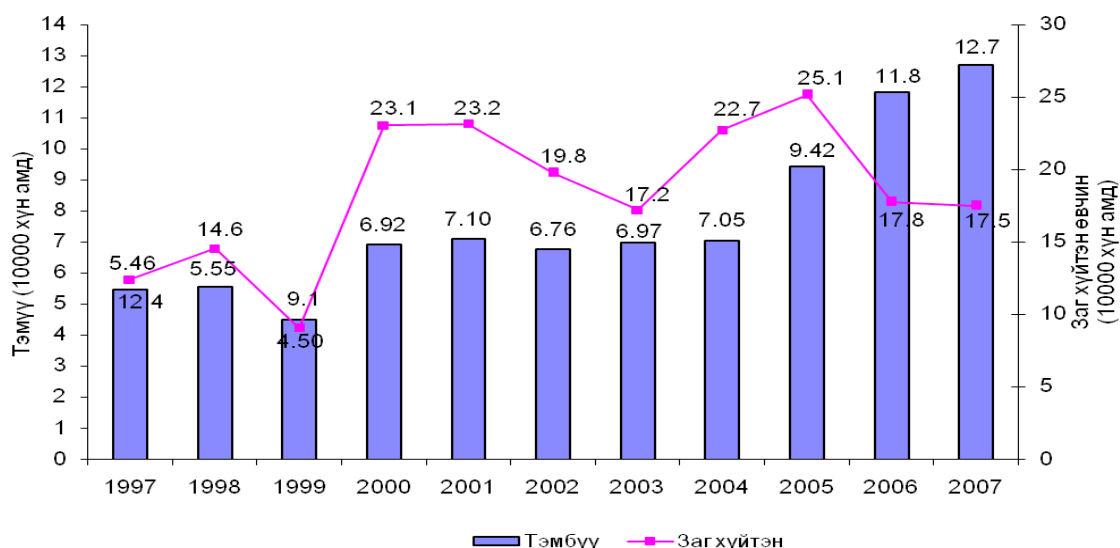
2007 онд төрөлхийн тэмбүүгийн 7 тохиолдол бүртгэгдсэний хот суурин газар 3(42.8%), сум багт 4 (57.1%) илэрсэн байна.

Улаанбаатар хотод ХДХВ-ийн халдварын 11 тохиолдол бүртгэгдэж, насны бүлгээр авч үзвэл 20-59 насныхан байна.

2007 онд жирэмсэн эмэгтэйчүүдэд хийсэн 56810 үзлэгийн дүнгээс үзвэл тэмбүүтэй 855 (1.5 %), заг хүйтэн 442(0.8%), трихомониаз 785 (1.4%) байна.

Мөн албан ёсны мэдээнд одоогоор тусгагдаагүй байгаа дараах БЗДХ-т өвчний тохиолдол бүртгэгдсэн байна. Үүнд: Бэлгийн замын герпес 95 тохиолдол, бэлгийн замын кандид 1505, бусад 503 бүртгэгдсэн байна.

Зураг 5.3 Зонхилон тохиолдох БЗДХ өвчлөлийн хандлага 1997-2007 он

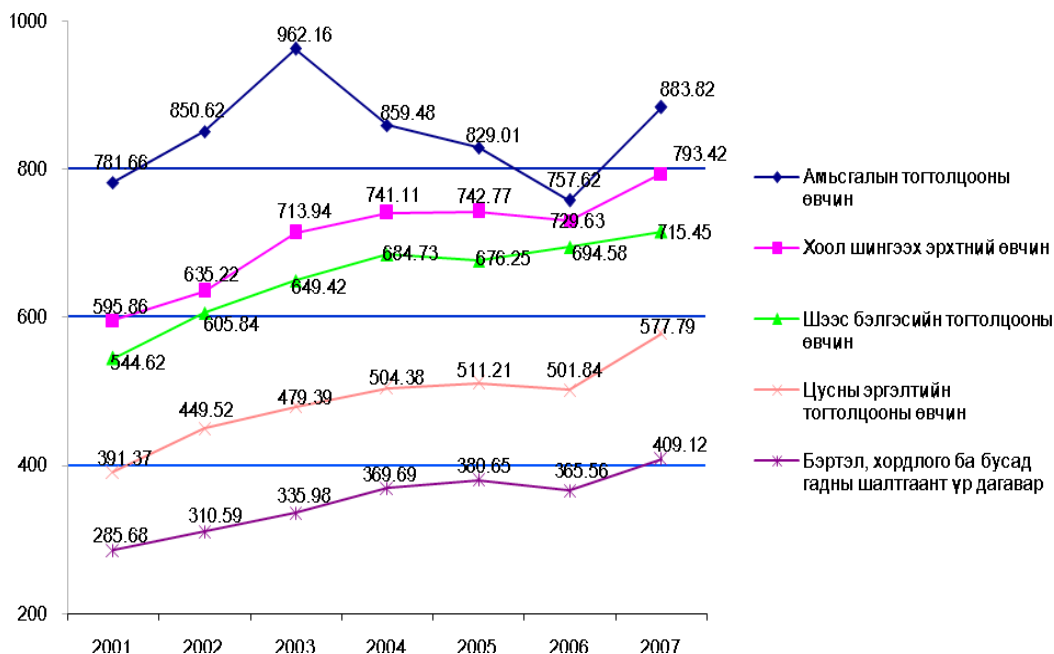

БҮЛЭГ 6. ХАЛДВАРТ БУС ӨВЧЛӨЛ

6.1 Хүн амын өвчлөлийн тэргүүлэх шалтгаан

Тархвар зүйн шилжилтийн улмаас 1990 оноос эхлэн хүн амын өвчлөл, эндэгдлийн шалтгааны бүтцэд өөрчлөлт орж, “Дадал зуршил, зан үйлээс хамааралт” нэр авсан цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчин, хорт хавдар, осол гэмтлийн шалтгаант өвчлөл давамгайлах болсон билээ.

Зураг 6.1. Хүн амын өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан 10000 хүн амд (2001-2007 он)

2007 онд 10000 хүн амд ногдох хоол шингээх эрхтэн тогтолцооны өвчин 793.42, шээс бэлгэсийн тогтолцооны өвчин 715.45, цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчин 577.79, осол гэмтэл, гадны шалтгаант үхэл 409.12 ногдож байгаа бөгөөд 2001 онтой харьцуулахад 25-40 хувиар нэмэгдсэн байна. Өөрөөр хэлбэл сүүлийн 5 жилд эдгээр өвчлөлийн түвшин буураагүй тогтвортой нэмэгдснийг харуулж байна.

2007 оны байдлаар хүн амын өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаанд

- Амьсгалын эрхтэн тогтолцооны өвчин / 10 000 хүн амд 883.82/
- Хоол шингээх эрхтэн тогтолцооны өвчин / 10 000 хүн амд 793.42/
- Шээс бэлгэсийн тогтолцооны өвчин / 10 000 хүн амд 715.45/
- Цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчин / 10 000 хүн амд 577.79/
- Бэртэл хордлого, гадны шалтгаант өвчний үр дагавар / 10 000 хүн амд 409.12 /

2007 онд хүн амын өвчлөлийн тэргүүлэх шалтгааныг байршлаар авч үзвэл хотод хоол шингээх эрхтэн тогтолцооны өвчин, осол гэмтлийн шалтгаант өвчин, амьсгалын эрхтэн тогтолцооны өвчин, хөдөөд амьсгалын эрхтэн тогтолцооны өвчин, шээс бэлгэсийн тогтолцооны өвчин, хоол шингээх эрхтэн тогтолцооны өвчин хамгийн өндөр буюу тэргүүлэх 3 шалтгаанд орж байна. Тухайлбал 10000 хүн амд ногдох хоол шингээх эрхтэн тогтолцооны өвчин хотод 795.05, хөдөөд 792.37, шээс бэлгэсийн тогтолцооны өвчин хотод 570.77, хөдөөд 807.39, амьсгалын эрхтэн тогтолцооны өвчин хотод 729.69, хөдөөд 981.77, осол гэмтлийн шалтгаант өвчлөл хотод 775.40, хөдөөд 176.35, цусны эргэлтийн тогтолцооны хотод 563.59, хөдөөд 586.82 ногдож байна.

Хүснэгт 6.1. Хүн амын өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан, 2007 оны байдлаар

	Нийт өвчлөл	Амьсгалын эрхтэн тогтолцооны өвчин	Хоол шингээх эрхтэн тогтолцооны өвчин	Шээс бэлгэсийн тогтолцооны өвчин	Цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчин	Бэртэл хордлого, осол гэмтлийн шалтгаант өвчин
Байршил						
Хот	5610.78	729.69	795.05	570.77	563.59	775.40
Хөдөө	4853.12	981.77	792.37	807.39	586.82	176.35
Бүсээр						
Баруун	4384.30	873.38	715.02	844.36	507.91	110.31
Хангай говь	5036.58	938.41	793.10	893.18	680.43	173.87
Төв	5002.61	1100.06	828.83	751.48	615.02	226.03
Зүүн	4980.74	1066.82	870.34	613.35	425.32	210.51
Улсын дүн	5147.53	883.82	793.42	715.45	577.79	409.12

Тайлбар: ҮСГ-ын бүс нутгийн ангилал

Баруун бүсийн аймгууд: Баян-Өлгий, Говь-Алтай, Завхан, Увс, Ховд

Хангай говийн бүсийн аймгууд: Архангай, Баянхонгор, Булган, Өвөрхангай, Хөвсгөл, Орхон

Төвийн бүсийн аймгууд: Дорноговь, Дундговь, Өмнөговь, Сэлэнгэ, Төв, Дархан-Уул, Говьсүмбэр

Зүүн бүсийн аймгууд: Дорнод, Сүхбаатар, Хэнтий

Хүн амын өвчлөлийг бүс нутгаар авч үзвэл баруун бүсэд амьсгалын тогтолцооны өвчин (873.38), шээс бэлгэсийн тогтолцооны өвчин (844.36), хоол шингээх эрхтэн тогтолцооны (715.02) өвчнүүд, хангайн бүсэд амьсгалын эрхтэн тогтолцоо (938.41), шээс бэлгэсийн тогтолцоо (893.18), хоол шингээх эрхтэн тогтолцооны (793.10) өвчнүүд, төвийн болон зүүн бүсэд амьсгалын эрхтэн тогтолцоо (1100.06 ба 1066.82), хоол шингээх эрхтэн тогтолцоо (828.83 ба 870.34), шээс бэлгэсийн тогтолцооны (751.48 ба 613.35) өвчнүүд тэргүүлэх 3 шалтгаанд орж байна.

Нөгөөтэйгүүр амьсгалын эрхтэн тогтолцооны өвчин төвийн болон зүүн бүсэд, хоол шингээх эрхтэн тогтолцооны өвчин төвийн болон зүүн бүсэд, шээс бэлгэсийн тогтолцооны өвчин баруун, хангай болон төвийн бүсэд, цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчин төвийн болон хангайн бүсэд, осол гэмтлийн шалтгаант өвчин төвийн болон зүүн бүсэд бусад бүсүүдтэй харьцуулахад өндөр байна.

6.2 Стационарт бүртгэгдсэн өвчлөл

2007 оны байдлаар эмнэлэгт хэвтэн эмчлүүлэгчдийн өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаанд

- Шээс бэлгэсийн тогтолцооны өвчин / 10000 хүн амд 340.82 /
- Хоол шингээх эрхтний өвчин / 10000 хүн амд 349.30/
- Цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчин / 10000 хүн амд 318.49/
- Амьсгалын тогтолцооны өвчин / 10000 хүн амд 328.38/
- Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин / 10000 хүн амд 168.51/ орж байна.

Хүснэгт 6.2. Стационарт хэвтэн эмчлүүлэгчдийн өвчлөлийн түвшин 10000 хүн амд, 2007 он

Өвчний ангилал (ӨОУА-10)	Сумын хүн амын өвчлөл	Аймгийн хүн амын өвчлөл	УБ хотын хүн амын өвчлөл	Нийт хүн амын өвчлөл
Шээс бэлгэсийн тогтолцооны өвчин	342.88	274.19	289.66	340.82
Амьсгалын тогтолцооны өвчин	318.75	313.26	313.07	328.38
Хоол шингээх эрхтний өвчин	222.8	395.38	397.26	349.3
Цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчин	300.00	264.41	343.00	318.49
Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин	91.2	185.54	204.73	168.51
Бэртэл, хордлого ба бусад зарим гадны шалтгааны үр дагавар	40.47	128.54	149.18	105.92
Халдварт ба шимэгч зарим өвчин	39.44	194.85	118.53	103.73
Яс булчин холбох нэхдэсийн өвчин	56.71	59.3	92.58	80.97
Арьс ба халимны өвчин	41.72	79.8	69.53	67.67
Сэтгэцийн ба аягийн эмгэг	11.47	71.57	68.35	49.89
Хавдар	12.4	33.77	76.26	43.31
Нүд ба түүний дайврын өвчнүүд	2.08	20.21	49.2	27.67
Дотоод шүүрэл, тэжээлийн ба бодисын солилцооны өвчинүүд	13.01	18.99	30.35	21.7
Чих ба хөхөнцрийн өвчин	10.67	15.34	21.29	18.76
Бусад	179.77	550.36	434.18	366.77
Бүгд	1683.38	2605.53	2657.18	2391.92

Эмнэлэгт хэвтэн эмчлүүлэгчдийн өвчлөлийн бүтцийг байршлын хувьд авч үзэхэд ялгаатай байдал ажиглагдаж байна. Жишээ нь: Сумын болон аймгийн хүн амын эмнэлэгт хэвтэж эмчлүүлэгсдийн өвчлөлийн тэргүүлэх шалтгаанд шээс бэлгэсийн тогтолцооны болон хоол шингээх эрхтний өвчлөл орж байхад Улаанбаатар хотын эмнэлэгүүдэд хэвтэж эмчлүүлэгчдийн тэргүүлэх шалтгаанд хоол шингээх эрхтний болон цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчлөлүүд тэргүүлж байна.

2007 оны байдлаар эмнэлэгт хэвтэн эмчлүүлэгчдийн өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан дотор зонхилж буй өвчнүүдийг авч үзвэл: Шээс бэлгэсийн тогтолцооны өвчний улмаас хэвтэн эмчлүүлэгчдийн 67.8 хувийг бөөрний сувганцрын үрэвсэлт өвчин, амьсгалын эрхтэн тогтолцооны өвчний дотор уушигны хатгалгааны улмаас хэвтэн эмчлүүлэгчид 40.5 хувийг, хоол шингээх эрхтэн тогтолцооны өвчний дотор элэгний эмгэг 25.1 хувийг, цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчний дотор даралт ихсэх өвчин 32.1 хувийг тус тус эзэлж байгаа нь эдгээр өвчнүүд хүн амын дунд зонхилон тохиолддогийг харуулж байна.

Бөөрний сувганцрын үрэвсэлт өвчин нь 2001 онд шээс бэлгэсийн тогтолцооны өвчний улмаас хэвтэн эмчлүүлэгчдийн 55.8 хувийг эзэлж байсан бол 2004 онд 65.4 хувь, 2007 онд 67.8 хувь болж, 2001 онтой харьцуулахад 12.0 хувиар нэмэгдсэн байна.

Хүснэгт 6.3. Стационарт хэвтэн эмчлүүлэгчдийн өвчлөл хувиар, 2007 он

Өвчний ангилал (ӨОУА-10)	Зонхилох шалтгаан	Өвчлөлийн тухайн бүлэгт эзлэх хувь							
		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Шээс бэлгэсийн тогтолцоо	Бөөрний сувганцрын үрэвсэл (N10-N16)	56.70	55.76	59.03	63.14	65.41	69.06	69.7	67.8
Амьсгалын тогтолцооны эмгэг	Хатгалгаа (J12-J18)	46.75	42.69	41.01	42.67	43.24	39.83	38.6	40.5
	Элэгний эмгэг (K70.K73.K74.K71-K73.K75-K77)	18.90	42.69	21.52	21.82	23.73	25.66	24.9	25.1
Хоол шингээх эрхтний өвчин	Мухар олгойн өвчин (K35-K38)	26.57	24.33	22.22	22.66	21.43	20.22	19.4	18.6
	Цөсний хүүдийн өвчнүүд (K80-K81)	14.64	14.50	14.92	16.45	15.84	15.57	15.3	13.97
Цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчин	Даралт ихсэх өвчнүүд (I10.I11-I15)	34.66	34.66	34.44	32.64	32.3	31.30	32.6	32.1
	Зүрхний ишеми өвчнүүд (I20.I23-I25)	19.19	20.29	20.91	23.46	25.73	26.28	26.3	29.3
Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин	Мэдрэлийн ёзоор ба сүлжээний эмгэг (G50-59)	18.09	19.21	19.71	20.92	20.5	23.40	21.7	22.1
	Эпилепси (G40-G41)	11.69	10.78	11.35	12.63	12.99	12.35	12.5	11.7

Уушгины хатгаа нь 2001 онд амьсгалын эрхтэн тогтолцооны өвчний улмаас хэвтэн эмчлүүлэгчдийн 42.7 хувийг эзэлж байсан бол 2004 онд 43.2 хувь, 2007 онд 40.5 хувь болж, 2001 онтой харьцуулахад 2.2 хувиар буурсан байна.

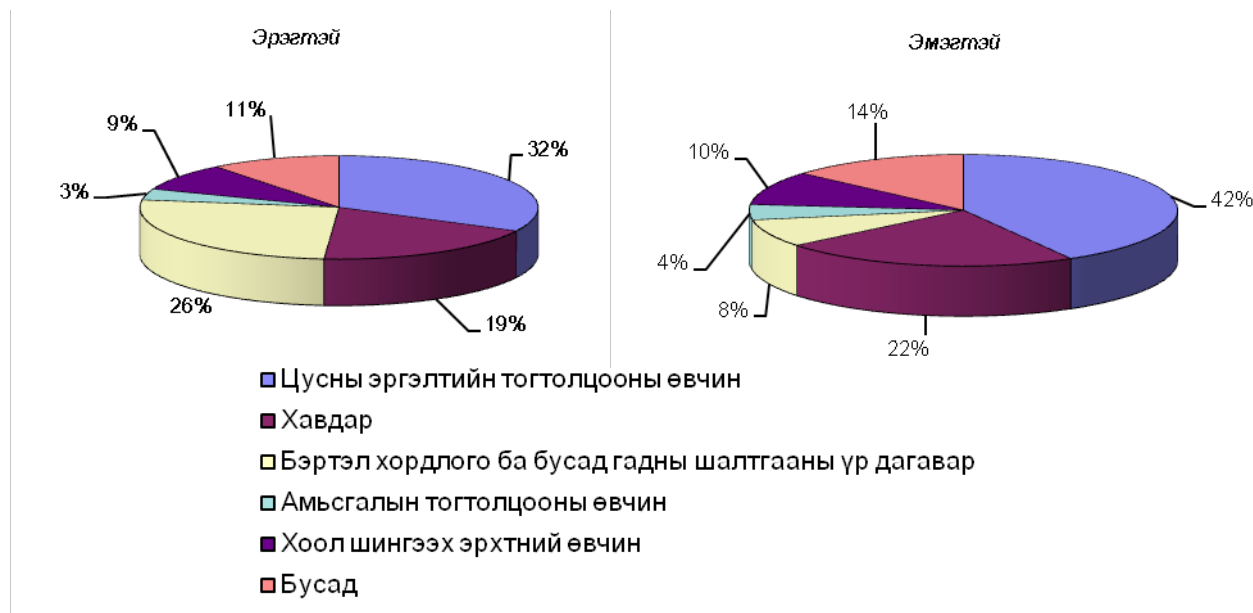
2001 онд хоол шингээх эрхтэн тогтолцооны өвчний дотор 19.3 хувийг элэгний эмгэг, 14.5 хувийг цөсний өвчнүүд эзэлж байсан бол 2007 онд элэгний эмгэг нь 25.1 болон нэмэгдэж, харин цөсний өвчин 13.9 болж буурсан байна. Харин цочмог мухар олгойн үрэвслийн 2001 онд 24.3 хувийг эзэлж байсан бол 2004 онд 21.3 хувь, 2007 онд 18.6 хувь болж тус тус буурсан байна.

Зүрхний ишемийн өвчнүүд нь 2001 онд цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчний улмаас хэвтэн эмчлүүлэгчдийн 20.3 хувийг эзэлж байсан бол 2004 онд 25.7 хувь, 2007 онд 29.3 хувь болж, 2001 онтой харьцуулахад 9.0 хувиар нэмэгдсэн байна.

6.3 Хүн амын нас баралт

1995 оноос хойш хүн амын нас баралтын шалтгаанд цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчин, хавдар, осол гэмтлийн шалтгаант нас баралт тогтмол эхний байруудыг эзэлж жил ирэх тутам эдгээр өвчний улмаас нас барсан хүний тоо нэмэгдсээр байна.

Зураг 6.2. Нас баралтын зонхилох шалтгаан хүйсээр, 2007

2007 онд хүн амын нас баралтын шалтгааны 36.0 хувийг цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчин, 20.1 хувийг хавдар, 19.2 хувийг осол гэмтэл, хордлого ба гадны шалтгааны өвчлөл эзэлж байна. Өөрөөр хэлбэл жилд дунджаар 5500-6000 хүн буюу гурван хүний нэг цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчин, 2800-3000 хүн буюу таван хүний нэг нь хавдар, осол гэмтэл, хордлого ба гадны шалтгааны улмаас тус тус нас барж байна.

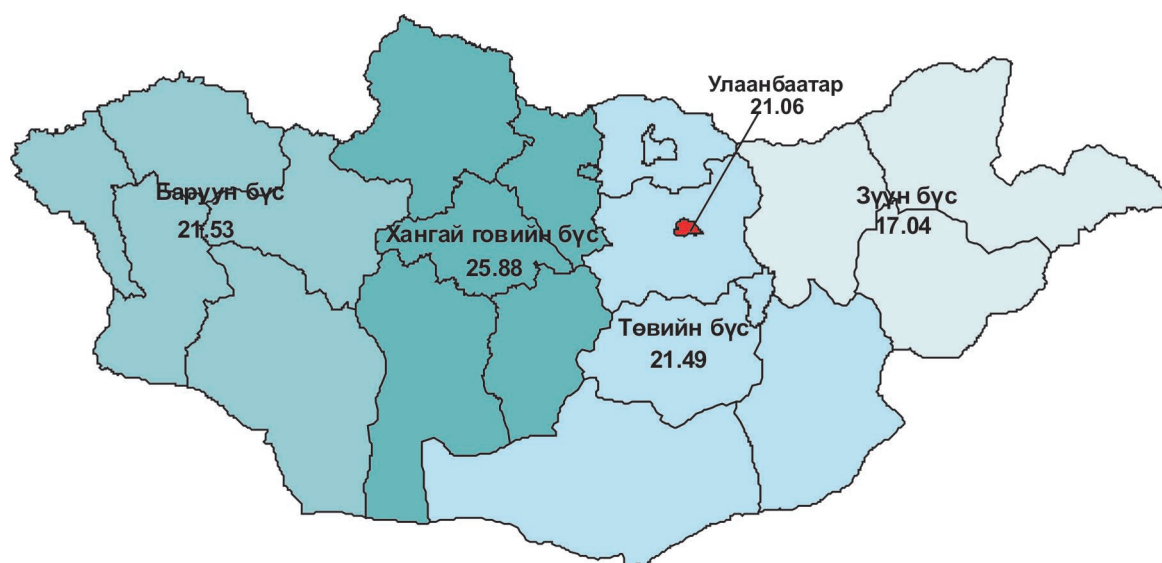
2007 оны байдлаар хүн амын нас баралтын тэргүүлэх 5 шалтгаанд:

- Цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчин (10000 хүн амд 21.92)
- Хавдар (10000 хүн амд 12.21)
- Бэртэл хордлого гадны шалтгаант үр дагавар (10000 хүн амд 11.69)
- Хоол шингээх эрхтний өвчин (10000 хүн амд 5.54)
- Амьсгалын тогтолцооны эмгэг (10000 хүн амд 2.34) орж байна.

Хүн амын нас баралтын түвшин 10 000 эрэгтэй хүн амд 77.36, 10 000 эмэгтэй хүн амд 45.11 ногдож байна.

Цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчний улмаас жил бүр 5500-6000 хүн буюу 3 хүний нэг нас барж байгаа бөгөөд хүн амын нас баралтын тэргүүлэх шалтгаан болсон хэвээр байна.

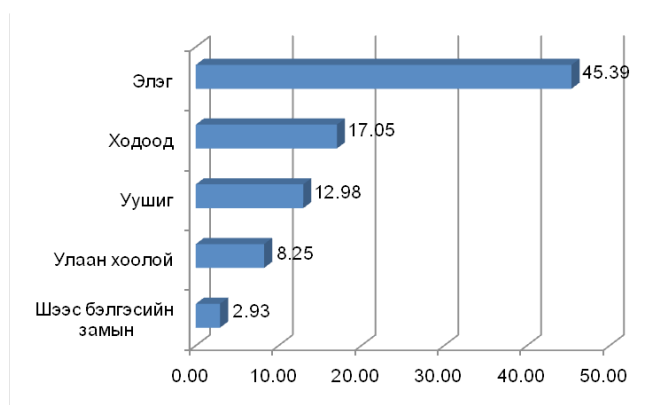
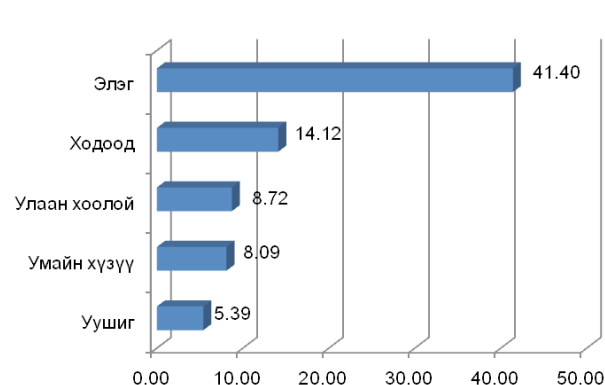
2007 онд цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчний нас баралтын түвшин 10 000 хүн амд 21.92, 10 000 эрэгтэй хүн амд 25.21, 10 000 эмэгтэй хүн амд 18.80 ногдож байна.

Зураг 6.3. Цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчний шалтгаант нас баралт (бүс нутгаар), 2007 он

Цусны эргэлтийн тогтолцооны нас баралт нь хангай говийн бүсэд өндөр, зүүн бүсийн аймгуудад бага байна.

Хорт хавдрын өвчлөл нь сүүлийн 10 жилд хүн амын нас баралтын 2 дах тэргүүлэх шалтгаан болсоор байна.

2007 оны байдлаар хавдарын нас баралтын түвшин 10 000 эрэгтэй хүн амд 13.25, 10 000 эмэгтэй хүн амд 9.50 ногдож байна. Эрэгтэйчүүдийн дунд элэг, ходоод, уушиг, улаан хоолой, түрүү булчирхайн хавдар, эмэгтэйчүүдийн дунд элэг, умайн хүзүү, ходоод, улаан хоолой, уушигны өмөн хавдрын нас баралтын тэргүүлэх шалтгаан болж байна.

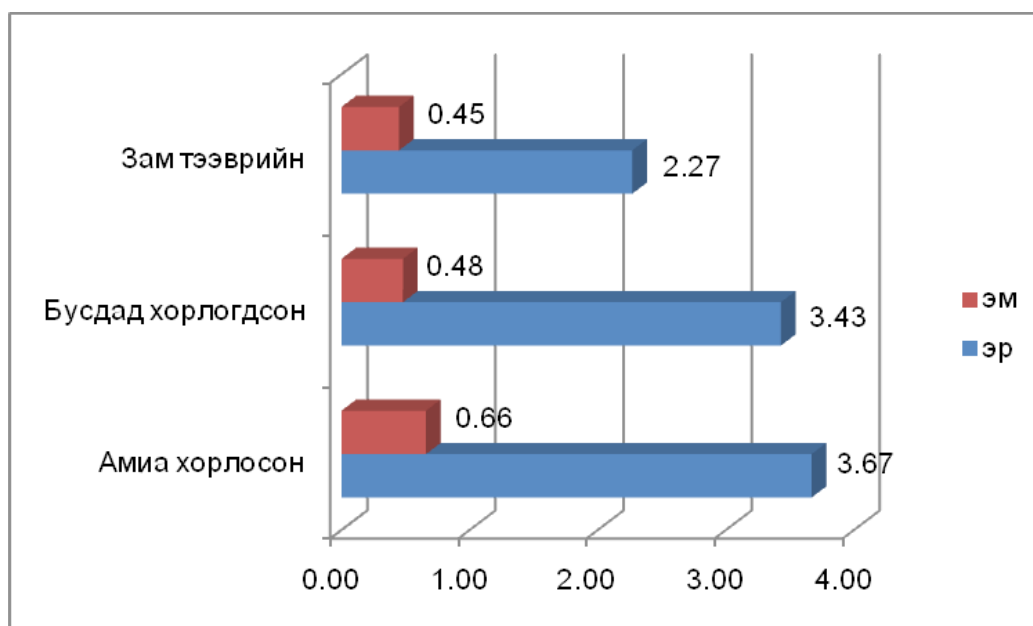
Зураг 6.4. Эрэгтэйчүүдийн хавдрын нас баралтын тэргүүлэх шалтгаан*, хувиар, 2007 он**Зураг 6.5. Эмэгтэйчүүдийн хавдрын нас баралтын тэргүүлэх шалтгаан, хувиар, 2007 он**

* Эх сурвалж: Хавдар судлалын үндэсний төв

2007 оны байдлаар хорт хавдартай хэмээн оношлогдсон хүн амын 78.3 хувь нь өвчнийхөө III, IV үе шатанд оношлогдож, нас барсан нийт хүн амын 67.06 хувь нь анх оношлогдсоноосоо хойш 1 жил хүртлэх хугацаанд амьдарсан байна.

Осол гэмтэл хордлого, гадны шалтгаант өвчний улмаас нас барах тохиолдол сүүлийн жилүүдэд эрс нэмэгдэж 1990 онд хүн амын нас баралтын тэргүүлэх шалтгааны дотор 5 дугаарт, 1994 онд 4 дүгээрт орж байсан бол 2000 оноос хойш тогтмол 3 дах шалтгаан болж байна. 10000 хүн амд ногдох осол гэмтлийн шалтгаант нас баралт 1995 онд 6.0, 2000 онд 7.6, 2007 онд 11.69 болж, 2000 онтой харьцуулахад 1.8 дахин нэмэгдсэн байна.

Зураг 6.6. Осол гэмтлийн шалтгаант нас баралтын хэлбэр, 10000 хүн амд, 2007 он

Осол гэмтлийн шалтгаант нас баралтыг хэлбэрээр авч үзвэл 18.16 хувь нь зам тээврийн осол, 16.38 хувь нь амиа хорлох, 11.43 хувь нь бусдад хорлогдсон, 48.1 хувь нь бусад ослоор нас барсан байна. Нөгөөтэйгүүр эмэгтэйчүүдтэй харьцуулахад эрэгтэйчүүдийн 10 000 хүн амд ногдох амиа хорлосон тохиолдлын тоо 7 дахин, бусдад хорлогдсон тохиолдлын тоо 5 дахин, зам тээврийн ослын тохиолдлын тоо 5 дахин их байна.

БҮЛЭГ 7. Эрүүл мэндийн эдийн засаг

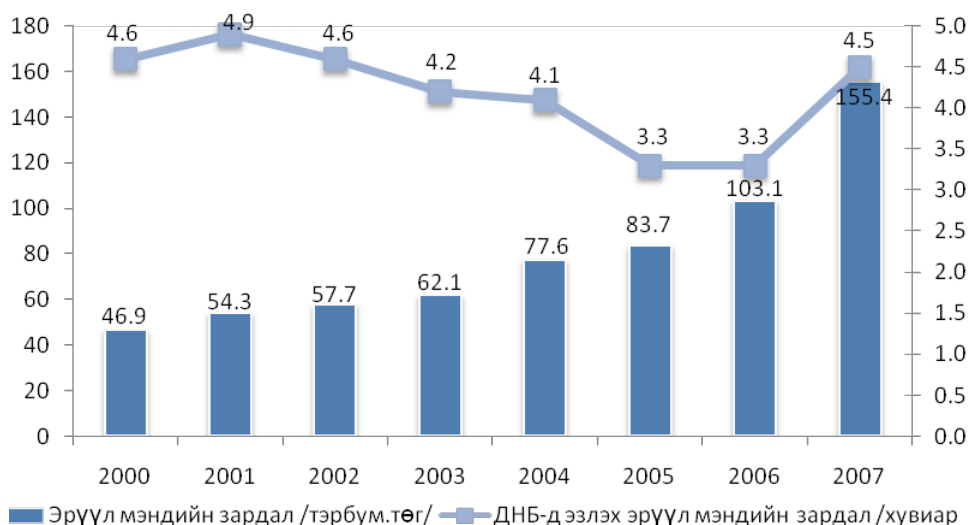
7.1. Эрүүл мэндийн салбарын санхүүжилт

Эрүүл мэндийн эдийн засаг, санхүүжилтийн үзүүлэлтүүдийг 2000-2007 оны байдлаар тооцож гаргалаа. Ингэхдээ эрүүл мэндийн салбарын зардлыг төсвийн ерөнхийлөн захирагч¹ зарцуулсан зардлын гүйцэтгэлээр тодорхойлсон ба 2000-2007 оныг гүйцэтгэлээр, эрүүл мэндийн даатгалын сангийн үзүүлэлтүүдийг мөн адил 2000-2007 оны гүйцэтгэлээр тус тус тооцож гаргалаа.

Монгол улсын эдийн засагт өсөлт гарч, ДНБ-н жил бүр нэмэгдэхийн хирээр эрүүл мэндийн салбарын санхүүжилт жил бүр нэмэгджээ. Тухайлбал 2000 онд эрүүл мэндийн зардал 46,9 тэрбум төгрөг байсан бол 2007 онд 155,4 тэрбум төгрөгт хүрч 1.7 дахин нэмэгдсэн байна. Харин 2007 онд эрүүл мэндийн зардлыг өмнөх оны гүйцэтгэлээс 33,6%-аар өсгөж төсөвлөсөн байна. (Хүснэгт 7.1)

Зураг 7.1.1-ээс харахад эрүүл мэндийн зардал нэмэгдсэн боловч 2006 он хүртэл ДНБ-д эзлэх эрүүл мэндийн зардлын хувь хэмжээ буурсан байна. Харин 2007 онд ДНБ-д эзлэх эрүүл мэндийн зардал өнгөрсөн 3 жилийн дунджаас өндөр байна.

Зураг 7.1.1 ДНБ-д эзлэх эрүүл мэндийн зардал (хувиар)

Эх сурвалж: Эрүүл мэндийн яам, үндэсний статистикийн газар 2008 он

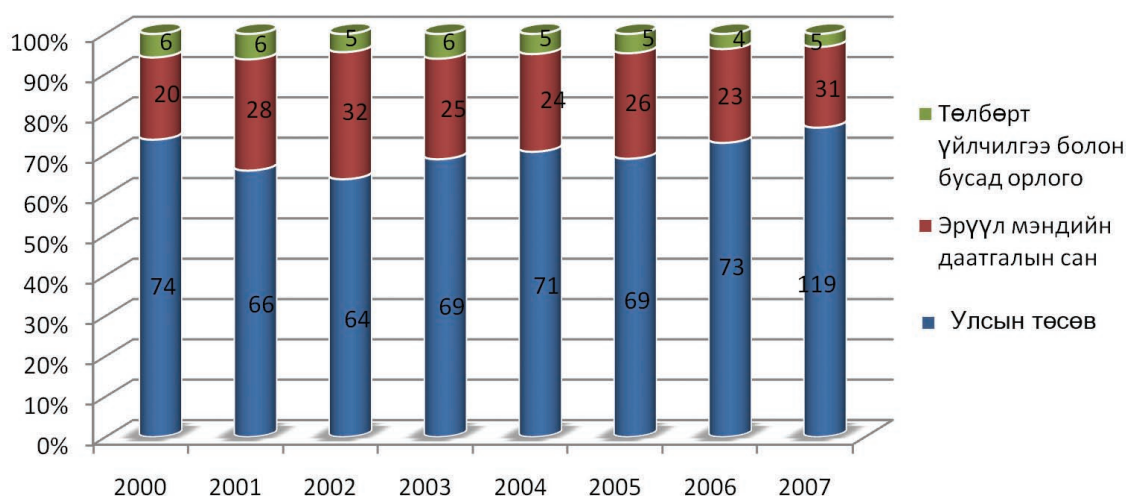
Санхүүжилт нэмэгдсэнтэй холбоотойгоор нэг хүнд ногдох эрүүл мэндийн зардал 2005 онд 32.7 мянга, 2006 онд 40 мянга, 2007 онд 43 мянган төгрөг байгаа нь цаашид энэ хандлагаар өсөх төлөвтэй байна.

¹ Төсвийн ерөнхийлөн захирагч - Өөрийн эрхлэх асуудлын хврээнд төсвийн байгууллага болон бусад этгээдээс нийлүүлэх бүтээгдэхүүний хэрэгцээг тодорхойлон, гэрээ байгуулах эрх бүхий албан тушаалтан (ТБҮСТХ-н 4.1.8)

Эрүүл мэндийн салбарын санхүүжилтийг инфляцын түвшинтэй уялдуулан жилд дунджаар 6-8 хувийн өсөлттэй тооцдог бөгөөд 2001 онд 16 хувь, 2004 онд 25 хувь, 2005 онд 18 хувь, 2007 онд 33.6 хувиар тус тус илүү төсөвлөсөн байна.

Монгол улсын засгийн газрын 147 дугаар тогтоолоор төрийн албан хаагчийн цалингийн сүлжээ, доод жишгийг шинэчлэн тогтоож нэмэгдүүлсэн бөгөөд эрүүл мэндийн салбарын ажиллагсдын цалингийн санг 2006 онд 2005 оны гүйцэтгэлээс 41 хувь буюу 10 тэрбум төгрөгөөр, 2007 онд 30 хувиар нэмж төсөвлөсөн бөгөөд үүнтэй холбоотойгоор 2007 оны төсвийн санхүүжилтийг 2006 оны гүйцэтгэлээс 43,616 тэрбум төгрөгөөг буюу 46 хувиар нэмэгджээ.

Зураг 7.1.2 Эрүүл мэндийн зардлын эх үүсвэр (хувиар)

Эх сурвалж: Эрүүл мэндийн яам 2007 он

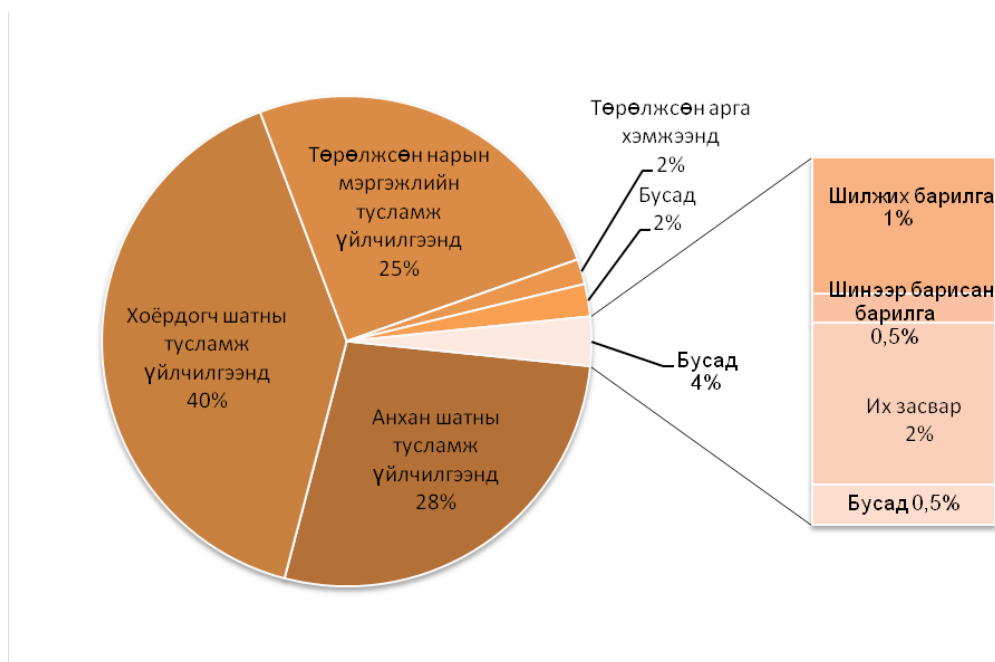
Эрүүл мэндийн салбарын зардлын санхүүжилтийн эх үүсвэрийн бүтцийг авч үзэхэд улсын төсөв болон эрүүл мэндийн даатгалын сангийн санхүүжилт ихэнх хувийг бүрдүүлж, бусад орлого болох төлбөрт үйлчилгээний орлого болон туслах үйл ажиллагааны орлого бага хувийг эзэлж байна. (Зураг 7.1.2)

2007 онд улсын төсвөөс 76,5 хувь, эрүүл мэндийн даатгалын сангаас 20,2 хувь, бусад эх үүсвэрээс 2,9 хувийг тус тус санхүүжүүлсэн байна. Харин эрүүл мэндийн зарим зардлыг авч үзвэл, 2007 онд нийт зардлын 51 орчим хувь нь цалин, 12 хувь нь эм, 11 хувь нь ашиглалтын зардал, хоол, тээврийн зардалд тус бүр 7 хувь, хөрөнгө оруулалт буюу хөрөнгийн зардалд 16 хувийг тус тус зарцуулсан байна. (Хүснэгт 7.1.2)

Эрүүл мэндийн зардал, үйл ажиллагааны төрлөөр

Эрүүл мэндийн нийт зардлын 70-80 орчим буюу ихэнх хувийг эмнэлгийн тусламж үйлчилгээнд зарцуулдаг. 2007 оны байдлаар зардлын бүтцийг авч үзэхэд нийт зардлын 80,1 хувь буюу 124,3 тэрбум төгрөгийг эмнэлгийн тусламж үйлчилгээнд, төвлөрсөн арга хэмжээнд 3 тэрбум төгрөг буюу 2 хувь, хөрөнгө оруулалт, их засварт 5,4 тэрбум төгрөг буюу 3,5 хувь, бусад үйл ажиллагаанд 22,5 тэрбум төгрөг буюу 14,5 хувийг зарцуулсан байна.

Зураг 7.1.3 Эрүүл мэндийн зардал, үйл ажиллагааны төрлөөр, 2007 он

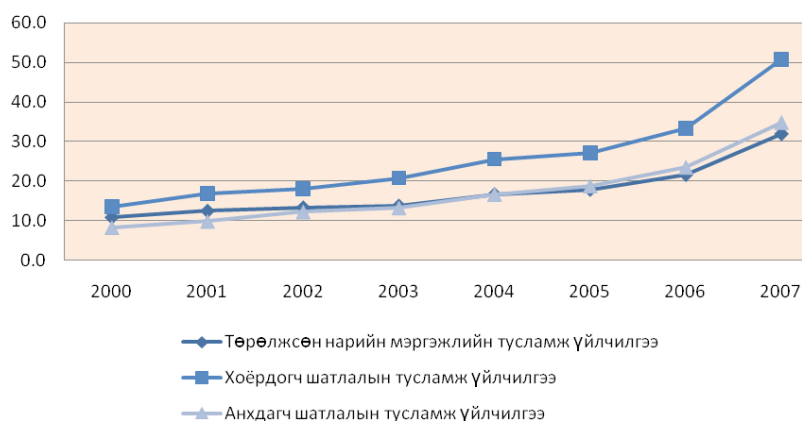
Эх сурвалж: Санхүү эдийн засгийн газар, ЭМЯ 2007 он

Эрүүл мэндийн зардал, тусламж үйлчилгээний шатлалаар

2007 онд эмнэлгийн тусламж үйлчилгээнд 124,3 тэрбум төгрөг зарцуулснаас гуравдагч шатлалд 32 тэрбум төгрөг буюу 26,6 хувь, хоёрдогч шатлалд 50,7 тэрбум төгрөг буюу 42,2 хувь, анхан шатны тусламж үйлчилгээнд 34,7 тэрбум төгрөг буюу 28,8 хувийг тус тус зарцуулсан байна. (Зураг 7.1.3)

Зураг 7.1.4-өөс харахад санхүүжилтийн хэмжээ, шатлал бүрээр жилээс жилд нэмэгдэж байгаа бөгөөд 2000 оныг суурь он болгон харьцуулахад гуравдагч шатлалын тусламж үйлчилгээний санхүүжилт 2003 онд 1.3, 2005 онд 2, хоёрдогч шатлалынх 2003 онд 1.5, 2005 онд 2.5, анхан шатны тусламж үйлчилгээний санхүүжилт 2003 онд 1.6, 2005 онд 2.8 дахин тус тус өссөн байна. 2007 оныг суурь онтой харьцуулахад 2,5 дахин нэмэгдсэн нь 2008 оны эцсийн байдлаар өсөлтийн өөрчлөлт хадгалагдах шинжтэй байна.

Зураг 7.1.4 Эрүүл мэндийн зардал тусламж, үйлчилгээний шатлалаар (тэрбум төгрөг)

Эх сурвалж: Эрүүл мэндийн яам 2007 он

Харин хоёрдогч шатлалын тусламж үйлчилгээний санхүүжилтийн хэмжээ бусад шатлалаас өндөр байгаа ба хүн амд анхдагч, суурь тусламж үйлчилгээ үзүүлдэг өрх, сум, сум дундын эмнэлгүүдэд санхүүжилтийг түлхүү олгох бодлого баримталж ирсэн. Үүний үр дүнд 2004 оноос анхан шатны тусламж үйлчилгээний санхүүжилт 3 дагч шатлалд зарцуулж буй зардлаас нэмэгдэн цаашид ч тогтвортой өсөх хандлагатай байна.

Төвлөрсөн арга хэмжээ, хөрөнгө оруулалт

Төвлөрсөн арга хэмжээний зардалд эрүүл мэндийн төвлөрсөн арга хэмжээ болон спортын төвлөрсөн арга хэмжээний зардал ордог бөгөөд 2007 онд 16,7 тэрбум төгрөг зарцуулсны эрүүл мэндийн төвлөрсөн арга хэмжээний зардалд 70,3 хувь буюу 14,3 тэрбум төгрөг, 10,1 хувь буюу 7 тэрбум төгрөгийг спортын төвлөрсөн арга хэмжээний зардалд тус тус зарцуулсан байна.

2007 онд хөрөнгө оруулалтанд 10,8 тэрбум төгрөг зарцуулсан нь нийт зардлын 3,5 орчим хувийг эзэлж байна. Тус онд нийт шинээр 29 барилга ашиглалтад оруулахад 3,8 тэрбум төгрөг, 11 барилга он дамжин баригдаж байгаа бөгөөд үүний санхүүжилтэд 2,7 тэрбум, 32 эрүүл мэндийн байгууллагад засвар үйлчилгээ хийхэд 1,7 тэрбум, авто машин, тоног төхөөрөмжийн шинэчлэлд 2,4 тэрбум төгрөгийн хөрөнгө оруулалтыг хийжээ. (Хүснэгт 7.1.1)

Хүснэгт 7.1.1 Эрүүл мэндийн салбарын хөрөнгө оруулалт, 2005-2007 он, сая төгрөг

Хөрөнгө оруулалт	2005 он		2006 он		2007 он	
	Тоо	Сая.төг	Тоо	Сая.төг	Тоо	Сая.төг
Шилжих барилга	4	1 408,8	8	2 350,0	11	2 746,6
Ашиглалт орсон барилга	7	390,0	7	560,0	29	3 856,9
Их засвар хийсэн байгууллага	32	1 088,1	35	750,0	97	1 756,5
Автомашин, тоног төхөөрөмжийн шинэчлэл	-	545,6	-	2 800,0	-	2486,1
ДҮН		3 432,5		6 460,0		10 846,1

Эх сурвалж: Эрүүл мэндийн яам 2007 он

Эрүүл мэндийн салбар дахь хөрөнгө оруулалтын зардал 2003-2005 онуудад тогтвортой 3.5 тэрбум орчим төгрөг байсан бол 2006 онд 6,5 тэрбум төгрөг, 2007 онд 10.8 тэрбум төгрөг болж нэмэгдсэн байна.

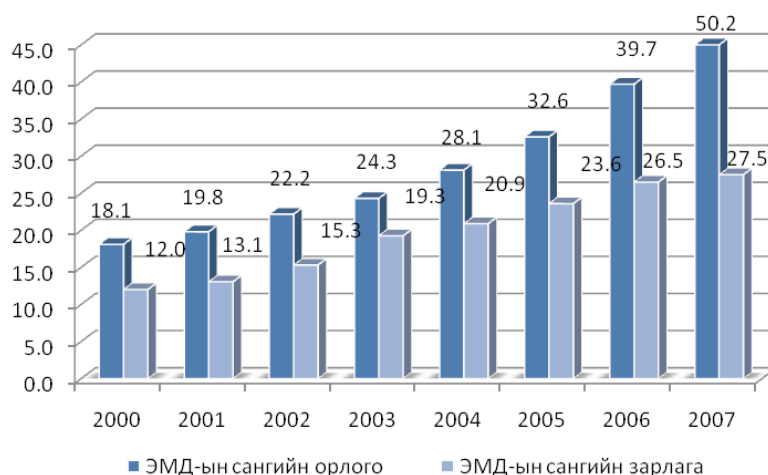
7.2 ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ДААТГАЛ

Эрүүл мэндийн нийт зардлын 30 орчим хувийг бүрдүүлдэг даатгалын сангийн санхүүжилт, түүнийг үр ашигтай зарцуулах нь эрүүл мэндийн салбарын санхүүжилтийн бодлогын нэг чухал хэсэг билээ. Энэ ч үүднээс 2006 онд эрүүл мэндийн салбарт гарсан томоохон өөрчлөлтийн нэг бол Эрүүл мэндийн тухай хууль¹, Иргэний эрүүл мэндийн даатгалын хуулинд² оруулсан өөрчлөлтүүд юм. Тус өөрчлөлтөөр эрүүл мэндийн салбарын санхүүжилтийг бодлогын түвшинд үндсэнд нь шинэчилсэн бөгөөд тусламж үйлчилгээний төрлөөс хамааруулан төр хариуцах, эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих гэж ангилан холбогдон гарах журмуудыг боловсруулж, хэрэгжүүлж байна. Тухайлбал нэн шаардлагатай тусламж үйлчилгээний тодорхой хэсгийг³ улсын төсвөөс санхүүжих, дотор, мэдрэлийн тогтолцооны өвчин, нүд чих, арьс ба халимын, яс, булчин, холбох нэхдэсийн өвчин, яаралтай бус гэмтэл, мэс заслийн өвчний тусламж үйлчилгээг ЭМД-ын сангаас санхүүжих гэж ангилсан.

Даатгалын сангийн орлого, зарлага

Эрүүл мэндийн даатгалын сан нь нийгмийн даатгалын үндсэн 5 сангийн нэг бүрэлдэхүүн болох биеэ даасан сан бөгөөд даатгуулагчид үзүүлэх эрүүл мэндийн даатгалын тусламж үйлчилгээ, эмийн хөнгөлөлт, даатгалын үйл ажиллагааны болон бусад хууль тогтоомжид заасан тусламж үйлчилгээний зардлын төлбөрийг төлөхөд зориулалттай сан юм. (Хүснэгт 7.2.1)

Дүрслэл 7.2.1 Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн орлого, зарлага (тэрбум төгрөг)

Эх сурвалж: УНДЕГ, Эрүүл мэндийн даатгалын газар 2007 он

Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн орлого болон зарцуулалт жил бүр өсч байна. Даатгалын сангийн зардал 2007 оны гүйцэтгэлээр 27.5 тэрбум төгрөг байгаа нь 2000 оноос 2.4, 2003 оноос 1.8 дахин өссөн бол орлого 2007 онд 50.2 тэрбум төгрөг болж 2000 онтой харьцуулахад 2.5, 2003 онд 1.9 дахин нэмэгдсэн байна. (Зураг 7.2.1)

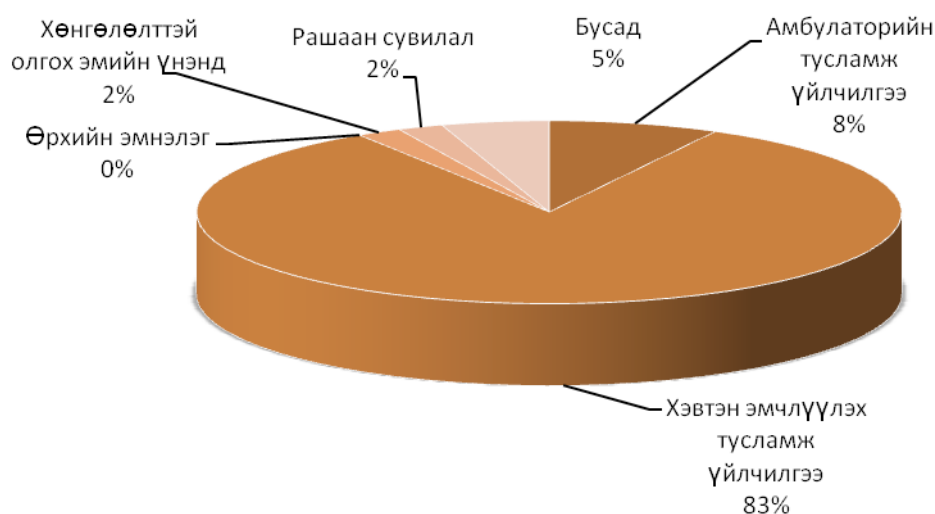
Даатгалын сангийн орлого нь ажил олгогч болон даатгуулагчийн төлсөн ЭМД-ын шимтгэл, төр даатгалыг нь хариуцах иргэдэд улсын төсвөөс төлсөн шимтгэл болон бусад эх үүсвэрээс бүрддэг бөгөөд даатгалын сангийн орлого 2007 онд өмнөх жилээс 10,5 тэрбум төгрөгөөр буюу 21 хувиар нэмэгдсэн нь цалингийн өсөлтийг даган ажил олгогч болон ажил эрхлэгчийн төлсөн шимтгэлгэлийн хэмжээ нэмэгдсэнтэй холбоотой байна. (УНДЕГ, ЭМД-н газар)

² 2006 оны 01 дүгээр сарын 19 өдөр

³ 2006 оны 07 дугаар сарын 20 өдөр

⁴ Эрүүл мэндийн тухай хуулийн 281 дугаар зүйлд заасан тусламж үйлчилгээ

Зураг 7.2.2 ЭМД-ын сангийн зарцуулалт, тусламж үйлчилгээний төрлөөр, 2007 он

Эх сурвалж: УНДЕГ, Эрүүл мэндийн даатгалын хэлтэс

Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн санхүүжилтийг тусламж үйлчилгээний төрлөөр авч үзэхэд 2007 онд нийт даатгалын сангийн зарцуулалтын ихэнх хэсэг 22.8 тэрбум төгрөг буюу 82,3 хувь нь хэвтүүлэн эмчлэх тусламж үйлчилгээнд, амбулаторын тусламж үйлчилгээнд 2,1 тэрбум төгрөг зарцуулсан нь нийт санхүүжилтийн 7,8%-ийг эзэлж байна. (Зураг 7.2.2)

Харин даатгалын хамралт жил бүр харилцан адилгүй байгаа бөгөөд 2000 онд хамгийн өндөр 87.6 хувьтай байсан бол 2006 онд хамгийн бага 74 хувьд хүрч байсан бол 2007 онд 78,3%-тай байсан. Ялангуяа даатгалын хамралт хөдөө орон нутагт буурах хандлага ажиглагдаж байна. 2007 оны байдлаар орон нутагт хамралт 74,2 хувьтай байгаа нь 2006 оны хүрсэн түвшин 69,9 хувиас 4,3 хувиар өссөн байна. Харин 2007 онд даатгалын хамралт нийслэлд 84,5 хувь болж 2006 оноос 5,3 хувиар нэмэгджээ.

Зураг 7.2.3 Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн санхүүжилт, улс болон хувийн хэвшлээр (хувиар)

Эх сурвалж: УНДЕГ, Эрүүл мэндийн даатгалын газар

Дүрслэлээс (Зураг 7.2.3) харахад эрүүл мэндийн даатгалын санхүүжилтийн ихэнх хувийг улсын салбарт зарцуулдаг ч хувийн салбарт зарцуулах санхүүжилтийн хэмжээ жил бүр нэмэгдэж байна. 2007 оны гүйцэтгэлээр хувийн хэвшилд 2.01 тэрбум төгрөгийн санхүүжилт олгосон нь 2000 оноос 4.1, 2003 оноос 1,5 дахин тус тус нэмэгджээ.

¹ Даатгалын сангийн зардалд үйл ажиллагааны зардал ороогүй болно

ХАВСРАЛТ

Хүснэгт 7.1.1 Эрүүл мэндийн санхүүжилтийн үндсэн үзүүлэлт (сая.төг)

Үзүүлэлт	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
ДНБ-д эзлэх эрүүл мэндийн зардал (хувиар)	4.6%	4.9%	4.6%	4.2%	4.1%	3.3%	3.3%	3.4%
Эрүүл мэндийн нийт зардал (сая.төг)	46,860.6	54,281.1	57,662.2	62,067.2	77,571.3	83,725.9	103,138.0	155,400.0
Нэг хүнд ноогдох эрүүл мэндийн зардал (төг)	19,602.8	22,137.5	23,449.5	24,929.6	30,799.4	32,862.0	40,029.1	43,092.0
Зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэр:								
Улсын нэгдсэн төсөв	34,578.9	35,891.1	36,892.8	42,786.3	54,908.7	57,825.1	75,284.6	118,900.0
Эрүүл мэндийн даатгалын сан	9,553.3	14,970.3	18,173.0	15,474.6	18,798.2	21,897.4	23,999.7	31,400.0
Төлбөрт үйлчилгээний болон бусад орлого	2,728.4	3,419.7	2,596.4	3,806.3	3,864.4	4,003.4	3,853.7	4,500.0

Хүснэгт 7.1.2 Эрүүл мэндийн зарим зардал, зүйл ангиар (сая.төг)

зардлын зүйл ангиар	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
нийт эрүүл мэндийн зардал	9,553.3	14,970.3	18,173.0	15,474.6	8,798.2	21,897.4	23,999.7	29,128.9
Үүнээс: цалин	13,966.9	15,024.5	17,725.3	17,194.4	22,292.3	24,194.6	34,228.0	63,300.0
эм	7,960.4	9,538.2	9,379.7	9,504.0	11,235.9	11,881.4	11,984.7	15,600.0
хоол	2,299.8	2,658.8	3,096.6	2,648.8	3,160.6	3,317.7	3,370.7	4,100.0
ашиглалтын зардал /халаалт, ус, гэрэл/	7,557.3	8,733.2	9,394.6	8,747.3	9,389.9	10,783.8	13,403.9	14,400.0
тээврийн зардал	1,836.4	1,956.6	1,972.6	1,959.7	2,534.3	3,265.8	3,612.8	4,700.0
хөрөнгийн зардал	1,399.5	1,162.9	1,929.6	3,168.2	3,576.1	3,432.5	6,460.0	20,700.0

Хүснэгт 7.1.3 Эрүүл мэндийн санхүүжилт шатлал тус бүрээр (сая.төг)

Нийт эрүүл мэндийн зардал шатлал тус бүрээр	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Төрөлжсөн нарийн мэргэжлийн эмнэлэг, төвүүд	10,920.0	12,519.1	13,402.4	13,835.7	16,739.3	17,926.9	21,684.0	32,000.0
Хоёрдогч шатлалын тусламж үйлчилгээ	13,498.0	16,890.8	18,045.4	20,755.4	25,525.1	27,111.5	33,286.4	50,700.0
Анхан шатны тусламж үйлчилгээ	8,222.2	9,774.2	12,198.8	13,198.4	16,599.7	18,732.3	23,412.8	34,700.0
Бусад	14,220.4	15,097.0	14,015.6	14,277.7	18,707.2	19,955.2	24,754.8	2,700.0
Бүгд	46,860.6	54,281.1	57,662.2	62,067.2	77,571.3	83,725.9	103,138.0	120,100.0

Хүснэгт 7.2.1 Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн орлого, зарлага (сая.төг)

ЭМД-ын сангийн зарцуулалт	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн орлого	18111.2	19,802.6	22,188.3	24,312.5	28,124.6	32,574.2	39,660.0	50,263.7
ЭМД- сангийн зарцуулалт: Үүнээс	12024.1	13,057.6	15,320.1	19,264.9	20,901.4	23,581.3	26,528.1	27,542.5
Тусламж үйлчилгээний төрлөөр:								
Амбулаторийн тусламж үйлчилгээ	191.7	416.0	607.4	1,097.5	1,115.2	1,766.4	3,339.9	2,154.5
Стационарийн тусламж үйлчилгээ	11,352.7	12,010.7	13,997.6	15,227.5	16,792.6	18,794.0	20,528.5	22,893.4
Өрхийн эмнэлэг	-	-	-	1,608.8	1,828.7	1,987.1	1,045.3	-
Хөнгөлөлттэй олгох эмийн үнэ	250.6	378.7	424.5	381.8	526.9	571.1	564.5	564.4
Рашаан сувилал	229.1	252.2	290.6	342.8	389.1	462.7	558.5	573.0
Бусад	-	-	-	606.5	248.9	-	491.4	1,357.2
Салбараар								
Улсын салбар	11,484.5	12,251.3	14,003.7	17,981.7	18,889.6	21,427.3	24,145.4	25,034.3
Хувийн хэвшил	539.6	806.3	1,316.4	1,283.2	2,011.8	2,154.0	2,382.7	2,058.2
Даатгалын хамралтын улсын дундаж (хувиар)	87.6%	81.2%	77.7%	83.0%	85.9%	76.5%	74.0%	78.3%

БҮЛЭГ 8 “НӨХӨН ҮРЖИХҮЙН ЭРҮҮЛ МЭНД ” ҮНДЭСНИЙ ХӨТӨЛБӨР

Үзүүлэлт	Агуулга
Хөтөлбөрийг баталсан Засгийн газрын тогтоолын дугаар, огноо	Засгийн газрын 2007 оны 52 дугаар тогтоол
Хөтөлбөр хэрэгжүүлэх хугацаа	2007-2011
Гол зорилт	Нөхөн үржихүйн эрхийг хүндэтгэсэн чөлөөт сонголт бүхий эрүүл мэндийн болон нийгмийн тусламж, үйлчилгээг тэгш, хүртээмжтэй, чанартай, баталгаатай үзүүлж, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн байдлыг сайжруулах замаар хүн амын тогтвортой өсөлтийг дэмжих, Мянганы хөгжлийн зорилтод хүрэх

№	Шалгуур үзүүлэлтийн гүйцэтгэл	2005 оны түвшин	2006 оны түвшин	2007 оны түвшин	2011 онд хүрэх түвшин
1	100 000 амьд төрөлтөд ногдох эхийн эндэгдэл	93.0	69.7	89.6	65.0
2	1000 амьд төрөлтөд ногдох нялхсын эндэгдэл	20.8	19.8	17.8	18.0
3	Перинаталь эндэгдэл	28.0	19.2	16.4	20.0
4	Жирэмсний эрт үеийн хяналтын хувь	73.0	81.5	83.9	79.0
5	Жирэмсний хяналтад байх хугацаандаа 6 болон түүнээс дээш удаа үзүүлсэн жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн хувь	79.7	82.2	83.7	87.0
6	Гэр бүл төлөвлөлтийн орчин үеийн аргын хэрэглээний хувь	45.0	50.7	52.8	51.0
7	Эхчүүдийн амрах байранд амарвал зохих эхчүүдийн хувь	40.0	*8633	84.1	65.0
8	Эмнэлэгт төрсөн эхчүүдийн эзлэх хувь	98.0	99.5	99.6	99.7
9	1000 амьд төрөлтөд ногдох эрт үеийн үр хөндөлт	200.6	256.1	271.9	160.0
10	Жирэмсний цус багадалтын хувь	13.8	12.1	11.5	10.0
11	Төрсний дараах 42 хоногийн дотор тавих идэвхтэй хяналт	74.0	78.9	77.3	80.0
12	Хяналтад хамрагдсан жирэмсэн эмэгтэйчүүдээс тэмбүүгийн шинжилгээнд хамрагдсан хувь	62.0	60.9	69.3	80.0
13	20 хүртэлх насны охидын төрөлтийн түвшин	7.4	5.6	5.5	6.0
14	Хяналтанд хамрагдсан жирэмсэн эмэгтэйчүүдээс ХДХВ-ийн шинжилгээнд хамрагдсан хувь	46.0		64.2	80.0
15	Нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн мэдээлэл, сурталчилгааны чиглэлээр хамтран ажилладаг аж ахуйн нэгжийн тоо	0.0		6	50+

* Бодит тоо. Эхийн амрах байранд хэдэн хүн амрах ёстой гэдэг нь тодорхойлох боломжгүй учир хувиар илэрхийлэгдэхгүй тул бодит тоог оруулав.

“ХАЛДВАРТ ӨВЧИНТЭЙ ТЭМЦЭХ” ҮНДЭСНИЙ ХӨТӨЛБӨР

Үзүүлэлт	Агуулга
Хөтөлбөрийг баталсан Засгийн газрын тогтоолын дугаар, огноо	2002 оны 129-р тогтоол
Хөтөлбөр хэрэгжүүлэх хугацаа	2002-2010
Гол зорилт	Халдварт өвчинтэй тэмцэхэд нийгмийн нөөц бололцоог үр дүнтэй дайчлан ашиглах замаар хүн амын дундах халдварт өвчний өвчлөл, эндэгдлийг бууруулах

№	Шалгуур үзүүлэлт	2004 оны түвшин	2005 оны түвшин	2006 оны түвшин	2007 оны түвшин
1. Заавал хийх дархлаажуулалтын хамралтын хувь					
	БЦЖ	97.7	98.0	98.2	98.6
	Гепатит В	98.2	97.9	98.5	98.0
	Сахуу-хөхүүл ханиад-татран	98.9	98.8	99	94.8
	Улаанбурхан	98.8	97.9	98.9	98.4
	Халдварт саа	99.0	98.6	98.3	98.7
2. Дархлаажуулалттай халдварт өвчний түвшин (10000 хүн амд):					
	0-15 насны хүүхдийн тархмал хэлбэрийн сүрьеэ	0.12	0.1	0.1	0.1
	Гепатит В	3.1	3.4	3.7	3.5
	Сахуу	0.0	0.0	0.0	0.0
	Хөхүүл ханиад	0.0	0.0	0.0	0.0
	Татран	0.0	0.0	0.0	0.0
	Улаанбурхан	0.0	0.0	0.1	0.1
	Халдварт саа	0.0	0.0	0.0	0.0
3. Уушигны халдвартай хэлбэрийн сүрьеэгийн онош баталгаажилтын хувь		69.6	69.8	76.8	76.2
4. Шинэ илэрсэн уушигны халдвартай сүрьеэгийн эдгэрэлтийн хувь		83.8	79.0	82.1	83.8
5. 10000 хүн амд ногдох гэдэсний халдварт өвчнүүд					
	Балнад	0.1	0.1	0.0	0.0
	Цусан суулга	8.9	7.3	7.3	9.2
	Гепатит А	21.0	21.1	21.7	34.2
	Сальмонеллэз	0.8	0.5	0.5	0.7
6. 10000 хүн амд ногдох хүний бруцеллэзын шинэ өвчлөл		2.5	3.3	2.1	1.6
7. Тарваган тахлын тохиолдлын тоо		3.0	0	1	3
8. 10000 хүн амд ногдох бэлгийн замын халдварт өвчний түвшин					
	Тэмбүү	7.1	9.5	11.7	12.7
	Заг хүйтэн	23.0	25.3	17.6	17.4
	Трихомониаз	24.8	26.0	20.3	16.7
9. Төрөлхийн тэмбүүгийн тохиолдлын тоо		27.0	36	51	7

“ОСОЛ, ГЭМТЛЭЭС СЭРГИЙЛЭХ ” ҮНДЭСНИЙ ХӨТӨЛБӨР

Үзүүлэлт	Агуулга
Хөтөлбөрийг баталсан Засгийн газрын тогтоолын дугаар, огноо	2002 оны 156-р тогтоол
Хөтөлбөр хэрэгжүүлэх хугацаа	2002-2008
Гол зорилт	Хүн ам осол, гэмтлийн улмаас тахир дутуу болох, хөдөлмөрийн чадвар алдах, нас барах явдлыг бууруулах

№	Шалгуур үзүүлэлт	2002 оны түвшин	2005 оны түвшин	2006 оны түвшин	2007 оны түвшин	2008 онд хүрэх түвшин
1	Осол, гэмтлээс шалтгаалсан хүн амын өвчлөл 10000 хүн амд	274.55	380.65	365.56	409.12	205.9
2	10000 хүн тутмаас осол, гэмтлийн улмаас хэвтэн эмчлүүлэгчид	86.22	100.72	100.79	105.9	73.3
3	Осол, гэмтлээс шалтгаалсан нас баралт 100000 хүн амд	76.6	110.8	109.5	116.9	57.0

“ИОД ДУТЛЫН ЭМГЭГТЭЙ ТЭМЦЭХ ” ҮНДЭСНИЙ ХӨТӨЛБӨР

Үзүүлэлт	Агуулга
Хөтөлбөрийг баталсан Засгийн газрын тогтоолын дугаар, огноо	2007 оны 85-р тогтоол
Хөтөлбөр хэрэгжүүлэх хугацаа	2007-2010
Гол зорилт	Хүн амыг чанартай, аюулгүй иоджуулсан үндэсний үйлдвэрлэлийн давсаар хангах хэмжээг нэмэгдүүлэх, хэрэглээг тогтмолжуулан хэвшүүлэх замаар иод дутлын эмгэгийн тархалтыг 5-аас доош, иоджуулсан давсны хэрэглээг 95-аас дээш хувьд хүргэх, иоджуулсан тэжээлийн үндэсний үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлэх замаар малын иод дутлын эмгэгийг бууруулахад энэхүү хөтөлбөрийн зорилго оршино.

№	Шалгуур үзүүлэлт	Өнөөгийн түвшин /2004, 2006/	Хүрэх түвшин /2010/	Мэдээллийн эх үүсвэр
1	7-11 насны хүүхдүүдийн дундах бахлуурын тархалтын хувь	13.80%	<5.0	Судалгаагаар НЭМХ, НҮБХС
2	7-11 насны хүүхдүүдийн шээсэн дэх иодын агууламж 100 мкг/л-ээс бага байх хувь	52.5	<50.0	Судалгаагаар НЭМХ, НҮБХС
3	Нярайн цусан дахь БЭД оун/мл-ээс их байх хувь	7.10%	<4.0	Судалгаагаар НЭМХ, НҮБХС
4	Өрхийн түвшин дэх иоджуулсан давсны хэрэглээний хувь	74.40%	95.0%	Судалгаагаар НЭМХ, НҮБХС
5	Иоджуулсан хүнсний давсны хангамж	90	100	ХХААЯ-ны тайлан мэдээ
6	Иоджуулсан эрдэс, тэжээлийн үйлдвэр	2.00%	3.0%	ХХААЯ-ны тайлан мэдээ
7	Малын ИДЭ-ийн тархалт	13.2	10.0	Судалгаагаар ХААИС, МЭХ

“СЭТГЭЦИЙН ЭРҮҮЛ МЭНД” ҮНДЭСНИЙ ХӨТӨЛБӨР

Үзүүлэлт	Агуулга
Хөтөлбөрийг баталсан Засгийн газрын тогтоолын дугаар, огноо	2002 оны 59-р тогтоол
Хөтөлбөр хэрэгжүүлэх хугацаа	2002-2007
Гол зорилт	СЭМ-ийн шинэ хандлага, чиглэлд нийцүүлэн өөрийн орны сэтгэцийн эрүүл мэндийн тусламжийг өөрчлөн сайжруулах замаар одоогийн тулгамдсан асуудлуудыг шийдвэрлэх, хүн амын дундах сэтгэцийн болон зан үйлийн эмгэгийн тархалтыг бууруулах

№	Шалгуур үзүүлэлт	2000 оны түвшин	2006 оны түвшин	2007 оны түвшин	2007 онд хүрэх түвшин
1	Сэтгэцийн ба зан үйлийн эмгэг (10000 хүн амд)	77.43	113.88	112.9	70.0
2	Сэтгэцийн эрүүл мэндийн мэдээллийн нэгдсэн сан бүрдсэн байх	Сан байхгүй	Сантай болсон	Сантай болсон	Сантай болно
3	Сум, өрхийн эмнэлгээр үйлчлүүлэгчдийн дотор сэтгэцийн эрүүл мэндийн анхны тусламж авсан иргэдийн эзлэх хувь	0.13%	0.7%	2.9%	10%
4	Сэтгэцийн эрүүл мэндийн хөтөлбөртэй сургуулийн тоо	0	205	205	Жилд 90-ээс доошгүй сургууль
5	Эрүүл мэндийг дэмжих хөтөлбөр, төслийн хүрээнд сэтгэцийн эрүүл мэндийн дэд хөтөлбөр, төсөл хэрэгжүүлдэг 50-иас дээш ажиллагсадтай аж ахуйн нэгж, байгууллагын тоо	0	597	597	1 жилд 40 өөс доошгүй
6	Сэтгэцийн болон зан үйлийн эмгэгийн улмаас эмнэлэгт хэвтсэн хүний тоог нийт өвчлөлд харьцуулсан хувь	1.7%	1.3%	2.1%	1.5%
7	Сэтгэцийн эмнэлэгт эмчлүүлэгчдийн дундаж ор хоног	27.5	28.2	26.7	23.0
8	Сэтгэцийн эрүүл мэндийн анхан шатны тусламж үзүүлдэг сумын болон өрхийн эмнэлгийн хувь	*	70.0%	70.0%	Сум, өрхийн эмнэлэг 100 хувь
9	Сэтгэцийн эрүүл мэндийн анхан шатны тусламжийн сургалтад хамрагдсан сумын болон өрхийн эмч, эмнэлгийн ажилтан / хувиар /	30%	67.0%	67.0%	70%
10	100.000 хүн амд ноогдох амиа хорлосон тохиолдлын тоо	17	17.6	19.1	12

“РАШААН СУВИЛЛЫГ ХӨГЖҮҮЛЭХ” ҮНДЭСНИЙ ХӨТӨЛБӨР

Үзүүлэлт	Агуулга
Хөтөлбөрийг баталсан Засгийн газрын тогтоолын дугаар, огноо	2002 оны 251-р тогтоол
Хөтөлбөр хэрэгжүүлэх хугацаа	2003-2010
Гол зорилт	Байгалийн эмчилгээний хүчин зүйл, нөөцийг зохистойгоор ашиглан рашаан сувиллын эмчилгээ, үйлчилгээг өргөжүүлэн хөгжүүлэх замаар хүн амын эрүүл мэндийг бэхжүүлэх

№	Шалгуур үзүүлэлт	2004 оны түвшин	2005 оны түвшин	2006 оны түвшин	2007 оны түвшин	Хүрэх түвшин
1	Улс, бүс нутгийн хэмжээнд ашиглах рашааны тоо	9	9	10	12	11
2	Рашааны эх булгийн ариун цэврийн паспорттой рашаан сувиллуудын эзлэх хувь	6.70%	10.00%	10.00%	12.00%	100%
3	Мэргэжлийн үйл ажиллагаа явуулах тусгай зөвшөөрөл авсан улсын хэмжээний үйлчилгээтэй рашаан сувиллуудын эзлэх хувь	9	9	16	21	100%
4	Эрүүл ахуйн бүс тогтоосон рашаан сувиллын эзлэх хувь	20%	20%	35%	38%	100%
5	Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээнд хамрагдсан рашааны тоо	3	3	8	12	11
6	Рашаан сувиллын эмчилгээний чанарын үнэлгээ	-	Боловс-рогдсон	Боловс-рогдсон	Боловс-рогдсон	Шалгуур үзүүлэлт боловсруулан мөрдүүлсэн байх
7	Зонхилон тохиолдох өвчний үед рашаан сувиллын эмчилгээний шууд болон алсын үр дүнг тооцох	үр дүнг тооцох суурь судалгаа хийгдсэн		2005 оноос судалгаа эхэлсэн	4 судалгаа хийж байна.	
8	Рашаан сувиллын бүтэц үйл ажиллагааны болон эмчилгээ үйлчилгээний стандарт боловсруулан мөрдүүлэх	Батлагдан мөрдөгдөж байна.	Батлагдан мөрдөгдөж байна.	Батлагдан мөрдөгдөж байна.	Батлагдан мөрдөгдөж байна.	
9	Магадлан итгэмжлэлд хамрагдсан сувиллын тоо	7	7	12	14	11
10	Хайгуул хийж ашиглахаар тоногдсон рашааны тоо	5	5	5	5	8
11	Ундааны болон эмчилгээний журмаар ууж хэрэглэх рашааны стандартыг шинэчлэх	Стандарт шинэчлэн батлуулсан	Стандарт шинэчлэн батлуулсан	Стандарт шинэчлэн батлуулсан	Стандарт шинэчлэн батлуулсан	Шинэчлэх
12	Рашаан судлалын чиглэлээр шинээр хийгдсэн эрдэм шинжилгээ, судалгааны тоо	6	4	6	10	Эрдэм шинжилгээ, судалгааны тоо нэмэгдсэн байх

“СУМЫН ЭМНЭЛГИЙН ХӨГЖИЛ” ҮНДЭСНИЙ ХӨТӨЛБӨР

Үзүүлэлт	Агуулга
Хөтөлбөрийг баталсан Засгийн газрын тогтоолын дугаар, огноо	2002 оны 89-р тогтоол
Хөтөлбөр хэрэгжүүлэх хугацаа	2002-2008
Гол зорилт	Сумын эмнэлгийн бүтэц, үйл ажиллагааны стандартын шаардлагыг хангах нөхцөлийг бүрдүүлэх замаар хөдөөгийн хүн амд үзүүлэх эрүүл мэндийн суурь тусламж, үйлчилгээний тэгш байдал, хүртээмж, чанарыг сайжруулах

№	Шалгуур үзүүлэлт	2004 оны түвшин	2005 оны түвшин	2006 оны түвшин	2007 оны түвшин	2008 онд хүрэх түвшин
1	Сумын эмнэлгийн бүтэц, үйл ажиллагааны стандартыг бүрэн хангасан эмнэлгийн эзлэх хувь	30.00%	31%	40%	65%	80%
2	Зориулалтын байртай сумын эмнэлгийн эзлэх	*	36%	70%	70%	70%
3	Зайлшгүй шаардлагатай багаж төхөөрөмжөөр хангагдсан сумын эмнэлгийн эзлэх хувь,	25.10%	37%	37%	75%	70%
4	Түргэн тусламжийн автомашины парк шинэчлэлтийн хувь	41.60%	48%	78%	80%	50%-иас доошгүй
5	Эмийн эргэлтийн сантай сумын эзлэх хувь	68%	88%	70%	97%	97%
6	Их эмчтэй сумын эзлэх хувь	100%	96%	95%	98%	100%
7	Сумын эмнэлгийн бүтэц, үйл ажиллагааны стандартын сургалтад хамрагдсан сумын эмч нарын эзлэх хувь	*	31%	75%	90%	90%
8	Эрүүл мэндийн суурь тусламжийн стандартын сургалтанд хамрагдсан сумын их эмчийн эзлэх хувь	*	52%	70%	85%	90%
9	Мэргэжил дээшлүүлэх сургалтад хамрагдсан сумын их эмчийн эзлэх хувь	*	45%	60%	85%	95%
10	100.000 амьд төрөлтөд ноогдох эхийн эндэгдэл / сумын дундаж /	174	67%	62.8%	149.9%	130.0
11	Гэрийн төрөлтийн хувь	0.80%	0.7%	0.5%	0.4%	0.50%
12	1000 амьд төрөлтөд ноогдох нялхасын эндэгдэл / сумын дундаж /	21	20.0%	20.8%	25.7%	27.5
13	1000 амьд төрөлтөд ноогдох 1-5 насны хүүхдийн эндэгдэл / сумын дундаж /	35	28.0%	26.6%	26.6%	35

“ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТЕХНОЛОГИЙГ САЙЖРУУЛАХ” ҮНДЭСНИЙ ХӨТӨЛБӨР

Үзүүлэлт	Агуулга
Хөтөлбөрийг баталсан Засгийн газрын тогтоолын дугаар, огноо	2002 оны 264-р тогтоол
Хөтөлбөр хэрэгжүүлэх хугацаа	2003-2008
Гол зорилт	Эрүүл мэндийн дэмжих, хамгаалах, оношлох, эмчлэх, нөхөн сэргээх болон эрүүл мэндийн мэдээллийн өртөг зардал хямд, хүртээмжтэй технологийг сонгон нэвтрүүлэх замаар хүн амын эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний чанарыг сайжруулан, дэлхийн жишигт ойртуулах

№	Шалгуур үзүүлэлт	2001 оны түвшин	2005 оны түвшин	2006 оны түвшин	2007 оны түвшин	2008 оны түвшин
1	Эмнэлгийн тоног төхөөрөмжид зарцуулсан хөрөнгө оруулалт		3.6	9.62	6.0	10%
	Эмнэлгийн тоног төхөөрөмжийн засварт зарцуулсан зардал		0.5	0.65	*	3
2	Компьютерын дотоод сүлжээ нэвтрүүлсэн эрүүл мэндийн байгууллага / тоогоор /	0	9	45	45	25
3	Алсын зайн оношилгоо, зөвлөгөө, сургалт нэвтрүүлсэн аймаг / тоогоор /	0	5	9	10	10
4	Өвчнийн цахим түүх нэвтрүүлсэн эмнэлэг / тоогоор /	0	1	0	1	5
5	Хорт хавдрын нэгдүгээр үе шатанд оношлогдсон өвчтөн / хувиар /	14%	15	18.8	20.3	65%
	Элэгний хорт хавдар			10.0	9.0	
	Уушигны хорт хавдар		7.0	8.7	9.8	
	Хөхний хорт хавдар		17.8	24.7	31.6	
	Ходоодны хорт хавдар		12.4	14.2	22.3	
	Умайн хүзүүний хорт хавдар		38.6	48.1	53.6	
6	Эмнэлэг дэх нас баралт	30.9	23.9	23.8	24.04	27
7	Хоног болоогүй нас баралт	20.2	21.8	22.9	23.2	16
8	Мэс заслын дараах хүндрэл	0.39	0.33	0.34	0.26	0.25
9	Мэс заслын дараах нас баралт	0.56	0.29	0.32	0.29	0.4

“ХАЛДВАРТ БУС ӨВЧИНТЭЙ ТЭМЦЭХ, ХЯНАЛТ ТАВИХ” ҮНДЭСНИЙ ХӨТӨЛБӨР

Үзүүлэлт	Агуулга
Хөтөлбөрийг баталсан Засгийн газрын тогтоолын дугаар, огноо	2005 оны 12 дугаар сарын 14-ний 246 дугаар тогтоол
Хөтөлбөр хэрэгжүүлэх хугацаа	2006-2013
	Нэгдүгээр үе шат-2006-2009
	Хоёрдугаар үе шат-2010-2013
Гол зорилт	Халдварт бус өвчин, тэдгээрийн эрсдэлт хүчин зүйлсийн хяналт, тандалтыг сайжруулах, эрүүл мэндийг дэмжих замаар хүн амын дунд зонхилон тохиолдох халдварт бус өвчнөөс шалтгаалсан нас баралтыг бууруулахад энэхүү хөтөлбөрийн зорилго оршино.

№	Шалгуур үзүүлэлт	2006 оны түвшин	2007 оны түвшин	2009 оны хүрэх түвшин	2013 оны хүрэх түвшин
1	Хавдрын эрт илрүүлэлт*				
2	Умайн хүзүүний хорт хавдар нь оношлогдсоноос хойш 5-аас дээш жил амьдарсан хүний эзлэх хувь	30.4	33.20%	34.0	35
3	Хөхний хорт хавдар нь оношлогдсоноос хойш 5-аас дээш жил амьдарсан хүний эзлэх хувь	32.4	38.20%	30.0	31
4	Нас баралтын үзүүлэлт*				
5	Зүрхний шигдээсийн улмаас шалтгаалсан нас баралт 10000 хүн амд	2.98	3.34	3.5	3.0-3.4
6	Тархины цус харвалтаас шалтгаалсан нас баралт 10000 хүн амд	9.1	8.91	15.1	12.5-14.0
7	Хорт хавдраас шалтгаалсан нас баралт 10000 хүн амд	11.24	11.33	11.8	11.5-11.7

“ОРЧНЫ ЭРҮҮЛ МЭНД” ХӨТӨЛБӨР

Үзүүлэлт	Агуулга
Хөтөлбөрийг баталсан Засгийн газрын тогтоолын дугаар, огноо	2005 оны 245 дугаар тогтоол
Хөтөлбөр хэрэгжүүлэх хугацаа	2006-2015 он
	Нэгдүгээр үе шат-2006-2010 он
	Хоёрдугаар үе шат-2010-2015 он
Гол зорилт	Хүрээлэн буй орчныг бохирдуулж байгаа хүчин зүйлсийг багасгах, орчны эрүүл мэндийг сайжруулахад чиглэсэн үйл ажиллагааг эрчимжүүлэх, салбар хоорондын зохицуулалт, хамтын ажиллагааг сайжруулах замаар хүн амыг эрүүл аюулгүй орчинд ажиллах, амьдрах нөхцлийг бүрдүүлэхэд оршино.

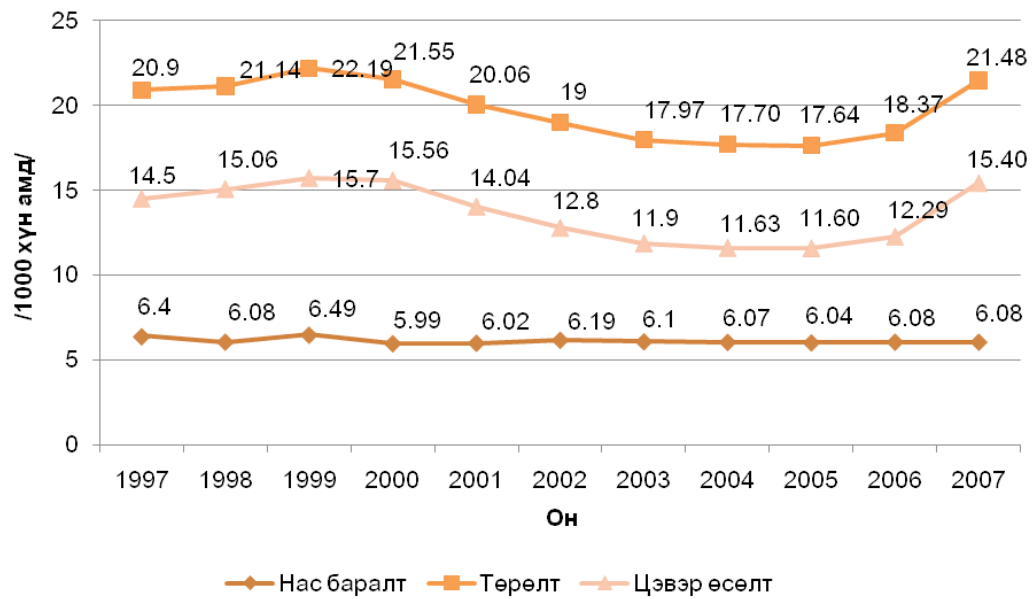
№	Шалгуур үзүүлэлт	2004 оны түвшин	2006 оны түвшин	2007 оны түвшин
I	Гэдэсний халдварт өвчин /10000 хүн амд/			
1	Балнад	0.06	0.0%	0
2	Сальмонеллез	0.79	0.5%	0.7
3	Цусан суулга	8.79	7.3	9.2
4	Гепатит А	20.79	21.7	34.2
II	Амьсгалын дээд замын үрэвсэлт өвчин/10000 хүн амд/			
1	Цочмог төвөнхтөс, мөгөөрсөн хоолойтос	265.9	33.25	40.57
2	Гуурсан хоолойн багтраа	2.9	14.46	15.8

БҮЛЭГ 9 ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

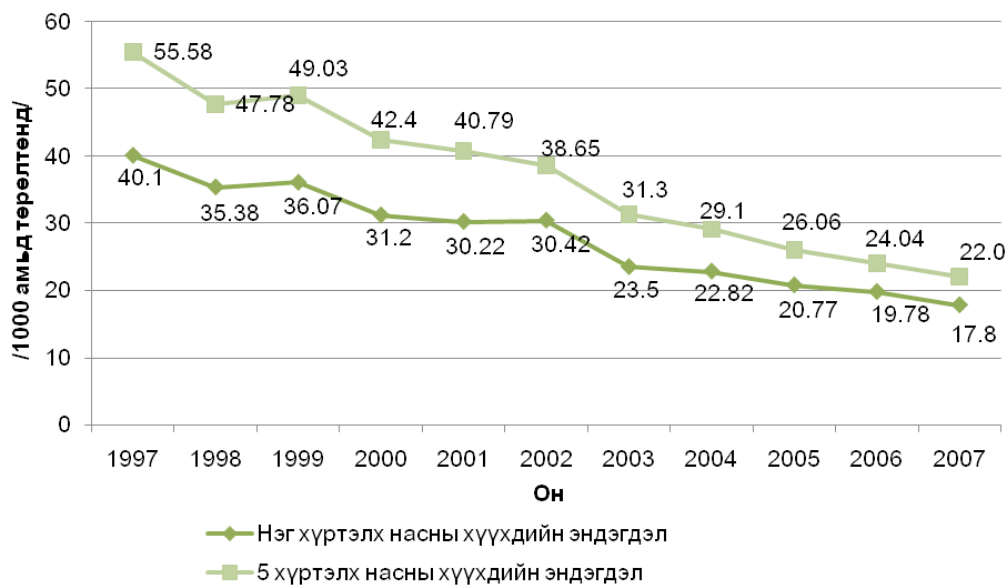
Эрүүл мэндийн зарим гол үзүүлэлтүүд, 2007

№	Аймаг хотын нэр	2007 оны жилийн эцсийн хүн амны тоо	10,000 хүн амд				Эмэгтэйн гэг оронд ногдох хувийн тоо	Нэг хувийн ногсон хувийн тоо	Нэг хувийн ногсон хувийн тоо	Жилийн өсөлтийн хувийн тоо	1000 хүнд ногдох			1 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл 1000 амьд өрөлөөд	5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл	
			Орны тоо	Хувийн хувийн тоо	Эмэгтэйн дунд	Бүх ажилтны тоо					Төрөлт	Нас барагт	Цэвэр өсөлт		Мөн насны 1000 хүүхэд	Амьд төрсөн 1000 хүүхэд
1	А	92833	64.07	14.73	51.23	107.38	156.08	678.70	3.48	4.02	11	12	13	14	15	
2	Архангай	100810	59.17	14.98	49.15	102.84	169.01	667.69	3.28	4.33	5.50	13.94	17.81	4.32	20.10	
3	Баян-Өлгий	84192	63.14	13.46	54.94	120.41	158.38	742.92	4.08	4.11	5.18	21.40	18.50	5.81	26.15	
4	Баянхонгор	60532	60.73	17.80	59.51	128.96	164.67	561.82	3.34	3.34	5.68	15.43	20.87	5.80	23.77	
5	Булган	60191	76.69	17.90	76.85	148.29	130.40	558.67	4.29	4.54	5.43	8.78	21.98	5.21	28.08	
6	Говь-Алтай	12547	93.36	31.88	76.66	154.84	107.11	313.68	2.40	8.91	4.40	17.31	3.51	5.02	36.24	
7	Говь-Сүмбэр	87568	57.33	24.71	64.35	128.03	174.42	404.62	2.60	6.29	6.09	15.63	8.15	3.24	17.54	
8	Дархан-Уул	55623	66.72	28.44	57.25	139.77	149.87	351.66	2.01	6.42	5.06	15.74	22.99	5.89	10.70	
9	Дорноговь	72899	65.34	18.02	53.10	118.17	153.05	555.09	2.95	4.43	6.44	13.47	18.86	6.33	25.64	
10	Дорнод	48756	71.14	17.89	55.29	121.34	140.57	559.08	3.09	4.18	5.12	13.05	14.49	3.41	26.94	
11	Дундговь	81131	88.18	14.26	62.20	127.67	113.40	701.46	4.36	5.29	5.69	13.90	19.39	5.30	15.61	
12	Завхан	80091	47.35	28.78	55.15	114.88	211.19	347.49	1.92	7.21	5.86	15.64	16.07	5.18	23.92	
13	Орхон	115669	57.00	16.57	46.99	97.98	175.43	603.41	2.84	3.56	5.46	16.61	28.37	7.59	17.68	
14	Өвөрхангай	46901	63.65	20.29	55.96	112.13	157.12	492.85	2.76	5.47	5.64	13.75	21.95	6.11	31.25	
15	Өмнөговь	55132	61.35	20.00	56.39	124.60	163.00	499.88	2.82	4.39	6.29	11.72	19.98	5.82	27.44	
16	Сүхбаатар	100537	71.49	19.05	52.44	108.71	139.89	524.97	2.75	4.38	5.38	11.24	9.22	2.97	27.34	
17	Сэлэнгэ	85947	57.20	14.89	50.99	110.89	174.84	671.55	3.42	3.17	4.38	4.25	9.22	0.86	14.48	
18	Төв	80416	67.59	17.05	59.25	118.24	147.96	586.44	3.47	4.51	5.51	16.79	35.12	8.52	7.83	
19	Увс	88548	62.72	14.11	52.47	101.74	159.43	708.73	3.72	3.89	4.31	17.87	18.81	5.20	40.13	
20	Ховд	122390	59.09	13.94	50.01	98.56	169.25	717.33	3.59	4.42	6.61	13.75	29.53	7.86	23.27	
21	Хөвсгөл	71268	64.22	20.58	61.30	137.78	155.72	485.93	2.98	4.02	5.63	13.40	17.64	4.32	33.92	
22	Хэнтий	1603981	63.78	18.09	55.61	116.36	156.79	552.82	3.07	4.60	5.52	14.29	20.28	5.52	20.71	
23	Аймгийн дундаж	1031188	78.55	44.45	62.93	167.28	127.30	225.00	1.42	7.83	6.98	17.16	14.67	5.46	24.65	
24	Улаанбаатар	2635169	69.52	28.33	58.46	136.14	143.84	352.98	2.06	5.85	6.08	15.40	17.82	5.50	18.76	
25	Улсын дундаж	2635169	69.52	28.33	58.46	136.14	143.84	352.98	2.06	5.85	6.08	15.40	17.82	5.50	22.07	

Хүн амын төрөлт, нас баралт, цэвэр өсөлт /1997-2007/

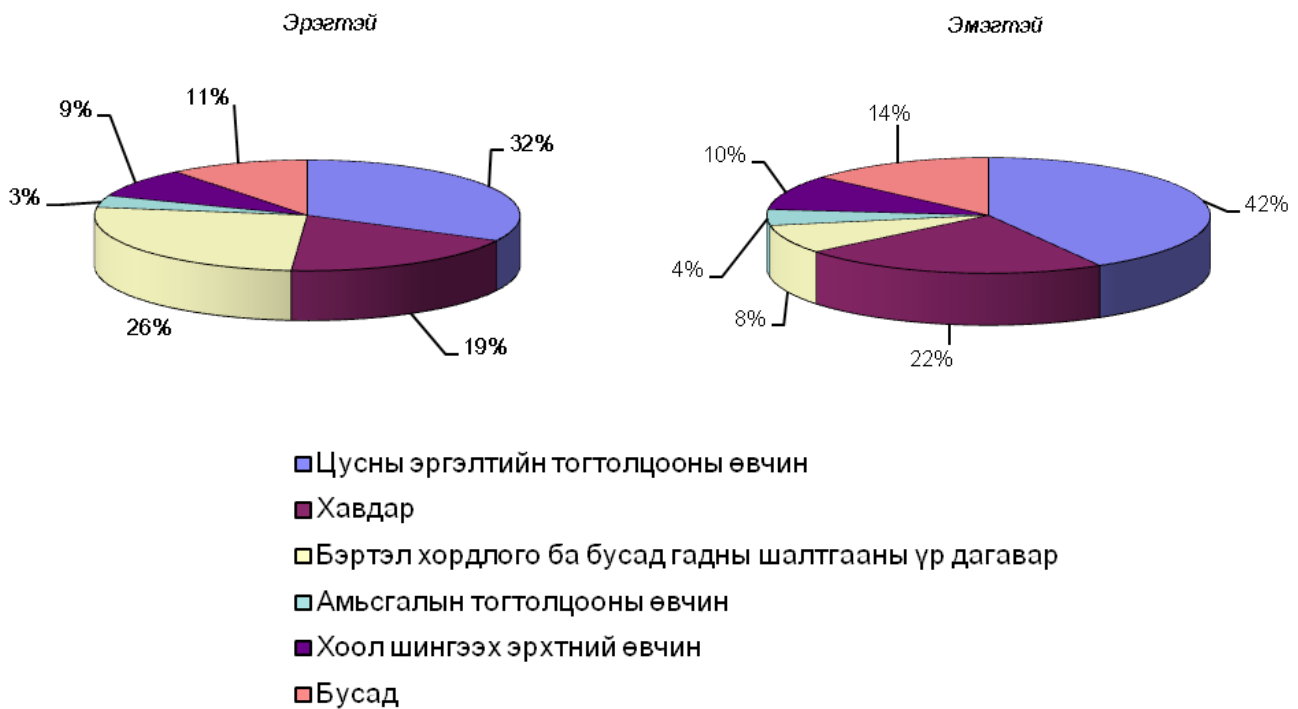
Нялхсын болон 5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл /1997-2007/

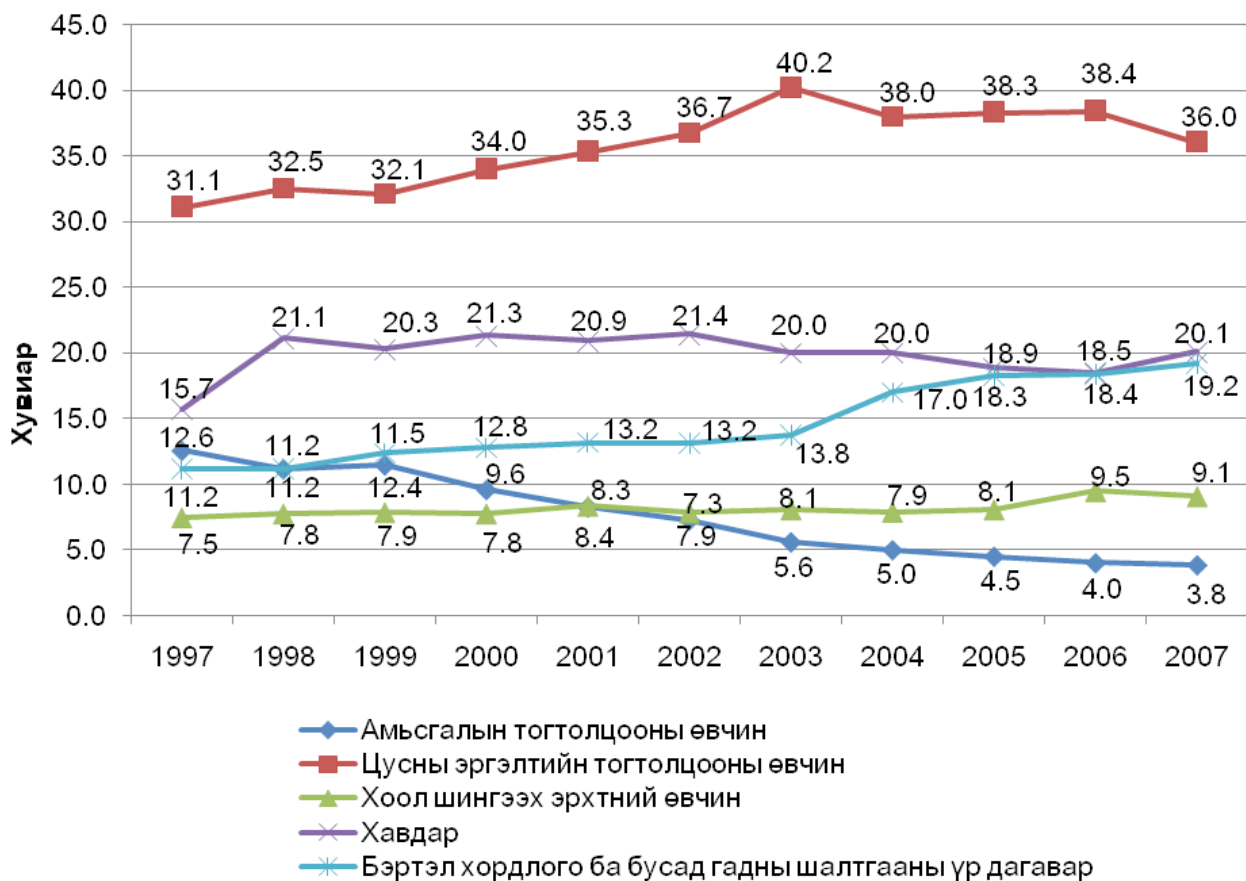
Хүн амын нас баралтын шалтгаан, хүйсээр, 2007

Өвчний бүлэг ӨОУА-10	Бүгд		Эрэгтэй		Эмэгтэй	
	Бодит тоо	10000 хүн амд	Бодит тоо	10000 хүн амд	Бодит тоо	10000 хүн амд
Цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчин	5677	21.92	3182	25.21	2495	18.80
Хавдар	3162	12.21	1817	14.40	1345	10.13
Бэртэл хордлого ба бусад зарим гадны шалтгааны үр дагавар	3028	11.69	2547	20.18	481	3.62
Хоол шингээх эрхтний өвчин	1435	5.54	844	6.69	591	4.45
Амьсгалын тогтолцооны өвчин	605	2.34	339	2.69	266	2.00
Халдварт ба шимэгчит зарим өвчин	371	1.43	248	1.96	123	0.93
Төрөх тойрны (перинаталь) үед үүсэх оёг	494	1.91	291	2.31	203	1.53
Шээс бэлгээсийн тогтолцооны өвчнүүд	275	1.06	150	1.19	125	0.94
Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин	272	1.05	161	1.28	111	0.84
Төрөлхийн гажиг, хэв гажил, өнгөт цогцын гажуудал	169	0.65	81	0.64	88	0.66
Хаа ч ангилаагүй хамшинж, тэмдэг, эмнэлзүйн ба лабораторийн шинжилгээний гажуу үзүүлэлтүүд	54	0.21	16	0.13	38	0.29
Дотоод шүүрэл, тэжээлийн ба бодисын солилцооны өвчнүүд	92	0.36	44	0.35	48	0.36
Сэтгэцийн ба аягийн эмгэг	25	0.10	14	0.11	11	0.08
Жирэмслэх, төрөх, төрсний дараах үе	32	0.12	-	0.00	32	0.24
Цус, цус бүтээх эрхтний өвчин ба дархлааны механизм хамарсан эмгэг	21	0.08	10	0.08	11	0.08
Яс, булчингийн тогтолцоо, холбох нэхдэсийн өвчин	25	0.10	13	0.10	12	0.09
Чих ба хөхөнцрийн өвчин	1	0.00	1	0.01	0	0.00
Арьс ба халимын өвчин	14	0.05	6	0.05	8	0.06
Бүгд	15752	60.83	9764	77.36	5988	45.11

Нас баралтын зонхилох шалтгаан, хүйсээр, 2007

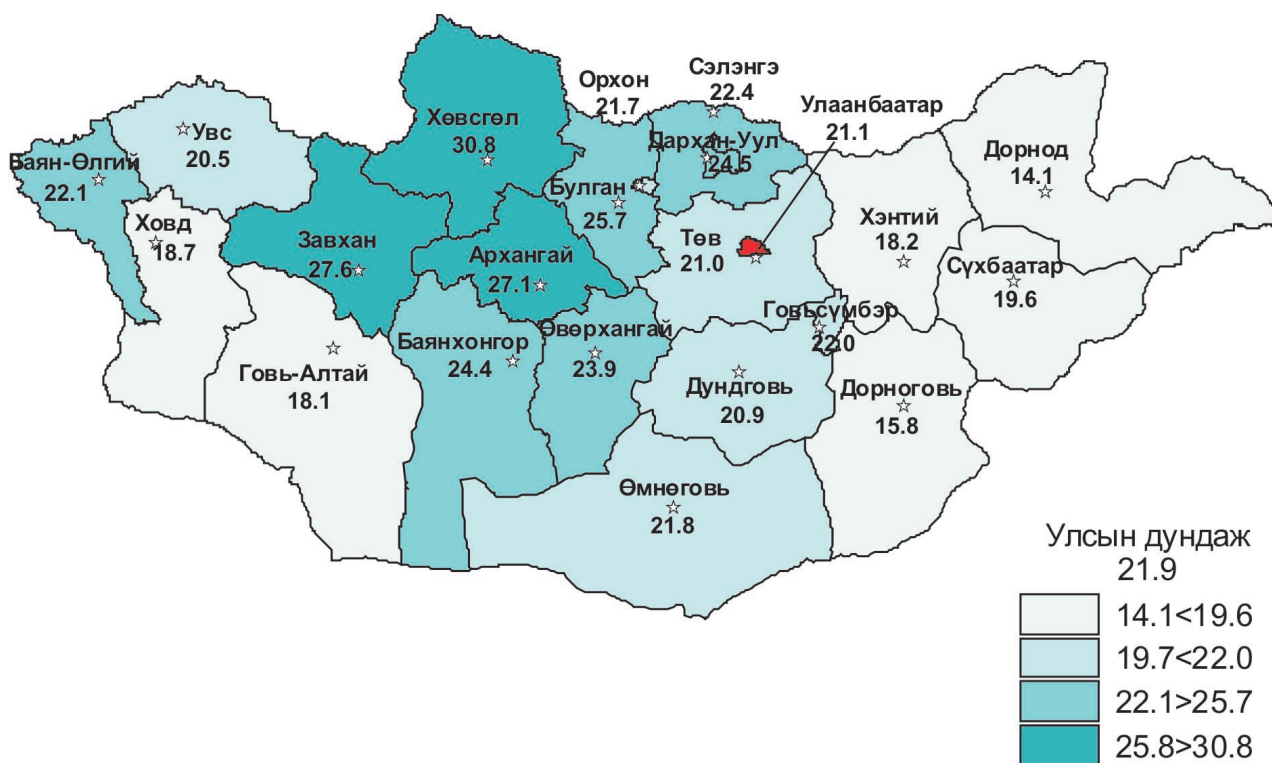
Нас баралтын эхний 5 шалтгаан (1997-2007)

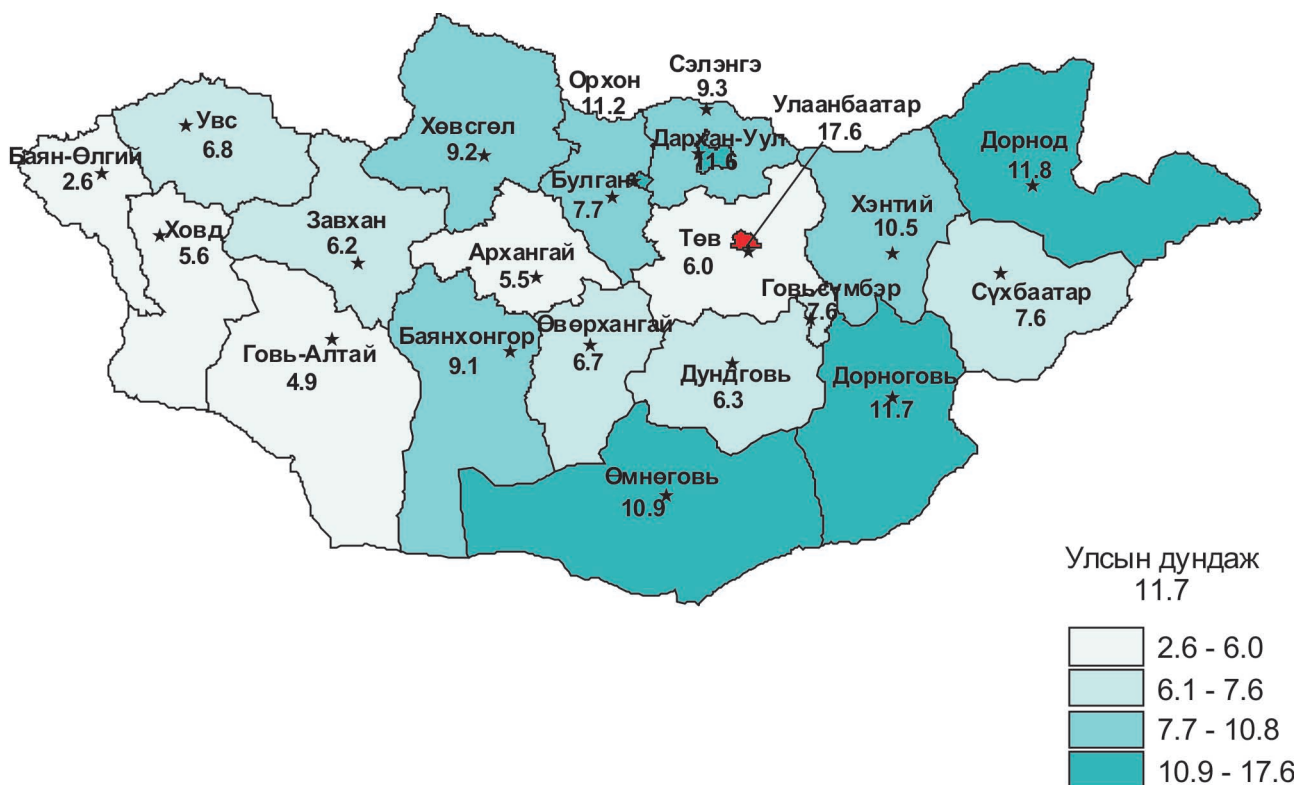
Нас баралтын эхний 5 шалтгаан (аймгаар), 2007

№	Аймаг, хотын нэр	10000 хүн амд				
		Цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчин	Хавдар	Бэртэл, хордлого ба гадны шалтгааны үр дагавар	Хоол шингээх эрхтний өвчин	Амьсгалын тогтолцооны өвчин
1	Архангай	27.12	12.50	5.47	4.13	1.34
2	Баян-Өлгий	22.15	7.28	2.64	8.12	6.12
3	Баянхонгор	24.35	9.18	9.06	5.14	2.20
4	Булган	25.65	10.64	7.68	4.01	1.57
5	Говь-Алтай	18.06	14.45	4.93	1.64	2.79
6	Говьсүмбэр	22.01	5.31	7.59	2.28	2.28
7	Дархан-Уул	24.49	10.02	11.58	6.01	1.78
8	Дорноговь	15.80	8.55	11.71	5.20	1.49
9	Дорнод	14.12	16.94	11.83	9.55	3.76
10	Дундговь	20.94	14.23	6.30	2.85	1.22
11	Завхан	27.63	9.71	6.18	4.79	2.14
12	Орхон	21.67	12.50	11.24	5.85	0.92
13	Өвөрхангай	23.95	8.83	6.74	4.46	2.46
14	Өмнөговь	21.79	7.48	10.89	7.05	1.92
15	Сүхбаатар	19.62	20.20	7.62	4.57	3.05
16	Сэлэнгэ	22.44	10.62	9.31	4.16	1.86
17	Төв	20.98	9.93	5.98	3.38	0.68
18	Увс	20.54	13.57	6.85	1.87	5.85
19	Ховд	18.74	7.28	5.62	3.42	2.54
20	Хөвсгөл	30.80	10.78	9.16	5.03	3.32
21	Хэнтий	18.24	6.71	10.51	10.22	5.25
22	Аймгийн дундаж	22.47	10.78	7.95	5.05	2.67
23	Улаанбаатар	21.06	14.46	17.58	6.31	1.82
24	Улсын дундаж	21.92	12.21	11.69	5.54	2.34

Цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчин (нас баралт), 10000 хүн амд, 2007

Бэртэл, хордлого ба гадны шалтгааны үр дагавар (нас баралт) 10000 хүн амд, 2007

5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн шалтгаан хувиар, 2007

Өвчний бүлэг ӨОУА-10	0-1 хүртэлх нас		5 хүртэлх нас	
	Бодит тоо	Хувь	Бодит тоо	Хувь
Төрөх тойрны (перинаталь) үед үүсэх оёг	494	49.7	494	40.1
Амьсгалын эрхтний өвчин	190	19.1	263	21.4
Хоол шингээх эрхтний өвчин	44	4.4	72	5.8
Төрөлхийн гажиг, хэв гажил, өнгөт цогцын гажуудал	123	12.4	139	11.3
Бэртэл хордлого ба бусад зарим гадны шалтгаант үр дагавар	75	7.5	147	11.9
Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин	42	4.2	62	5.0
Халдварт ба шимэгчит зарим өвчин	17	1.7	34	2.8
Бусад	9	0.9	20	1.6
Бүгд	994	100.0	1231	100.0

Нялхсын эндэгдлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан хувиар, 2003-2007

Шалтгаан	2003	2004	2005	2006	2007
Төрөх тойрны (перинаталь) үед үүсэх оёг	39.3	46.5	48.2	51.0	49.7
Амьсгалын эрхтний өвчин	29.7	27.1	26.2	17.2	19.1
Төрөлхийн гажиг, хэв гажил, өнгөт цогцын гажуудал	7.9	8.9	9.7	12.3	12.4
Бэртэл хордлого ба бусад зарим гадны шалтгаант үр дагавар	4.3	5.0	5.8	6.3	7.5
Хоол шингээх эрхтний өвчин	9.8	5.9	5.2	4.6	4.4
Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин	3.6	2.3	2.3	5.5	4.2
Халдварт ба шимэгчит зарим өвчин	2.7	1.8	1.5	2.5	1.7

	Тэргүүлэх шалтгаан
	Хоёр дахь шалтгаан
	Гуравдугаар шалтгаан
	Дөрөвдүгээр шалтгаан
	Тавдугаар шалтгаан

Нялхсын эндэгдэл, 2007

Шалтгаан	Үзүүлэлт
1 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл 1000 амьд төрсөн хүүхдэд	17.8
Нярайн эрт үеийн нас баралт 1000 амьд төрсөн хүүхдэд	8.8
Нярайн хожуу үеийн нас баралт 1000 амьд төрсөн хүүхдэд	2.1
Нярайн нас баралт 1000 амьд төрсөн хүүхдэд	10.9
Амьгүй төрөлт / амьд, амьгүй төрсөн 1000 хүүхдэд /	7.6
Перинаталь нас баралт / амьд, амьгүй төрсөн 1000 хүүхдэд /	16.4

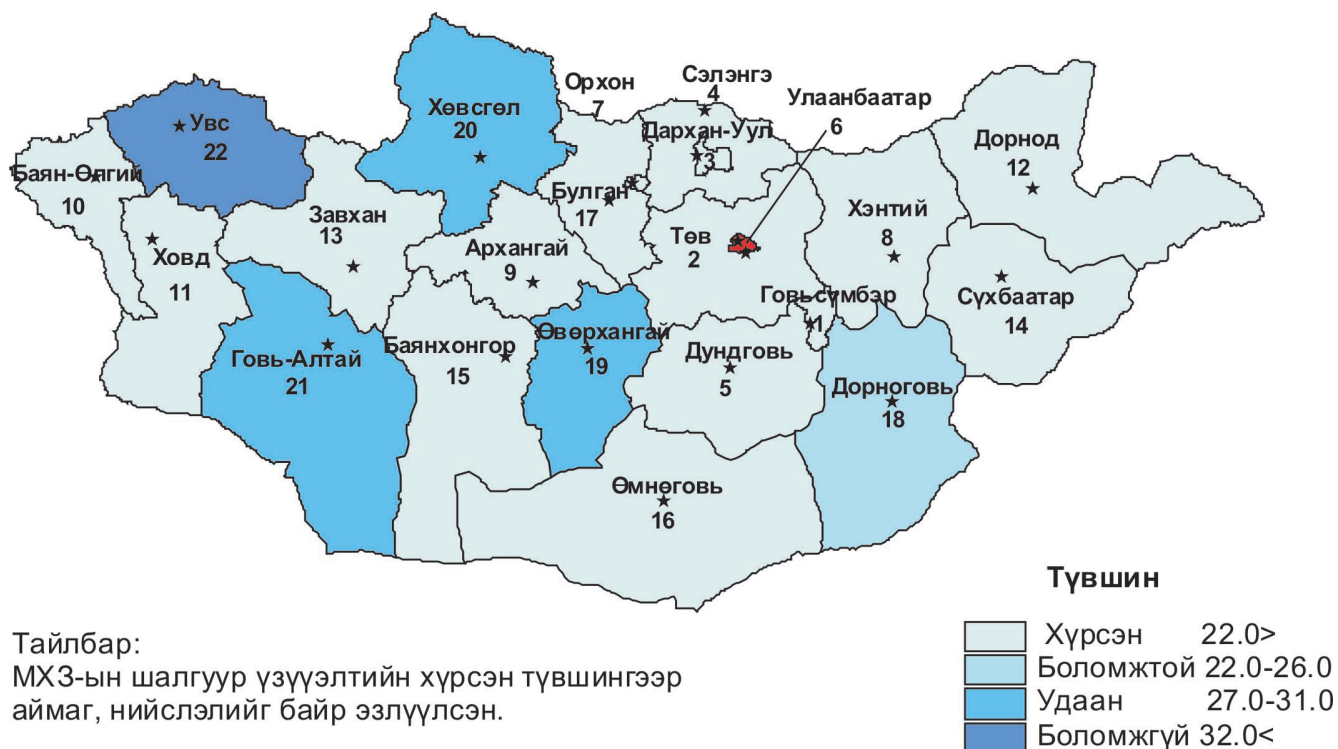
Нярайн эндэгдэл /2003-2007/

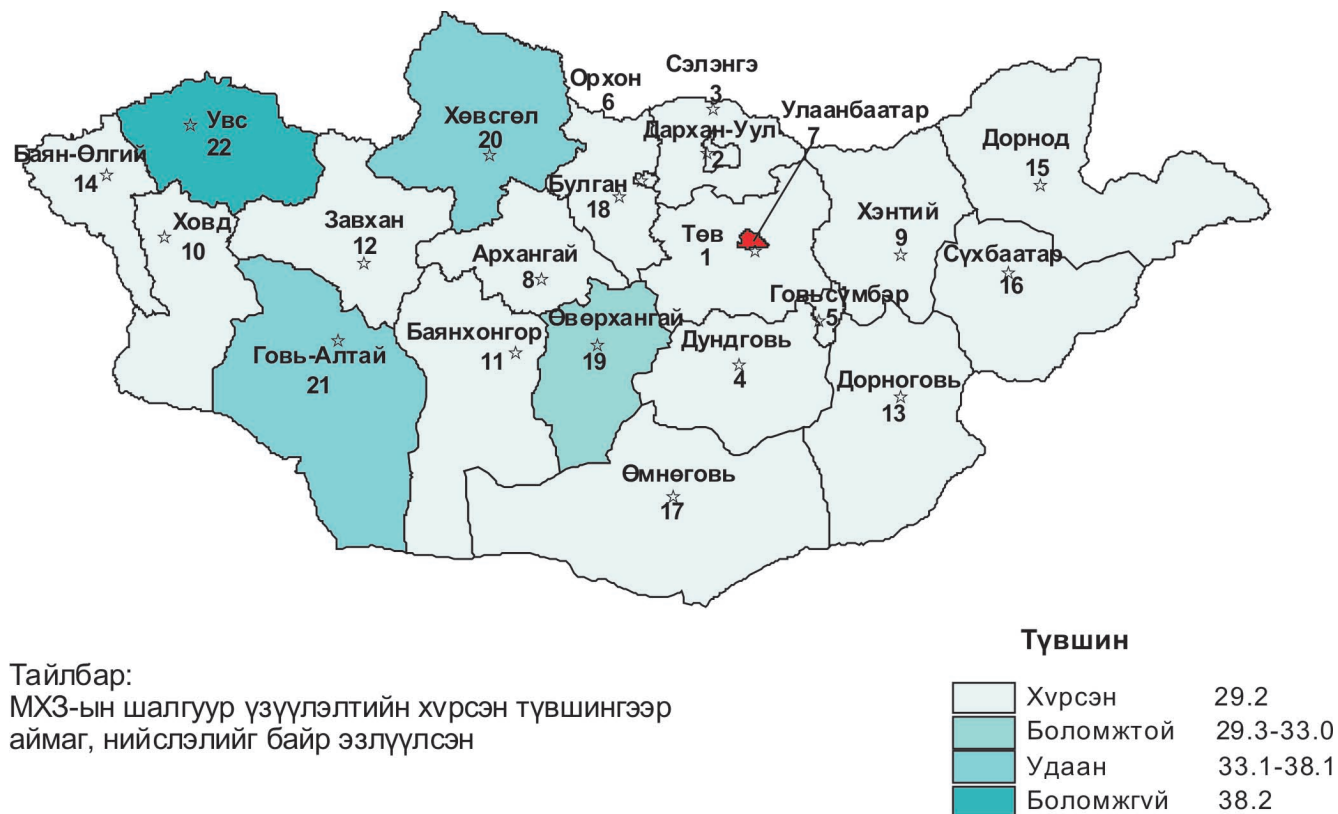
Нялхсын эндэгдэл, 2007

№	Аймаг хотын нэр	Перинаталь нас баралт (амьд, амьгүй төрсөн 1000 хүүхдэд)	Амьгүй төрөлт (амьд, амьгүй төрсөн 1000 хүүхдэд)	Нярайн нас баралт (амьд төрсөн 1000 хүүхдэд)	Нярайн эрт үеийн нас баралт (амьд төрсөн 1000 хүүхдэд)	Нярайн хожуу үеийн нас баралт (амьд төрсөн 1000 хүүхдэд)
	А	1	2	3	4	5
1	Архангай	15.9	10.2	8.0	5.7	2.3
2	Баян-Өлгий	36.0	27.8	10.5	8.4	2.0
3	Баянхонгор	18.4	6.9	13.9	11.6	2.3
4	Булган	20.6	8.5	15.9	12.2	3.7
5	Говь-Алтай	20.5	4.9	18.1	15.7	2.5
6	Говьсүмбэр	7.0	3.5	3.5	3.5	0.0
7	Дархан-Уул	3.1	1.0	4.1	2.0	2.0
8	Дорноговь	20.2	5.3	17.7	15.0	2.7
9	Дорнод	15.4	6.0	10.1	9.4	0.7
10	Дундговь	11.1	5.5	6.7	5.6	1.1
11	Завхан	19.2	8.3	12.3	11.0	1.3
12	Орхон	21.2	11.1	11.2	10.2	1.1
13	Өвөрхангай	22.9	6.5	18.9	16.4	2.5
14	Өмнөговь	12.0	4.4	14.3	7.7	6.6
15	Сүхбаатар	13.6	4.2	9.5	9.5	0.0
16	Сэлэнгэ	11.8	7.2	5.9	4.6	1.3
17	Төв	10.4	6.5	3.9	3.9	0.0
18	Увс	24.2	12.1	15.6	12.3	3.3
19	Ховд	13.3	4.9	9.4	8.4	1.0
20	Хөвсгөл	20.9	12.2	10.8	8.8	2.0
21	Хэнтий	13.7	9.1	5.4	4.6	0.8
22	Аймгийн дундаж	18.2	9.0	11.2	9.2	1.9
23	Улаанбаатар	14.1	5.8	10.7	8.3	2.3
24	Улсын дундаж	16.4	7.6	10.9	8.8	2.1

1 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл, аймгаар, 2007

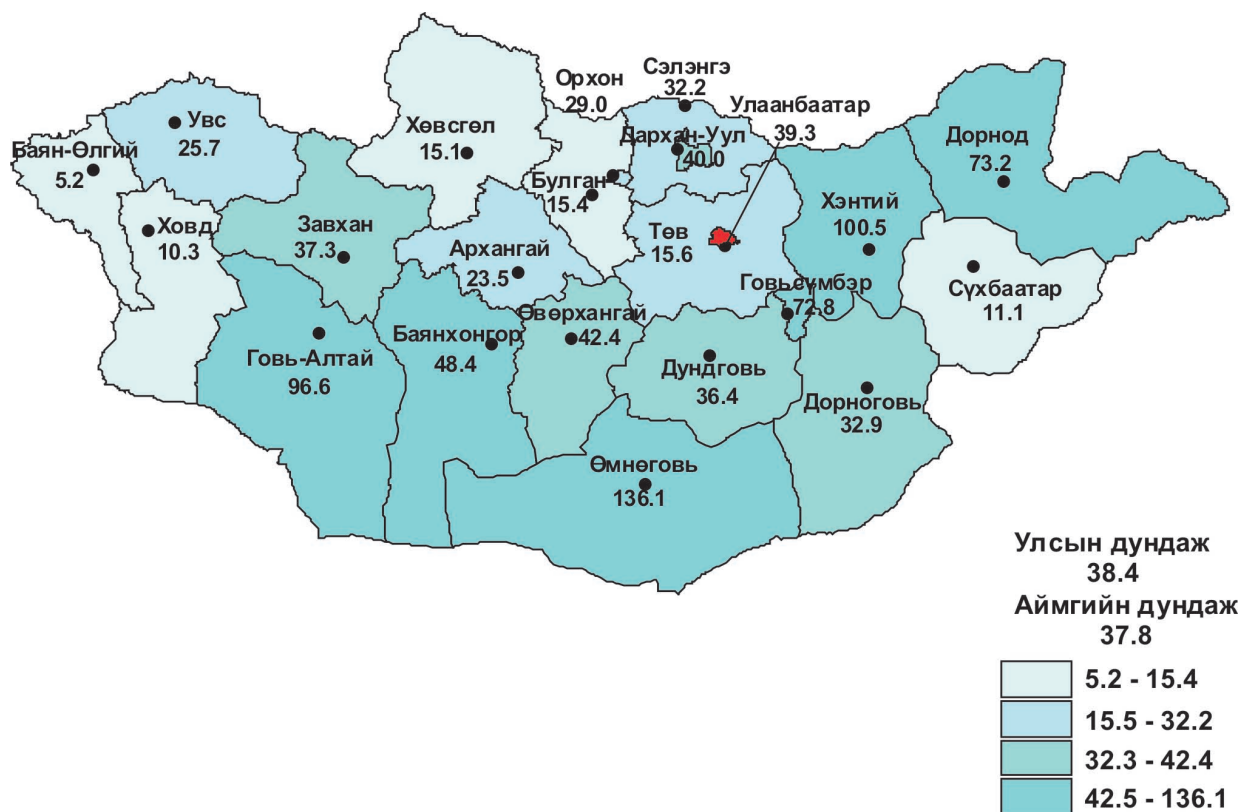
5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл, аймгаар, 2007

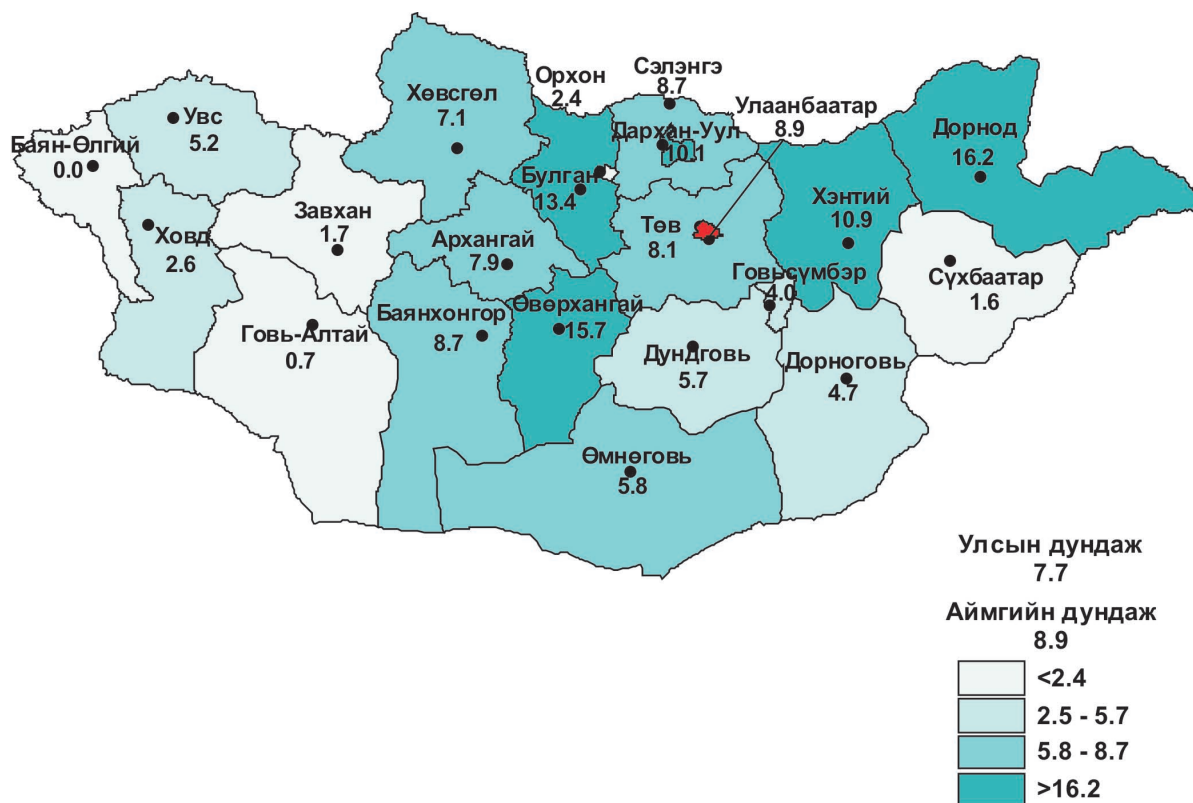
Халдварт өвчний гаралт, 10000 хүн амд, 2002-2007 он

<i>Халдварт ба шимэгчит зарим өвчин</i>	<i>10000 хүн амд</i>					
	<i>2002</i>	<i>2003</i>	<i>2004</i>	<i>2005</i>	<i>2006</i>	<i>2007</i>
<i>Балнад</i>	0.09	0.03	0.06	0.06	0.01	0.00
<i>Сальмонеллөз</i>	1.05	0.77	0.79	0.51	0.55	0.70
<i>Цусан суулга</i>	8.96	8.25	8.79	7.24	7.32	9.20
<i>Сүрьеэ</i>	15.03	15.51	17.44	17.38	18.69	16.70
<i>Тарваган тахал</i>	0.02	0.05	0.01	0.00	0.00	0.00
<i>Боом</i>	0.07	0	0.12	0.09	0.07	0.10
<i>Бруцеллөз</i>	2.65	3.09	2.52	3.30	2.13	1.60
<i>Улаан эсэргэнэт чичрэг</i>	0.18	0.11	0.22	0.25	0.18	0.10
<i>Менингококкт халдвар</i>	0.86	0.49	0.28	0.32	0.25	0.60
<i>Салхинцэцэг</i>	4.99	6.02	5.09	4.42	5.56	7.70
<i>Улаан бурхан</i>	4.90	0.07	0.00	0.00	0.09	0.10
<i>Улаанууд</i>	0.60	0.05	0.14	0.02	4.81	24.40
<i>Вируст гепатит</i>	39.30	19.79	24.47	25.15	26.20	38.40
<i>Вируст гепатит А</i>	36.19	16.28	20.79	21.02	21.82	34.20
<i>Вируст гепатит В</i>	2.68	2.96	3.10	3.42	3.70	3.50
<i>Вируст гепатит С</i>	0.39	0.52	0.56	0.65	0.63	0.60
<i>Гахай хавдар</i>	6.75	1.85	1.66	6.65	19.86	3.70
<i>Мөөгөнцөр</i>	2.58	4.08	4.30	*	4.24	4.44
<i>Хамуу</i>	1.39	1.16	1.91	*	*	14.67
<i>Тэмбүү</i>	6.76	6.97	7.05	9.42	11.81	12.77
<i>Заг хүйтэн</i>	19.76	17.22	22.71	25.15	17.76	17.59
<i>Трихоманиаз</i>	36.24	23.85	24.54	25.88	20.48	16.86

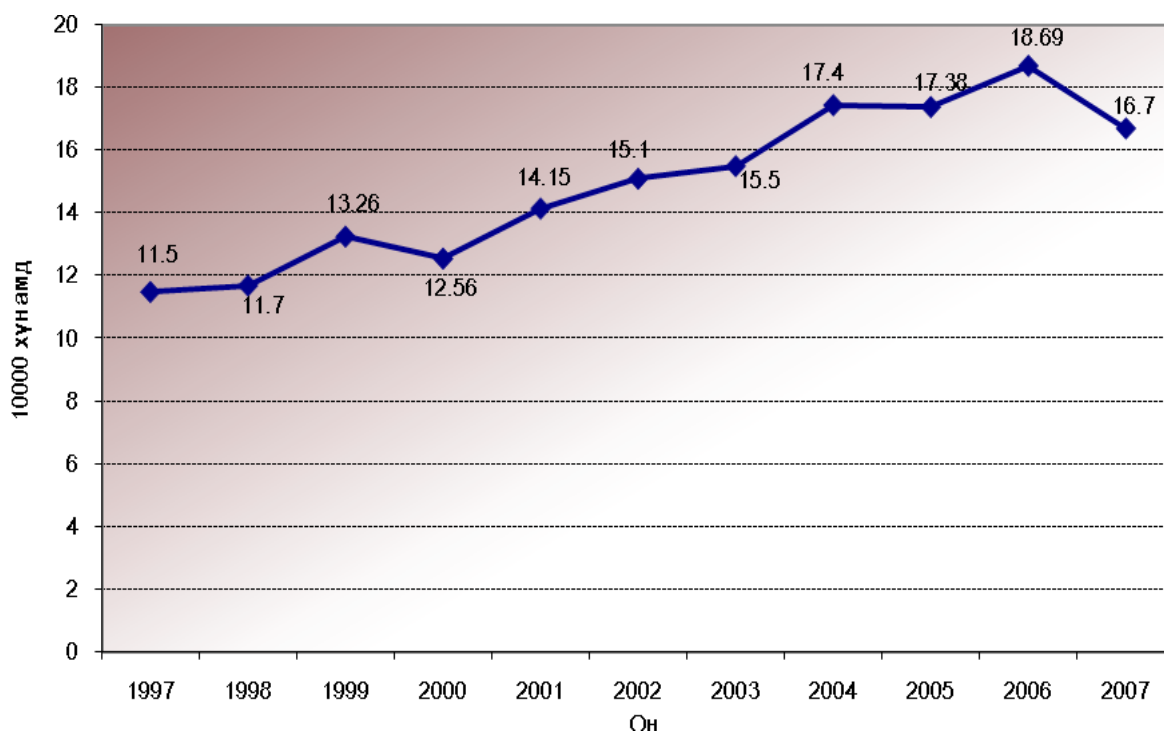
Вируст гепатитийн өвчлөл, 10000 хүн амд, 2007

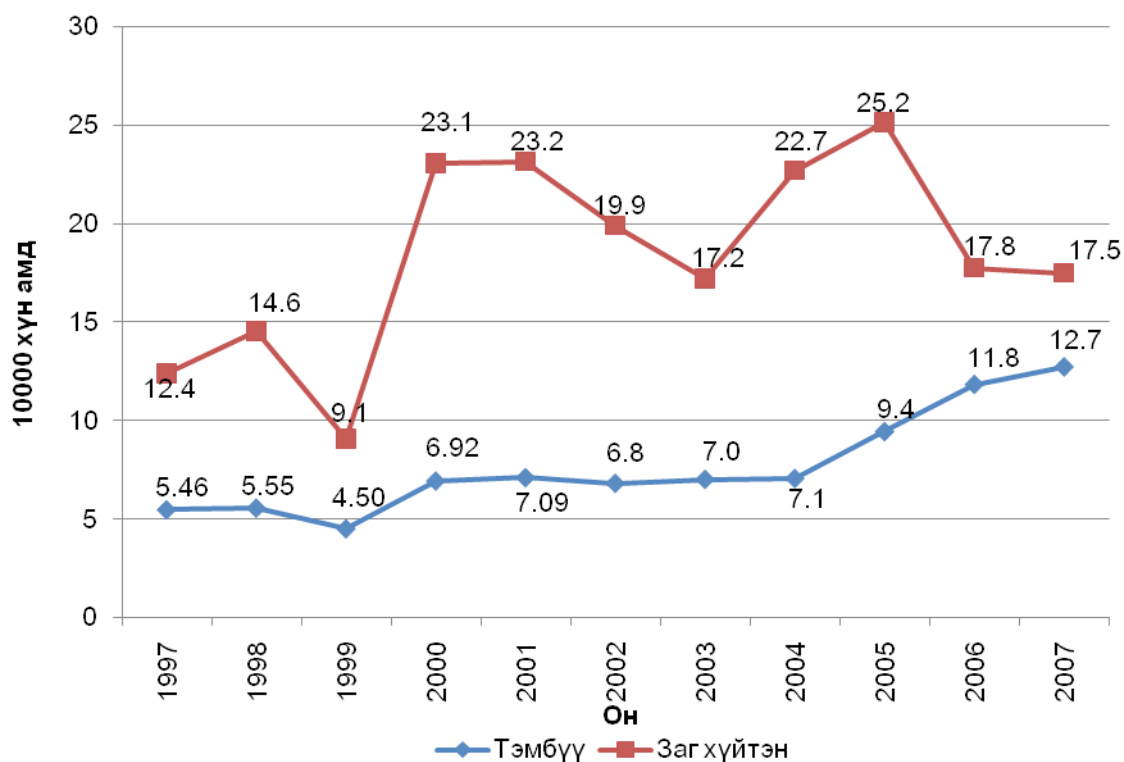
Салхин цэцэгийн өвчлөл, 10000 хүн амд, 2007

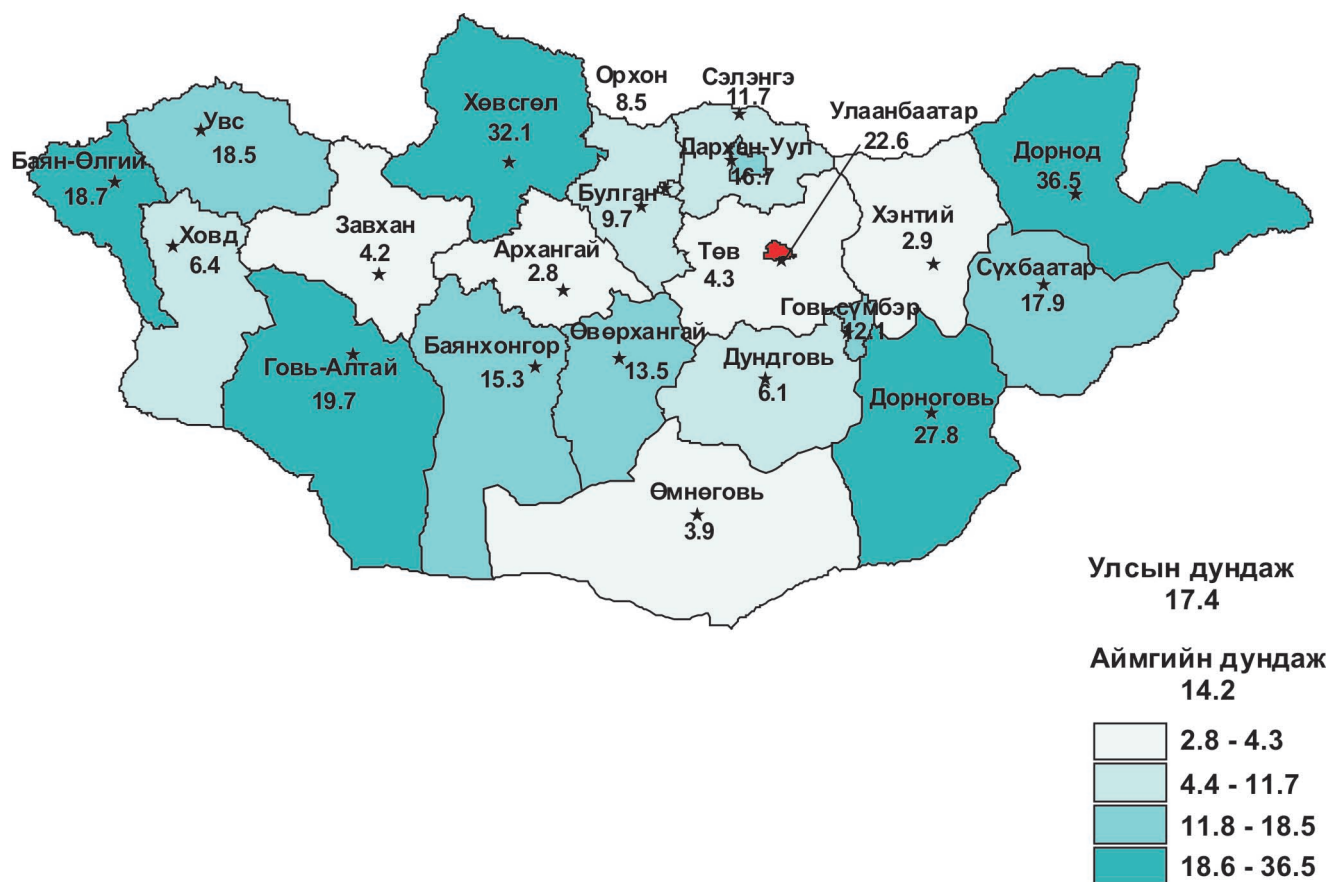
Сүрьеэгийн өвчлөл, 1997-2007

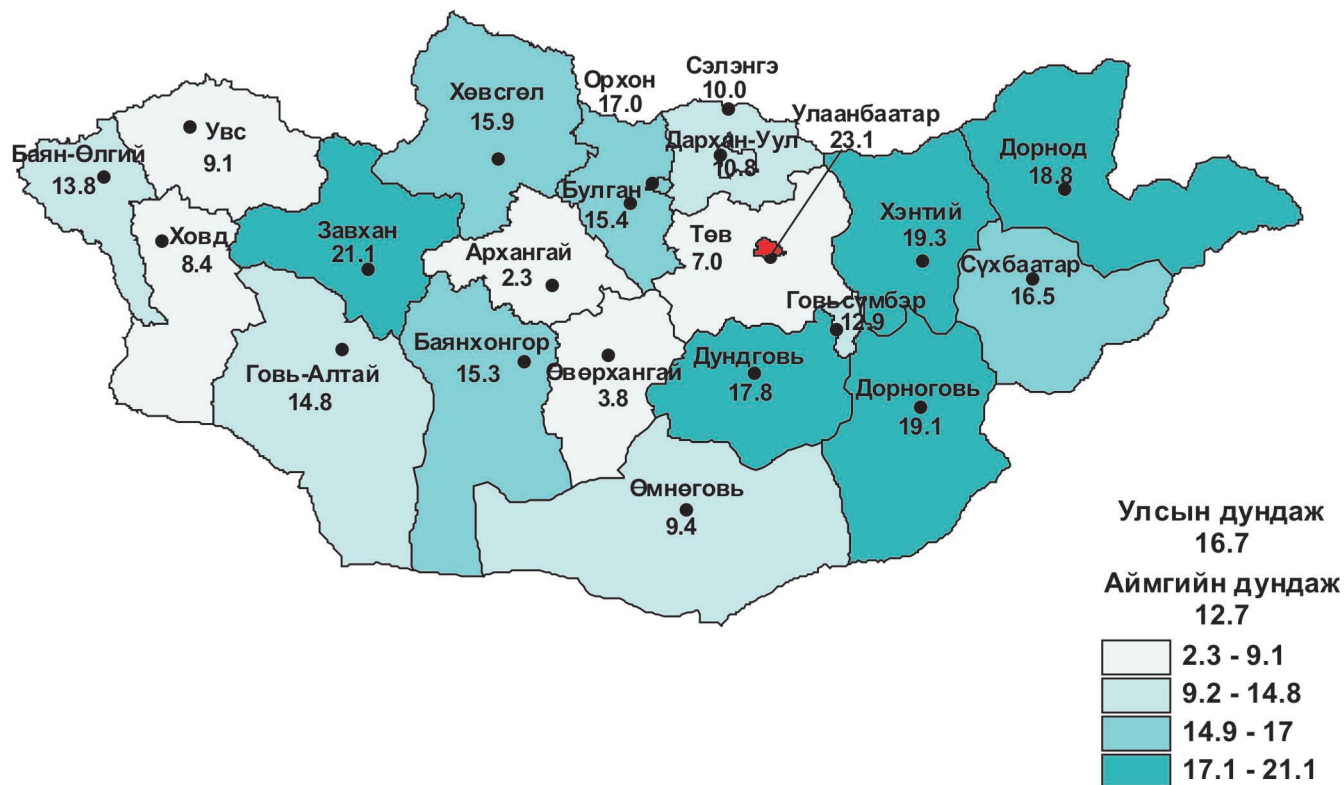
Тэмбүү, заг хүйтний өвчлөл, 1997-2007

Заг хүйтэний өвчлөл, 10000 хүн амд, 2007

Трихомониазын өвчлөл, 10000 хүн амд, 2007

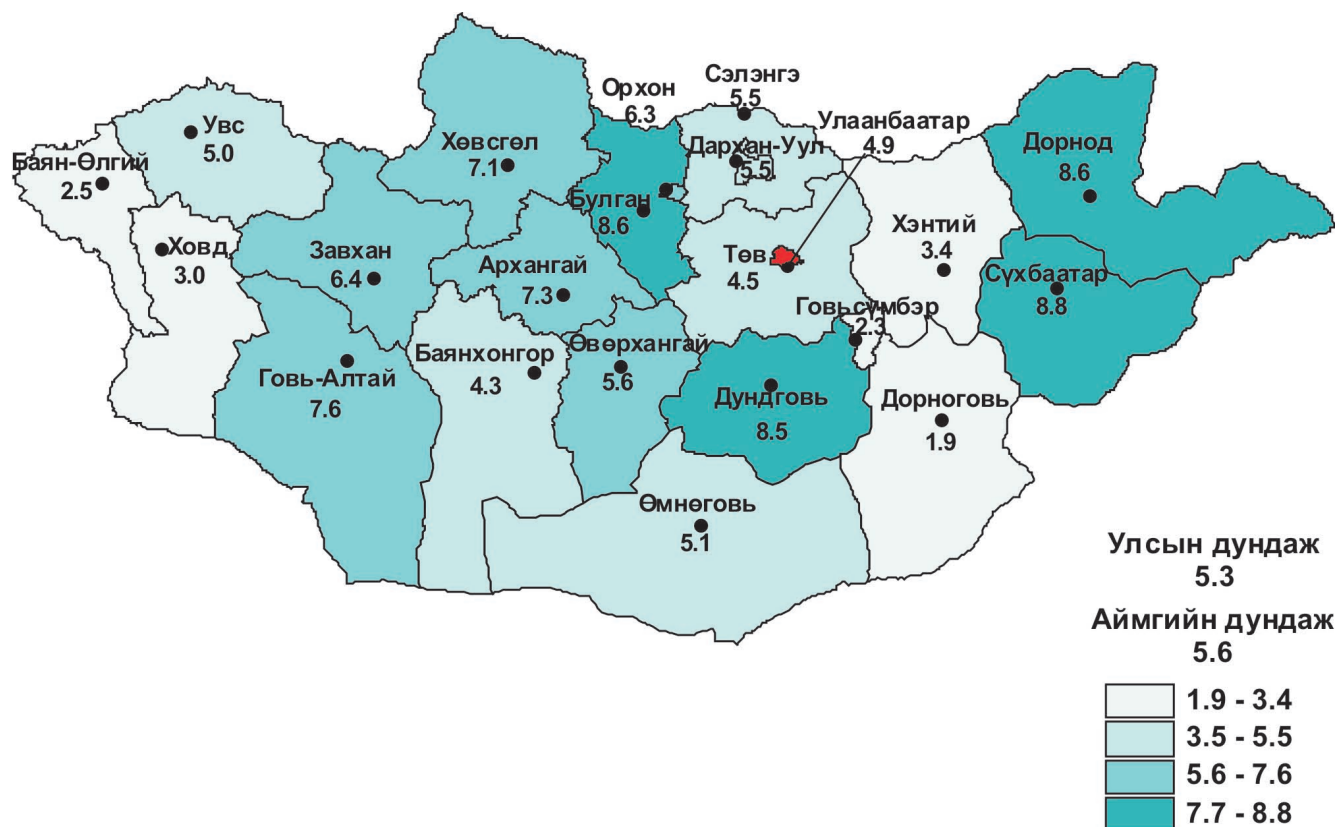

Хорт хавдрын өвчлөлийн тохиолдлын тоо, тархалт, нас баралт, 2007 (өвчлөлөөр)

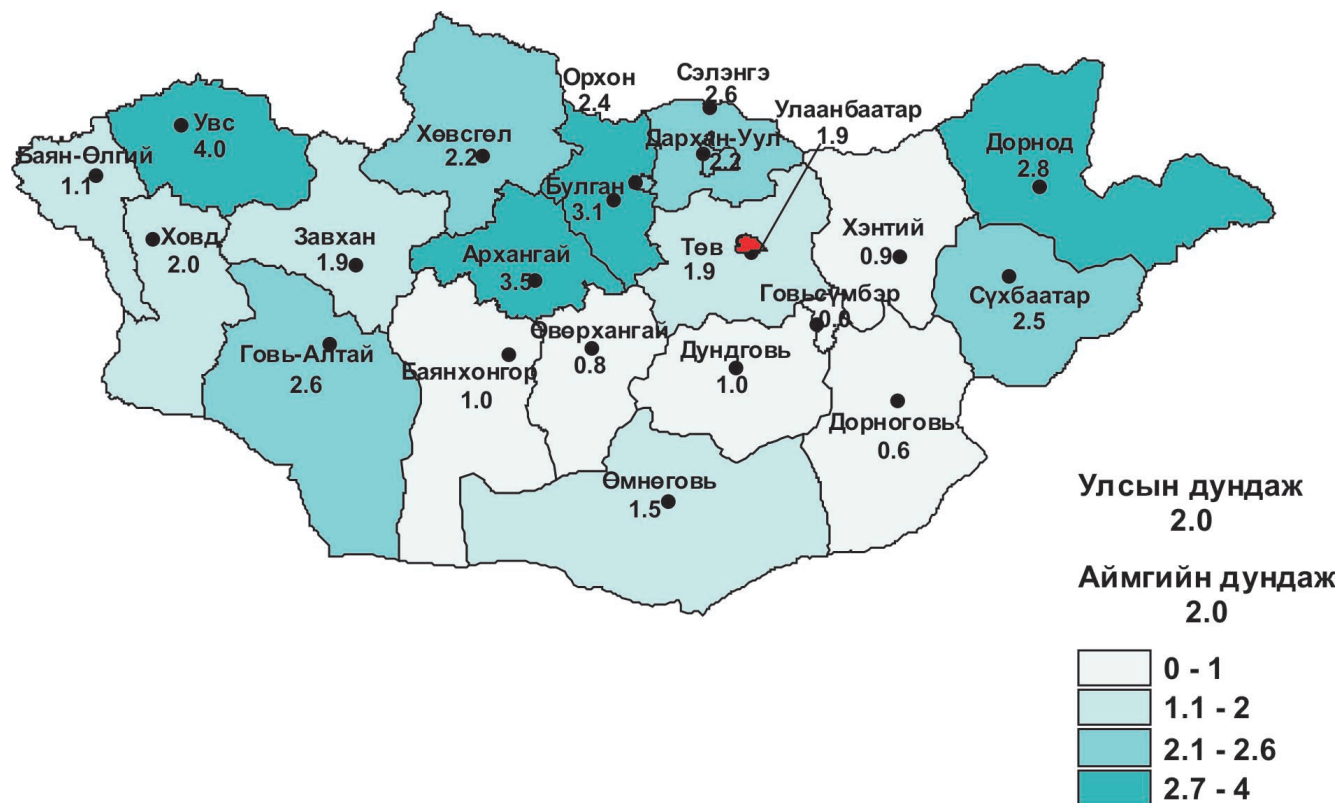
Хорт хавдар		Тархалт		Тохиолдлын тоо						Нас баралт					
		Бодит тоо	10000 хүн амд	Бодит тоо			10000 хүн амд			Бодит тоо			10000 хүн амд		
				Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй
А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Уруул амны хөндий, залгиур	1	228	0.9	39	22	17	0.2	0.2	0.1	31	17	14	0.1	0.1	0.1
Улаан хоолой	2	612	2.4	269	136	133	1.0	1.1	1.0	248	138	110	1.0	1.1	0.8
Ходоод	3	1197	4.6	516	345	171	2.0	2.7	1.3	463	285	178	1.8	2.3	1.3
Бүдүүн гэдэс	4	168	0.6	55	22	33	0.2	0.2	0.2	39	12	27	0.2	0.1	0.2
Шулуун гэдэс, хошного	5	112	0.4	24	14	10	0.1	0.1	0.1	28	12	16	0.1	0.1	0.1
Элэг	6	2714	10.5	1380	817	563	5.3	6.5	4.2	1281	759	522	4.9	6.0	3.9
Нойрхой	7	112	0.4	45	21	24	0.2	0.2	0.2	46	21	25	0.2	0.2	0.2
Хоол боловсруулах замын бусад	8	83	0.3	31	14	17	0.1	0.1	0.1	17	10	7	0.1	0.1	0.1
Төвөнх	9	112	0.4	28	26	2	0.1	0.2	0.0	16	13	3	0.1	0.1	0.0
Мөгөөрсөн хоолой	10	8	0.0	2	2	0	0.0	0.0	0.0	3	3	0	0.0	0.0	0.0
Уушиг	11	562	2.2	256	196	60	1.0	1.6	0.5	285	217	68	1.1	1.7	0.5
Амьсгалын эрхтний бусад	12	66	0.3	11	7	4	0.0	0.1	0.0	12	10	2	0.0	0.1	0.0
Яс ба үений мөгөөрс	13	208	0.8	49	24	25	0.2	0.2	0.2	35	21	14	0.1	0.2	0.1
Арьс	14	155	0.6	25	12	13	0.1	0.1	0.1	7	4	3	0.0	0.0	0.0
Гялтан ба зөөлөн эд	15	176	0.7	46	20	26	0.2	0.2	0.2	33	15	18	0.1	0.1	0.1
Хөх	16	520	2.0	76	0	76	0.3	0.0	0.6	36	1	35	0.1	0.0	0.3
Умайн хүзүү	17	1542	6.0	265	0	265	1.0	0.0	2.0	102	0	102	0.4	0.0	0.8
Умай	18	90	0.3	18	0	18	0.1	0.0	0.1	10	0	10	0.0	0.0	0.1
Өндгөвч	19	213	0.8	52	0	52	0.2	0.0	0.4	23	0	23	0.1	0.0	0.2
Эм бэлэг эрхтний бусад	20	93	0.4	18	0	18	0.1	0.0	0.1	8	0	8	0.0	0.0	0.1
Эр бэлэг эрхтэн	21	111	0.4	14	14	0	0.1	0.1	0.0	12	12	0	0.0	0.1	0.0
Давсаг	22	73	0.3	20	11	9	0.1	0.1	0.1	17	9	8	0.1	0.1	0.1
Бөөрний	23	147	0.6	55	32	23	0.2	0.3	0.2	33	18	15	0.1	0.1	0.1
Шээсний замын бусад	24	140	0.5	12	10	2	0.0	0.1	0.0	12	10	2	0.0	0.1	0.0
Нүд ба түүний дайрын	25	47	0.2	10	5	5	0.0	0.0	0.0	2	2	0	0.0	0.0	0.0
Тархины	26	124	0.5	56	36	20	0.2	0.3	0.2	37	26	11	0.1	0.2	0.1
Лейкеми	27	105	0.4	56	31	25	0.2	0.2	0.2	34	21	13	0.1	0.2	0.1
Бусад	28	414	1.6	93	37	56	0.4	0.3	0.4	63	36	27	0.2	0.3	0.2
Бүгд	29	10132	39.1	3521	1854	1667	13.6	14.7	12.6	2933	1672	1261	11.3	13.2	9.5

* Мэдээллийн эх сурвалж: Хавдар судлалын үндэсний төвийн тайлан 2007 он.

Элэгний хорт хавдрын өвчлөл, 10000 хүн амд

Ходоодны хорт хавдрын өвчлөл, 10000 хүн амд

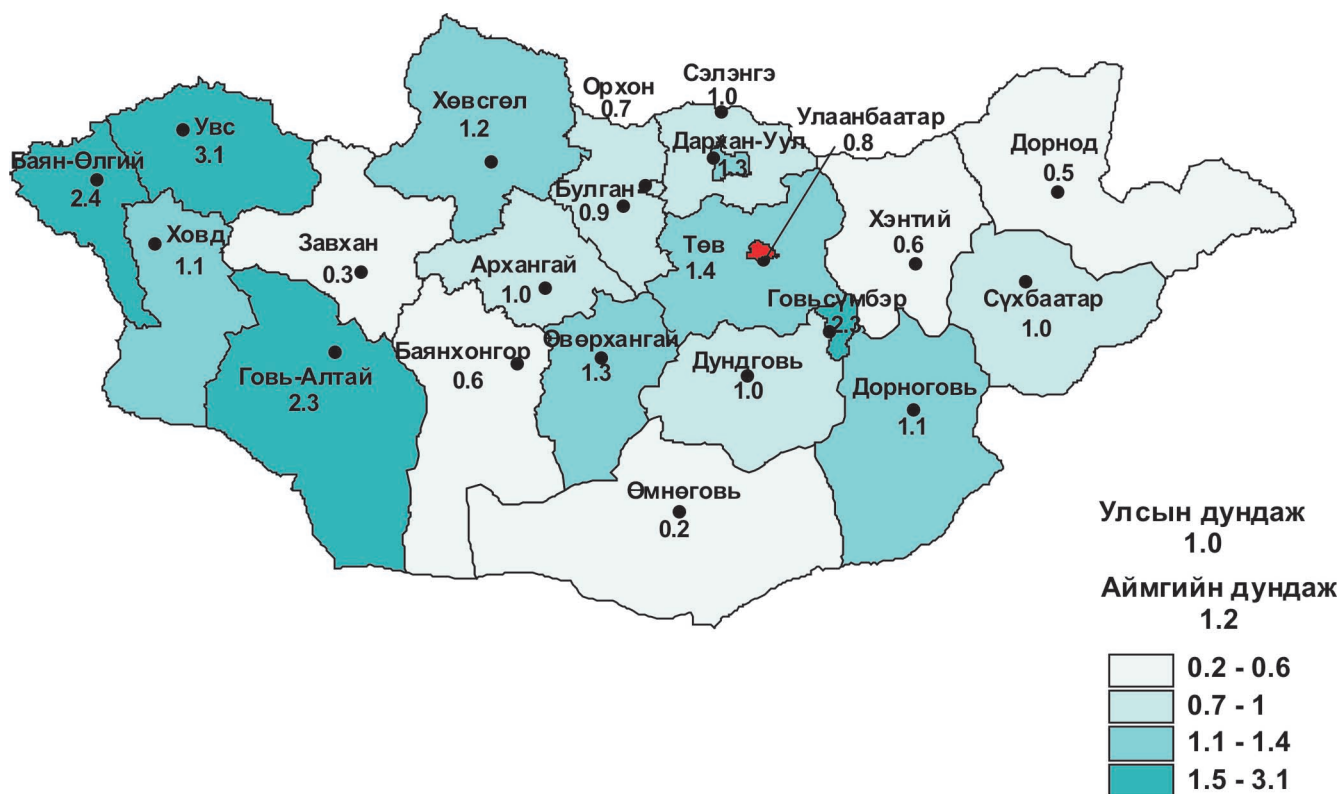

Хорт хавдрын өвчлөлийн тохиолдлын тоо, тархалт, нас баралт, 2007 (аймгаар)

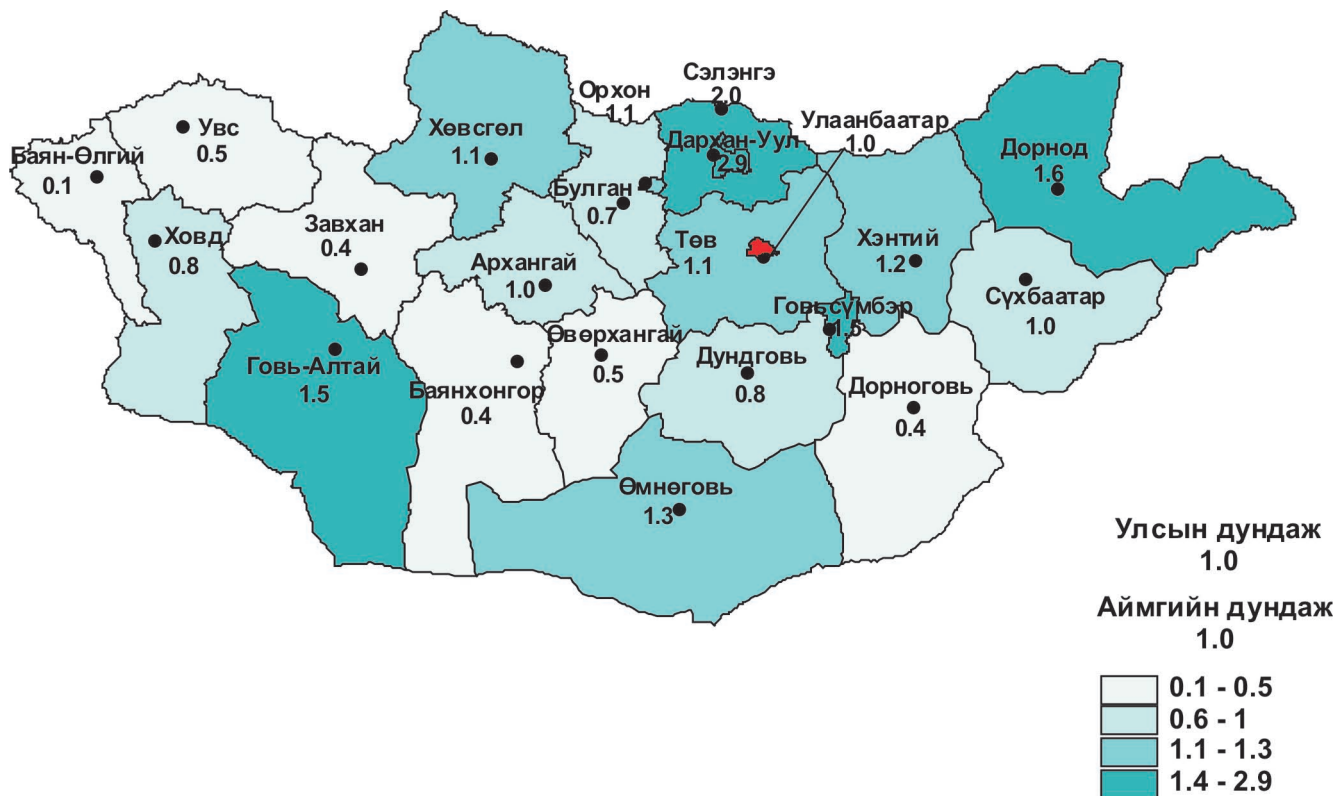
№	Аймаг хотын нэр	Тархалт		Тохиолдлын тоо						Нас баралт					
		Бодит тоо	10000 хүн амд	Бодит тоо			10000 хүн амд			Бодит тоо			1000 хүн амд		
				Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй
1	Архангай	307	34.3	137	80	57	15.3	18.0	12.6	124	76	48	13.8	17.1	10.6
2	Баян-Өлгий	219	23.1	87	54	33	9.2	11.5	6.9	69	43	26	7.3	9.2	5.4
3	Баянхонгор	246	30.1	79	45	34	9.7	11.2	8.2	75	40	35	9.2	9.9	8.4
4	Булган	261	45.5	99	60	39	17.3	21.3	13.4	71	42	29	12.4	14.9	10.0
5	Говь-Алтай	260	42.7	114	58	56	18.7	19.4	18.0	90	46	44	14.8	15.4	14.2
6	Говь-Сүмбэр	31	23.5	14	6	8	10.6	2.3	12.0	11	6	5	8.3	2.3	7.5
7	Дархан-Уул	422	47.0	155	71	84	17.3	19.6	17.9	102	57	45	11.4	15.7	9.6
8	Дорноговь	166	30.9	36	19	17	6.7	7.8	6.2	46	23	23	8.5	9.5	8.3
9	Дорнод	405	54.4	145	72	73	19.5	18.7	19.2	132	78	54	17.7	20.3	14.2
10	Дундговь	226	45.9	91	52	39	18.5	9.6	15.6	75	40	35	15.2	7.4	14.0
11	Завхан	214	27.0	95	50	45	12.0	21.8	11.0	78	37	41	9.8	16.1	10.1
12	Орхон	391	44.8	135	74	61	15.5	28.1	13.4	114	66	48	13.1	25.1	10.5
13	Өвөрхангай	445	40.5	130	74	56	11.8	16.6	10.0	95	55	40	8.7	12.3	7.2
14	Өмнөговь	160	34.2	67	36	31	14.3	8.1	13.0	37	16	21	7.9	3.6	8.8
15	Сүхбаатар	349	66.5	92	48	44	17.5	12.0	16.8	102	44	40	19.4	11.0	15.3
16	Сэлэнгэ	225	24.6	155	77	78	17.0	17.4	16.7	84	64	38	9.2	14.5	8.1
17	Төв	314	35.4	124	77	47	14.0	12.7	10.6	100	64	36	11.3	10.6	8.1
18	Увс	316	39.3	132	68	64	16.4	20.3	15.8	107	58	49	13.3	17.3	12.1
19	Ховд	243	26.8	87	53	34	9.6	12.3	7.3	68	46	22	7.5	10.7	4.7
20	Хөвсгөл	398	32.3	201	92	109	16.3	1.9	17.3	150	76	74	12.2	1.6	11.8
21	Хэнтий	287	41.9	53	25	28	7.7	6.0	8.0	48	34	14	7.0	8.2	4.0
22	Аймгийн дүн ба дундаж	5885	37.2	2228	1191	1037	14.1	9.5	12.9	1778	1011	767	11.2	8.1	9.5
23	Улаанбаатар	4247	42.2	1293	663	630	12.9	5.3	12.1	1155	661	494	11.5	5.2	9.5
24	Улсын дүн ба дундаж	10132	39.1	3521	1854	1667	13.6	14.7	12.6	2933	1672	1261	11.3	13.2	9.5

* Мэдээллийн эх сүрвалж: Хавдар судлалын үндэсний төвийн тайлан 2007 он.

Улаан хоолойн хорт хавдрын өвчлөл, 10000 хүн амд, 2007

Умайн хүзүүний хорт хавдрын өвчлөл, 10000 хүн амд, 2007

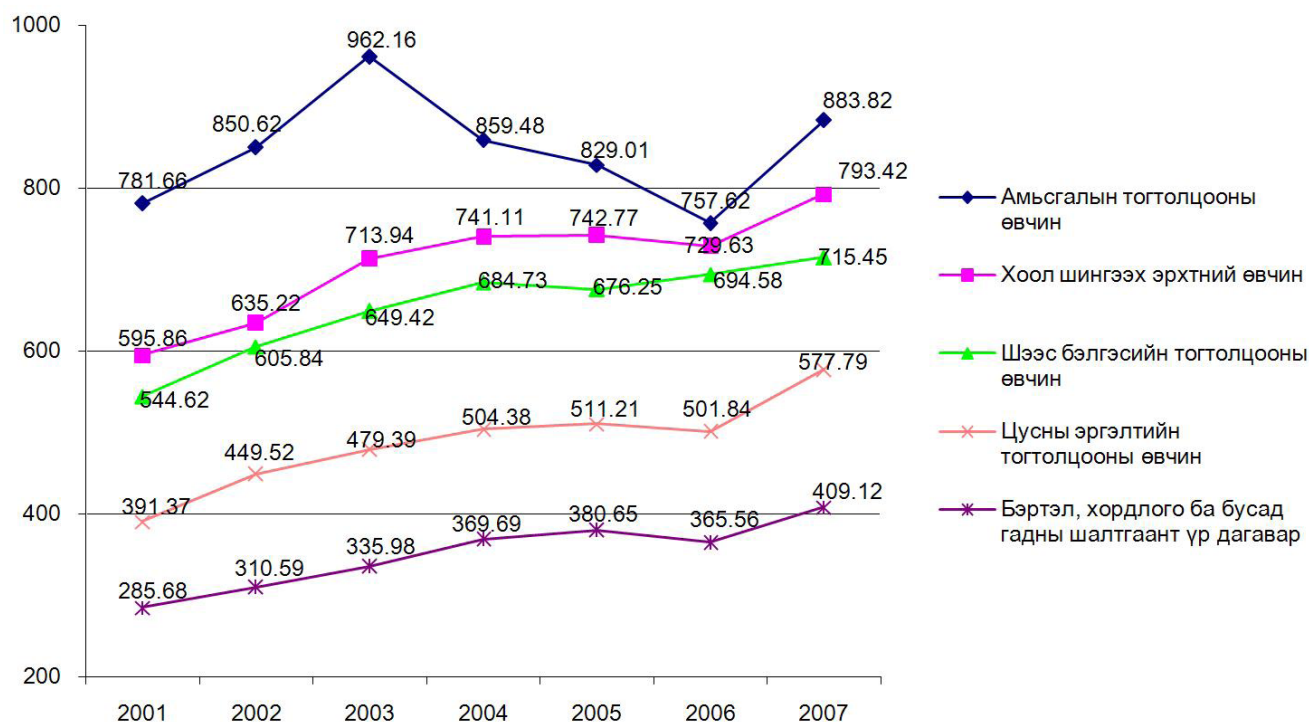
Хүн амын өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан, 2007

Аймаг хотын нэр	10000 хүн амд				
	Амьсгалын тогтолцооны өвчин	Хоол шингээх эрхтний өвчин	Шээс бэлгэсийн тогтолцооны өвчин	Цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчин	Бэртэл, хордлого ба бусад гадны шалтгааны үр дагавар
Архангай	934.49	889.96	1049.80	808.25	142.65
Баян-Өлгий	902.94	482.64	611.74	396.68	70.46
Баянхонгор	880.31	714.62	887.77	700.06	176.58
Булган	1112.97	810.56	920.15	669.21	133.14
Говь-Алтай	1013.21	1206.16	975.77	740.61	170.46
Говьсүмбэр	1976.55	1148.43	1149.95	1008.77	229.23
Дархан-Уул	1479.98	1168.93	905.42	803.89	325.41
Дорноговь	1020.19	814.26	764.82	524.50	257.60
Дорнод	1178.51	922.00	469.07	375.90	251.81
Дундговь	587.21	825.22	636.80	427.65	124.80
Завхан	608.71	583.23	763.26	404.97	134.74
Орхон	834.56	566.61	625.32	476.38	254.99
Өвөрхангай	1008.73	1076.84	791.11	757.60	201.51
Өмнөговь	1513.44	953.21	683.67	726.60	364.80
Сүхбаатар	773.33	797.34	740.18	423.91	166.33
Сэлэнгэ	1138.53	769.28	840.44	651.04	209.97
Төв	659.94	443.23	535.96	428.00	105.14
Увс	1143.11	902.26	1348.23	509.69	96.96
Ховд	740.98	577.51	623.91	556.34	102.08
Хөвсгөл	909.47	674.18	1050.74	655.37	131.71
Хэнтий	1170.39	870.17	672.84	480.04	199.52
Аймгийн дундаж	981.77	792.37	807.39	586.82	176.35
Улаанбаатар	729.69	795.05	570.77	563.59	775.40
Улсын дундаж	883.82	793.42	715.45	577.79	409.12

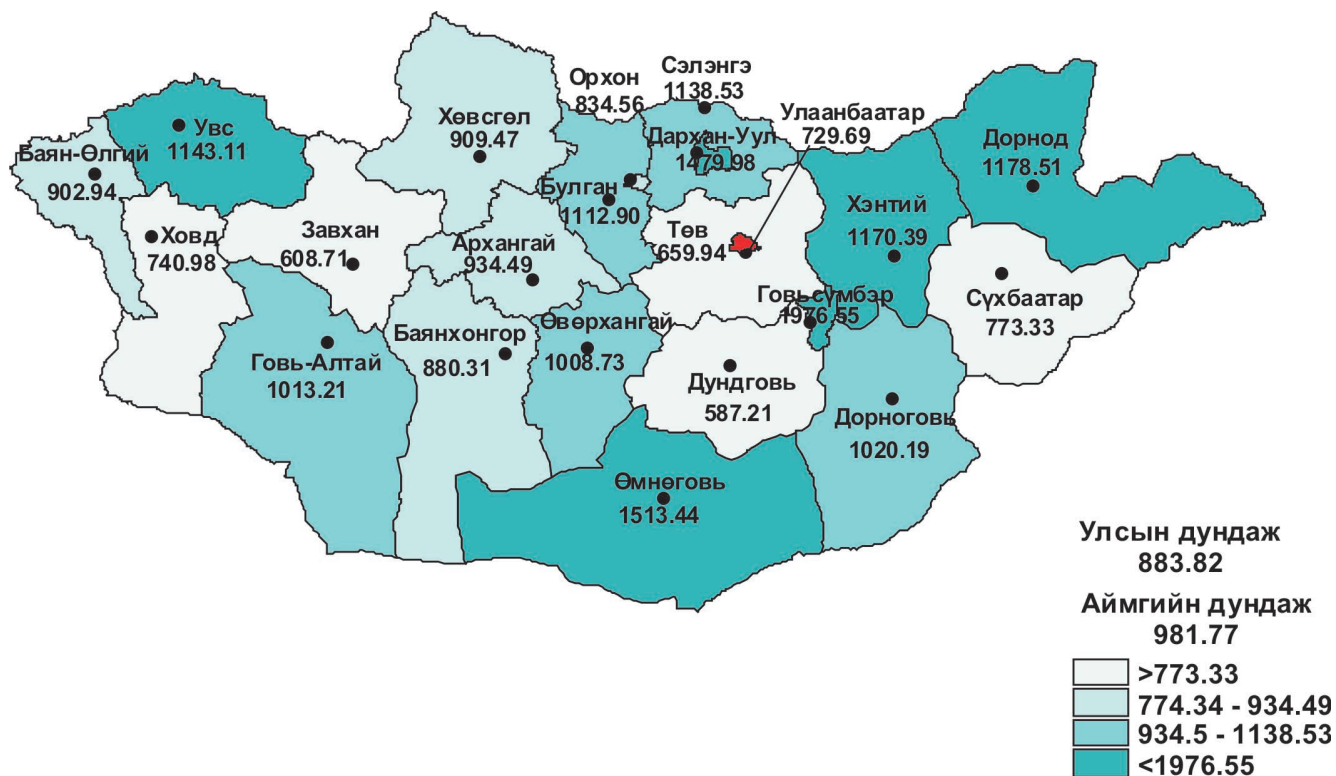
Амбулатори, стационарын өвчлөлийн бүтэц, 2007

№	ӨОУА-10 нэршил	Амбулаторын өвчлөл			Стационарын өвчлөл		
		Тох.тоо	10000 хүн амд	Нийт тох-д эзлэх %	Тох.тоо	10000 хүн амд	Нийт тох-д эзлэх %
1	Амьсгалын тогтолцооны өвчин	228860	883.82	17.2	85033	328.38	13.7
2	Хоол шингээх эрхтний өвчин	205451	793.42	15.4	90449	349.30	14.6
3	Шээс бэлгэсийн тогтолцооны өвчнүүд	185262	715.45	13.9	88254	340.82	14.2
4	Цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчин	149617	577.79	11.2	82471	318.49	13.3
5	Бэртэл хордлого ба бусад зарим гадны шалтгааны үр дагавар	105940	409.12	7.9	27427	105.92	4.4
6	Халдварт ба шимэгчит зарим өвчин	46278	178.72	3.5	26861	103.73	4.3
7	Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин	81205	313.60	6.1	43636	168.51	7.0
8	Яс, булчингийн тогтолцоо, холбох нэхдэсийн өвчин	34227	132.18	2.6	20966	80.97	3.4
9	Жирэмслэх, төрөх, төрсний дараах үе	88899	343.31	6.7	86506	334.07	14.0
10	Бусад	207187	800.12	15.5	67768	261.71	10.9
11	Бүгд	1332926	5147.53	100.0	619371	2391.90	100.0

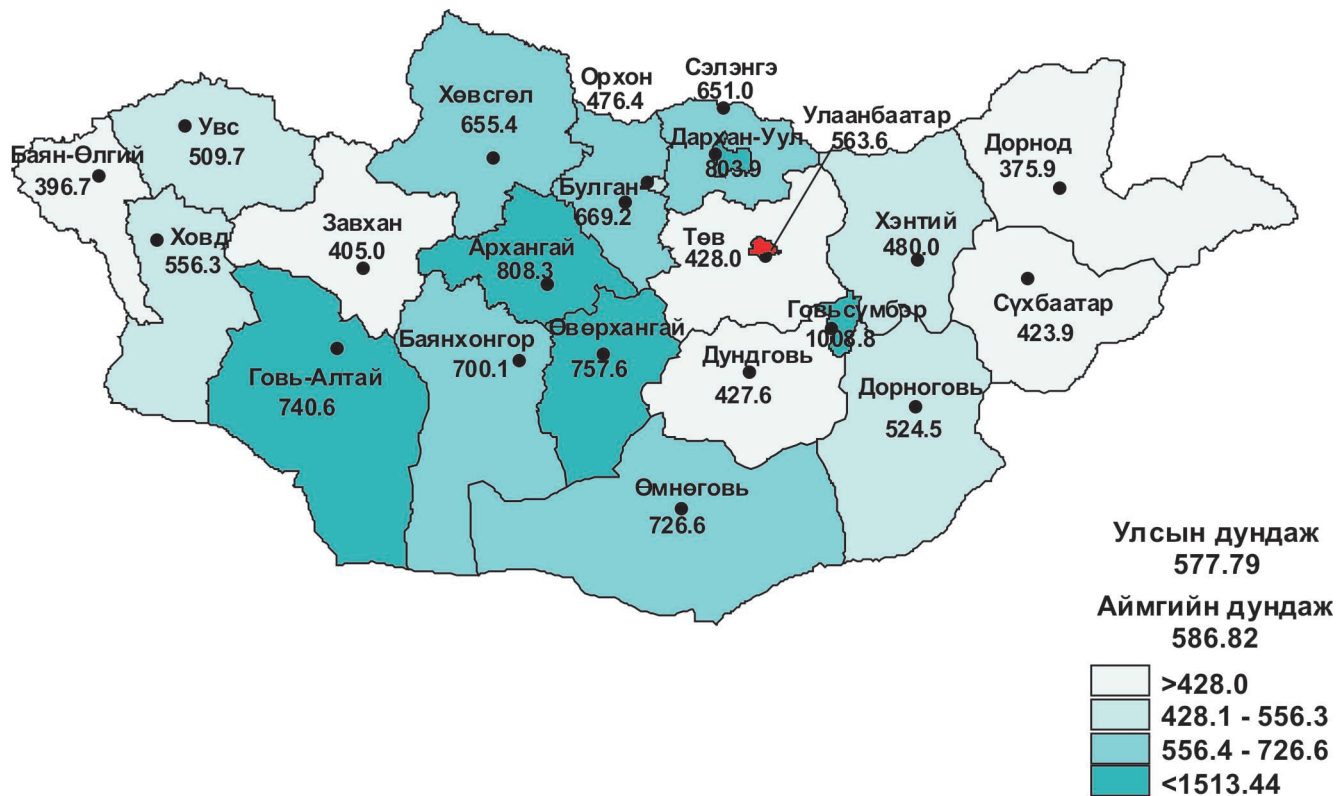
Хүн амын өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан, 10000 хүн амд, 2001-2007

Амьсгалын тогтолцооны өвчлөл, 10000 хүн амд, 2007

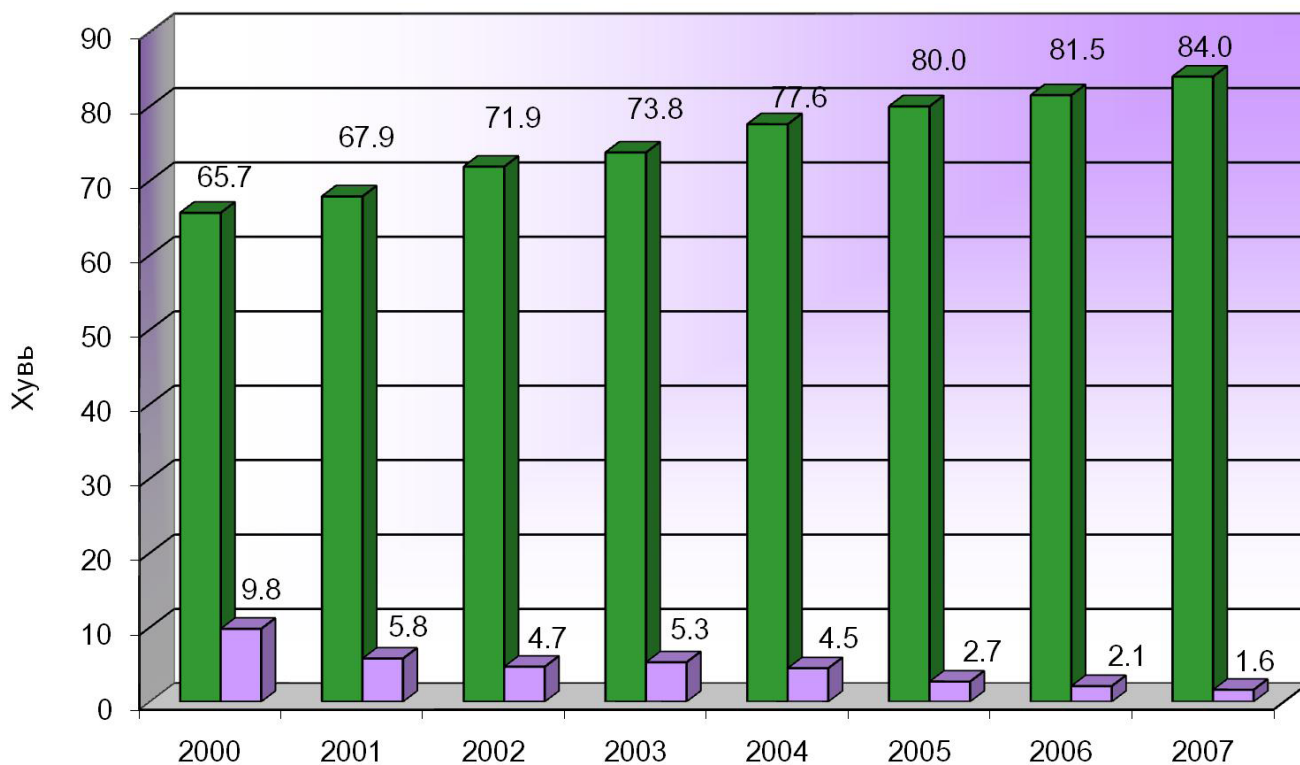
Цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчлөл, 10000 хүн амд, 2007

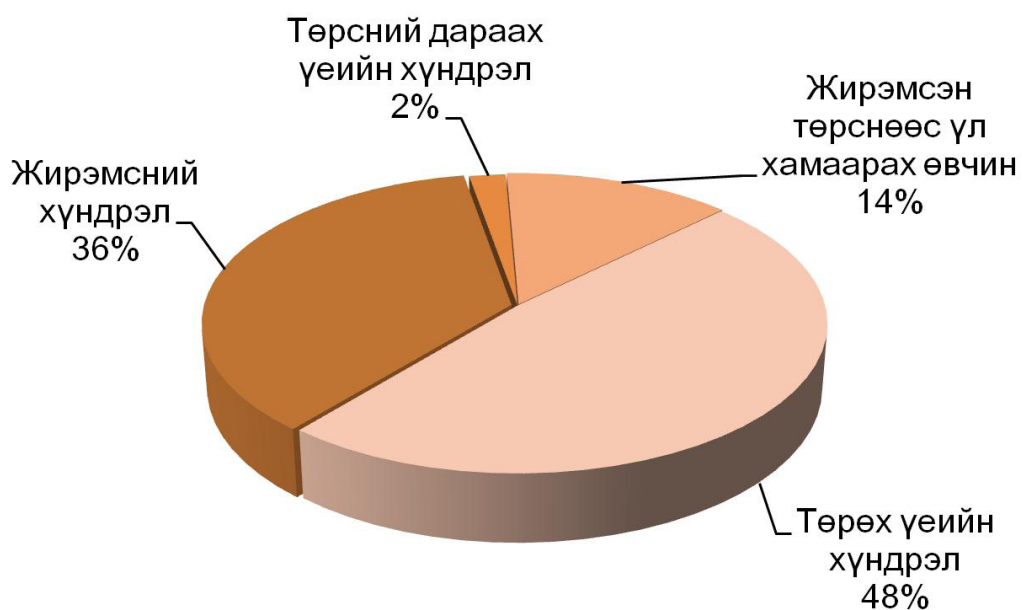
Жирэмсний хяналт, 2007

№	Аймаг хотын нэр	Бүгд хяналтанд авсан			6 ба түүнээс дээш удаа хяналтад хамрагдсан жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь	Цус багадалттай жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь	Өсвөр насны жирэмслэлтийн эзлэх хувь	Хожуу жирэмслэлтийн хувь
		Бүгд	Эхний 3 сартайд	7 ба түүнээс дээш сартайд				
	А	1	2	3	4	5	6	7
1	Архангай	100.0	94.8	0.4	100.0	16.0	4.6	5.8
2	Баян-Өлгий	100.0	79.1	2.7	90.5	15.2	1.1	13.5
3	Баянхонгор	100.0	88.6	1.6	88.1	7.4	5.4	8.1
4	Булган	100.0	89.9	0.5	88.9	7.5	4.1	10.2
5	Говь-Алтай	100.0	83.7	1.5	79.0	4.3	4.3	9.1
6	Говьсүмбэр	100.0	87.3	1.3	94.4	5.2	9.6	8.9
7	Дархан-Уул	100.0	84.0	1.1	99.5	6.3	4.4	11.1
8	Дорноговь	100.0	85.7	0.5	99.7	4.7	8.0	10.1
9	Дорнод	100.0	80.7	1.8	55.4	13.6	10.0	4.5
10	Дундговь	100.0	91.6	0.1	98.5	2.9	7.9	6.8
11	Завхан	100.0	94.3	0.2	85.3	23.1	2.1	5.1
12	Орхон	100.0	89.5	0.6	58.7	2.6	4.4	7.6
13	Өвөрхангай	100.0	82.4	1.0	78.6	14.2	7.1	8.0
14	Өмнөговь	100.0	82.4	1.0	95.8	8.0	7.3	7.8
15	Сүхбаатар	100.0	81.6	0.8	94.9	8.6	6.4	6.0
16	Сэлэнгэ	100.0	84.3	0.6	93.5	4.8	6.9	10.2
17	Төв	100.0	91.2	0.2	82.7	2.8	2.7	8.7
18	Увс	100.0	87.0	0.6	66.5	16.4	2.3	12.9
19	Ховд	100.0	93.9	0.5	93.2	10.5	1.6	9.3
20	Хөвсгөл	100.0	87.9	0.6	87.7	12.5	5.2	8.6
21	Хэнтий	100.0	84.2	0.9	94.3	6.4	7.2	9.2
22	Аймгийн дундаж	100.0	86.7	0.9	85.8	9.4	5.0	8.8
23	Улаанбаатар	100.0	80.2	2.6	80.8	13.8	8.1	10.3
24	Улсын дундаж	100.0	84.0	1.6	83.7	11.5	6.3	9.5

Жирэмсний хяналт, /2000-2007/

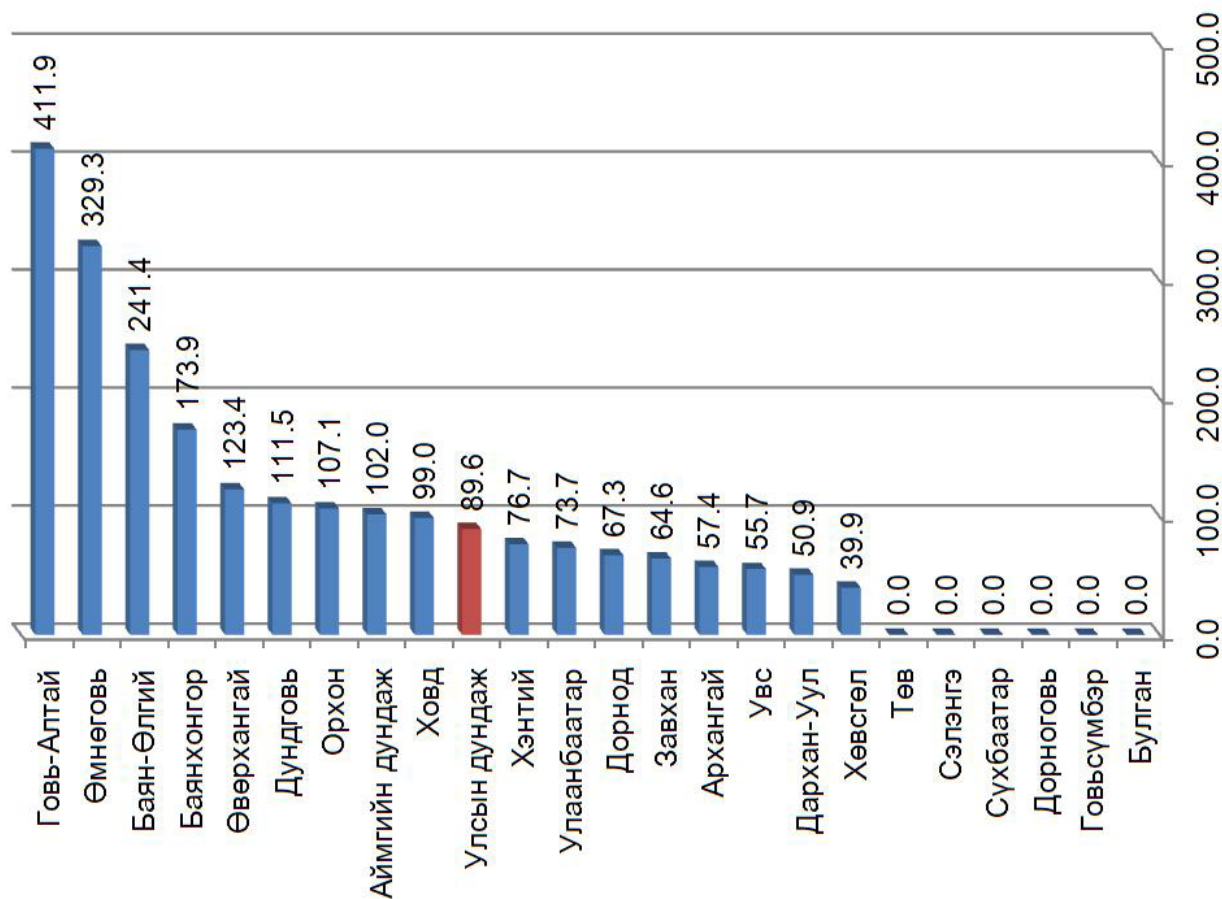

Жирэмсэн, төрөх, төрсний дараах үеийн хүндрэл, 2007

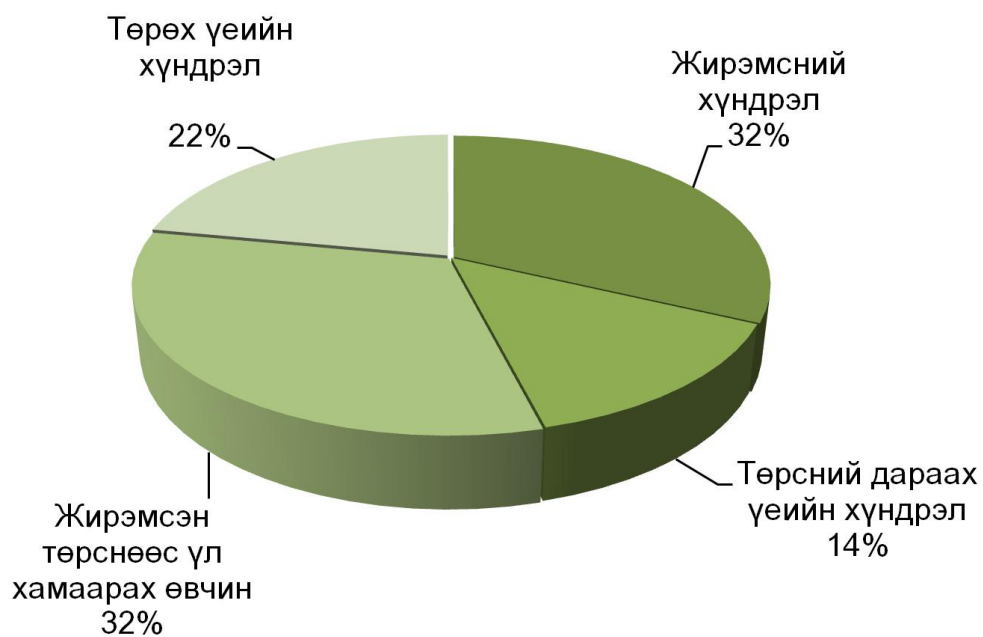

Эхийн эндэгдэл 100000 амьд төрөлтөд, 2007

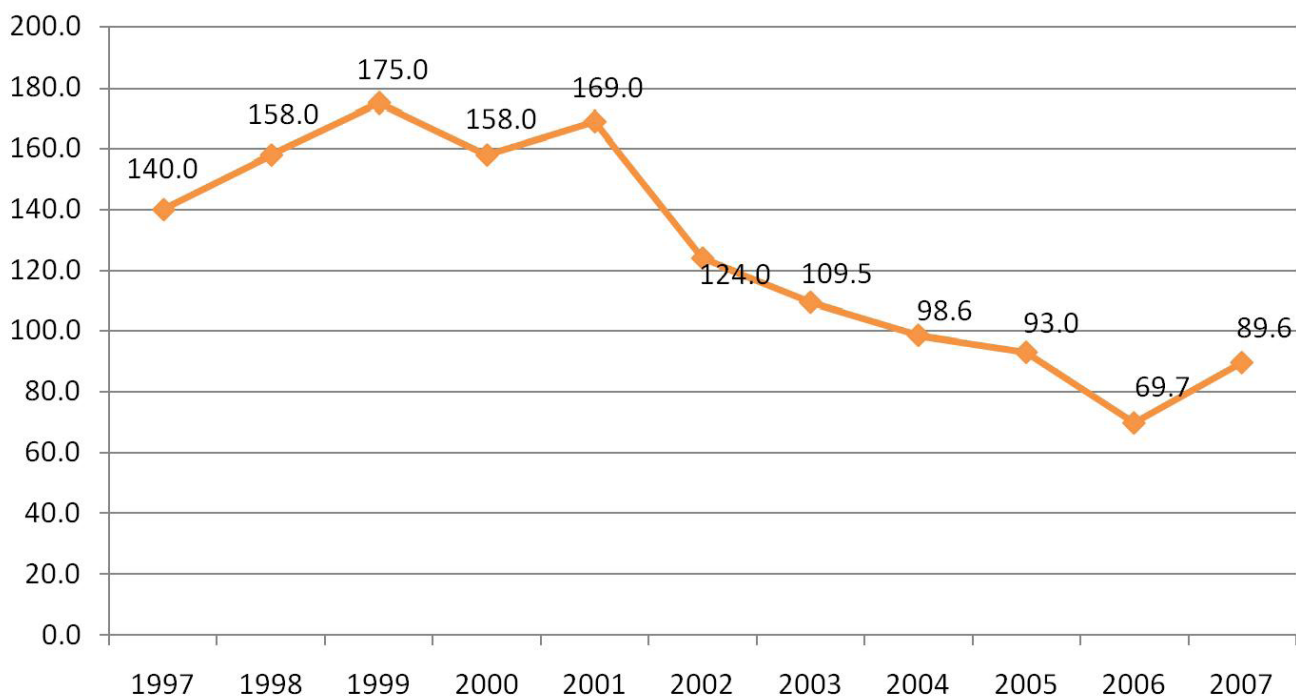
№	Аймаг хотын нэр	100000 амьд төрөлт тутмаас		
		Бүгд	Аймаг, хотын НЭ	Хөдөөгийн эмнэлгүүд
	А	1	2	3
1	Архангай	57.4	99.4	0.0
2	Баян-Өлгий	241.4	209.8	284.1
3	Баянхонгор	173.9	145.5	285.7
4	Булган	0.0	0.0	0.0
5	Говь-Алтай	411.9	249.4	728.2
6	Говьсүмбэр	0.0	0.0	0.0
7	Дархан-Уул	50.9	52.9	0.0
8	Дорноговь	0.0	0.0	0.0
9	Дорнод	67.3	71.6	0.0
10	Дундговь	111.5	155.8	0.0
11	Завхан	64.6	138.7	0.0
12	Орхон	107.1	107.6	0.0
13	Өвөрхангай	123.4	68.0	207.9
14	Өмнөговь	329.3	255.1	787.4
15	Сүхбаатар	0.0	0.0	0.0
16	Сэлэнгэ	0.0	0.0	0.0
17	Төв	0.0	0.0	0.0
18	Увс	55.7	0.0	147.5
19	Хөвд	99.0	79.1	132.3
20	Хөвсгөл	39.9	0.0	105.9
21	Хэнтий	76.7	0.0	279.3
22	Аймгийн дундаж	102.0	81.7	149.9
23	Улаанбаатар	73.7	0.0	0.0
24	Улсын дундаж	89.6	155.8	42.9

Эхийн эндэгдлийн шалтгаан, 2007

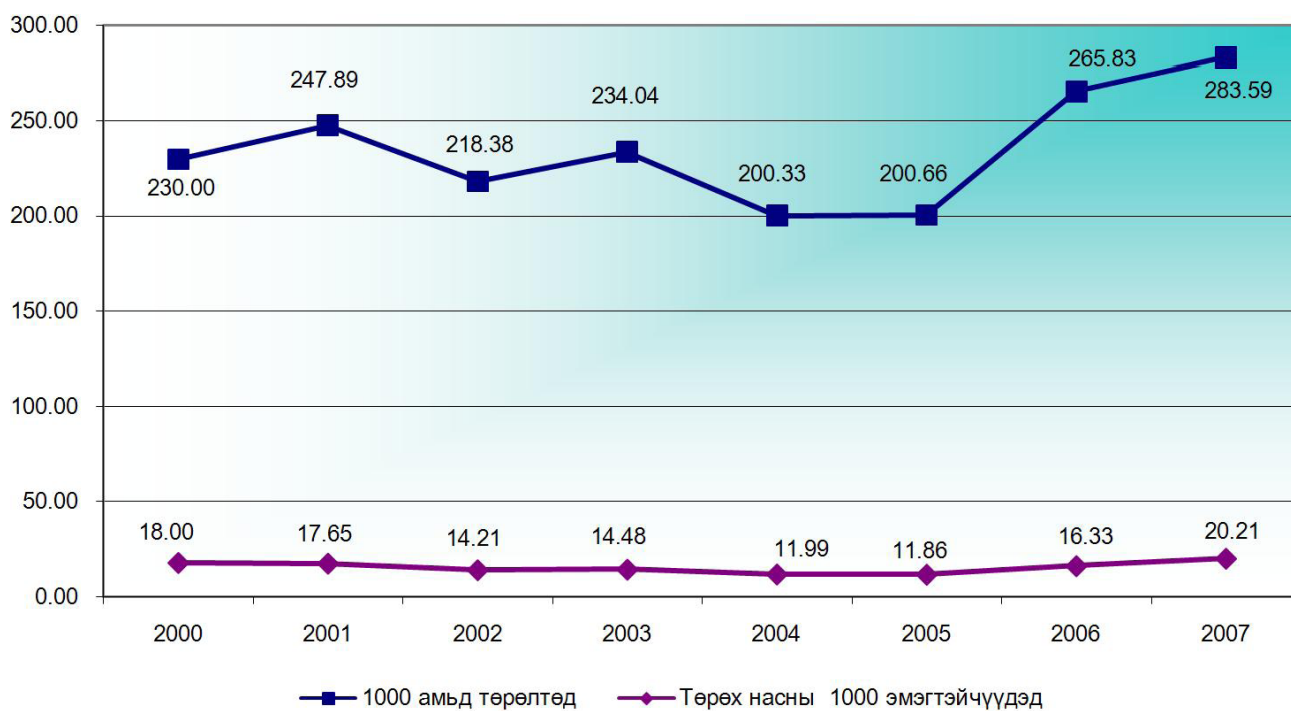
Эхийн эндэгдэл, 1000 амьд төрөлтөд, 1997-2007

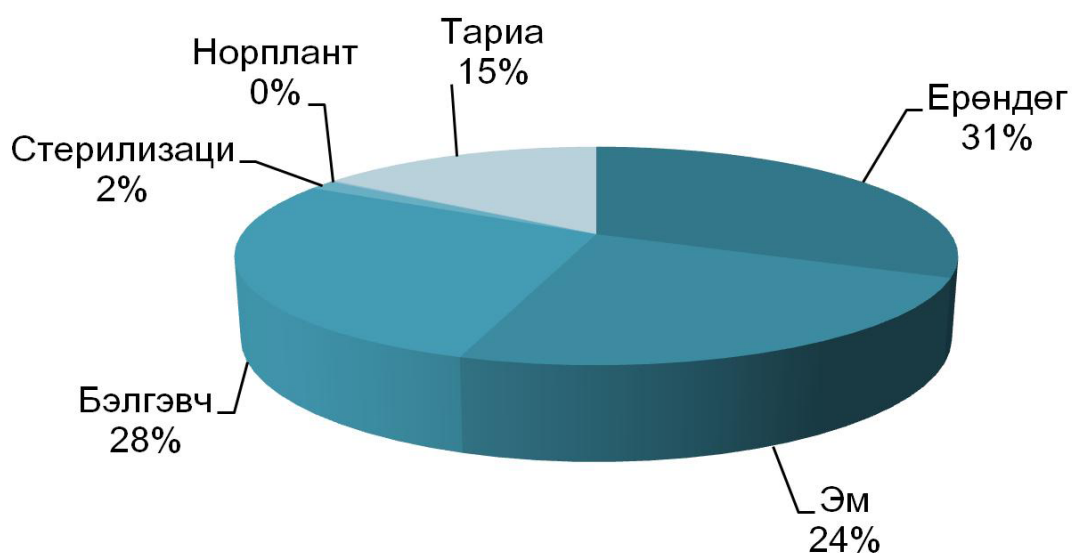
Жирэмслэлтээс сэргийлэх арга хэрэглэдэг эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь, 2007

№	Аймаг, хотын нэр	ЖСА хэрэглэдэг эмэгтэй- чүүдийн эзлэх хувь	Үүнээс					
			Бэлдмэл (эм)	Тариа	Норглонт	Бэлгэвч	Ерөндөг	Стерилизаци
	А	1	2	3	4	5	6	7
1	Архангай	79.97	20.50	16.15	0.06	31.02	30.64	1.62
2	Баян-Өлгий	44.28	16.91	27.21	0.06	20.15	35.52	0.16
3	Баянхонгор	52.60	10.18	9.49	0.34	8.73	66.72	4.55
4	Булган	44.78	25.03	14.96	0.00	25.36	33.24	1.41
5	Говь-Алтай	53.74	16.41	12.81	0.00	15.83	54.06	0.90
6	Говьсүмбэр	61.59	39.84	29.74	0.00	23.27	6.67	0.48
7	Дархан-Уул	52.15	28.72	14.78	0.07	29.23	27.06	0.14
8	Дорноговь	64.27	29.61	20.82	0.10	29.43	18.95	1.09
9	Дорнод	58.50	14.89	25.80	0.21	13.05	42.53	3.52
10	Дундговь	56.98	31.94	14.11	0.18	27.88	25.18	0.71
11	Завхан	73.79	24.45	15.59	0.06	20.68	38.48	0.74
12	Орхон	57.64	25.08	11.92	1.29	28.35	32.10	1.27
13	Өвөрхангай	59.63	18.92	19.31	0.06	15.65	43.68	2.39
14	Өмнөговь	48.06	30.00	22.25	0.08	18.25	23.94	5.49
15	Сүхбаатар	56.92	10.71	21.61	0.10	4.96	55.65	6.97
16	Сэлэнгэ	47.15	19.05	22.80	0.23	32.79	23.45	1.70
17	Төв	38.60	22.27	21.54	0.07	19.15	36.29	0.67
18	Увс	41.50	24.19	33.07	0.00	20.72	20.92	1.09
19	Ховд	45.83	27.80	24.76	0.21	22.35	22.72	2.16
20	Хөвсгөл	52.72	13.82	21.85	0.00	21.25	42.11	0.98
21	Хэнтий	45.55	24.98	15.03	1.53	20.64	35.08	2.73
22	Аймгийн дундаж	53.86	21.41	19.09	0.23	21.77	35.66	1.84
23	Улаанбаатар	51.29	27.43	9.55	0.16	37.73	24.39	0.74
24	Улсын дундаж	52.84	23.73	15.40	0.20	27.93	31.31	1.42

Үр хөндөлт, 2000-2007

Жирэмслэлтээс сэргийлэх арга, хувиар 2007

Үр хөндөлт, 2007

№	Аймаг, хотын нэр	Үр хөндөлт		Үр хөндөлт насаар					Хожуу үр хөндөлт	
		Төрөх насны 1000 эмэгтэйд 15-49	1000 амьд төрөлтөнд	Бүгд	20 -оос доош насны		35-аас дээш насны		Бодит тоо	Хувь
					Бодит тоо	Хувь	Бодит тоо	Хувь		
	А	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Архангай	7.19	105.69	184	8	4.3	52	28.3	18	9.78
2	Баян-Өлгий	2.78	28.56	71	4	5.6	28	39.4	0	0.00
3	Баянхонгор	21.53	303.19	523	48	9.2	123	23.5	4	0.76
4	Булган	2.59	54.95	45	7	15.6	12	26.7	18	40.00
5	Говь-Алтай	3.66	54.37	66	4	6.1	19	28.8	0	0.00
6	Говьсүмбэр	7.62	108.77	31	1	3.2	3	9.7	2	6.45
7	Дархан-Уул	10.03	147.22	289	2	0.7	75	26.0	4	1.38
8	Дорноговь	19.15	280.28	317	33	10.4	75	23.7	0	0.00
9	Дорнод	18.99	296.97	441	38	8.6	83	18.8	11	2.49
10	Дундговь	3.17	51.28	46	9	19.6	7	15.2	2	4.35
11	Завхан	2.95	45.90	71	4	5.6	25	35.2	14	19.72
12	Орхон	17.37	261.92	489	12	2.5	160	32.7	25	5.11
13	Өвөрхангай	9.42	125.00	304	21	6.9	102	33.6	27	8.88
14	Өмнөговь	19.49	295.28	269	28	10.4	60	22.3	10	3.72
15	Сүхбаатар	5.25	85.17	81	7	8.6	18	22.2	0	0.00
16	Сэлэнгэ	10.86	202.11	307	9	2.9	113	36.8	7	2.28
17	Төв	3.12	108.36	83	7	8.4	27	32.5	2	2.41
18	Увс	17.48	210.70	378	14	3.7	122	32.3	20	5.29
19	Ховд	1.46	18.81	38	0	0.0	14	36.8	2	5.26
20	Хөвсгөл	2.59	38.31	96	10	10.4	28	29.2	4	4.17
21	Хэнтий	22.32	342.79	447	33	7.4	121	27.1	4	0.89
22	Аймгийн дундаж	9.71	145.90	4576	299	6.5	1267	27.7	174	3.80
23	Улаанбаатар	36.09	460.49	11241	683	6.1	2698	24.0	477	4.24
24	Улсын дундаж	20.21	283.59	15817	982	6.2	3965	25.1	651	4.12

Төрөлт, төрөх үед үзүүлсэн эмнэлгийн тусламж (Аймгаар), 2007

№	Аймаг хотын нэр	Төрөлтийн эзлэх хувь						Эмнэлгийн тусламжгүй төрсөн төрөлтийн эзлэх хувь	20-оос доош насны төрөлтийн эзлэх хувь	35-иас дээш насны төрөлтийн эзлэх хувь	2500 граммаас доош жинтэй төрсөн хүүхдийн эзлэх хувь
		Аймаг, хотын нэгдсэн эмнэлэгт	Хувийн эмнэлэгт	Хөдөөгийн нэгдсэн эмнэлэг	Сумын эмнэлэгт	Бага эмчийн ортой салбарт	Гэртээ				
	А	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Архангай	57.5	0.0	0.0	42.2	0.1	0.2	0.1	7.7	7.9	3.9
2	Баян-Өлгий	57.1	0.0	0.0	42.8	0.1	0.0	0.0	1.2	12.0	4.0
3	Баянхонгор	79.1	0.0	0.0	20.6	0.0	0.3	0.0	6.4	9.6	3.5
4	Булган	62.5	0.0	0.0	36.9	0.0	0.6	0.4	3.6	10.8	3.1
5	Говь-Алтай	65.2	0.0	0.0	34.2	0.0	0.7	0.6	4.3	8.8	5.4
6	Говьсүмбэр	99.7	0.0	0.0	0.3	0.0	0.0	0.0	9.1	11.5	1.1
7	Дархан-Уул	95.9	0.0	0.0	3.7	0.0	0.4	0.4	5.0	11.3	3.5
8	Дорноговь	83.6	0.0	0.0	15.9	0.0	0.4	0.2	10.7	8.9	4.2
9	Дорнод	93.5	0.0	0.0	5.9	0.0	0.6	0.0	8.4	9.5	4.2
10	Дундговь	92.4	0.0	0.0	28.6	0.0	0.1	0.1	9.2	8.2	3.3
11	Завхан	46.4	0.0	17.8	35.7	0.0	0.1	0.1	3.2	9.8	1.7
12	Орхон	98.9	0.0	0.0	0.4	0.0	0.6	0.6	5.2	12.3	3.4
13	Өвөрхангай	59.7	1.7	10.0	28.2	0.1	0.4	0.0	8.7	8.0	4.2
14	Өмнөговь	85.8	0.0	0.0	14.0	0.0	0.2	0.0	8.3	7.6	2.6
15	Сүхбаатар	87.4	0.0	0.0	12.2	0.0	0.4	0.0	8.8	5.2	5.3
16	Сэлэнгэ	50.9	0.0	28.1	20.6	0.0	0.3	0.0	7.0	9.4	2.4
17	Төв	52.3	0.0	0.0	47.7	0.0	0.0	0.0	7.2	9.5	5.9
18	Увс	61.0	0.0	0.0	37.8	0.0	1.2	0.8	2.7	11.8	5.3
19	Ховд	62.2	0.0	0.0	37.6	0.0	0.2	0.1	2.3	13.5	3.1
20	Хөвсгөл	62.2	0.0	0.0	37.8	0.0	0.0	0.0	6.3	5.5	3.2
21	Хэнтий	71.6	0.0	10.3	17.3	0.0	0.8	0.2	9.9	8.8	2.8
22	Аймгийн дундаж	70.3	0.1	3.4	26.3	0.0	0.4	0.2	6.0	9.6	3.6
23	Улаанбаатар	99.1	0.4	0.0	0.0	0.0	0.5	0.3	4.9	12.2	4.2
24	Улсын дундаж	82.9	0.3	1.9	14.8	0.0	0.4	0.2	5.5	10.7	3.8

0-1 хүртэлх насны хүүхдийн өргөн вакцинжуулалтын хамралт, 2007

	Аймаг хотын нэр	Хамрагдсан хувь					
		БЦЖ	Халдварт саа	СХТ	Улаанбурхан	В.Гепатит	СХТ+Геп В+ХuВ
1	Архангай	98.0	98.5	99.1	98.7	97.0	100.0
2	Баян-Өлгий	100.0	99.8	99.8	99.7	99.7	0.0
3	Баянхонгор	97.7	98.3	98.5	99.0	98.8	100.0
4	Булган	99.9	98.9	0.0	98.2	0.0	98.9
5	Говь-Алтай	98.9	98.1	100.0	96.4	0.0	97.9
6	Говьсүмбэр	100.0	100.0	100.0	99.2	0.0	100.0
7	Дархан-Уул	99.3	98.7	99.3	98.5	98.5	98.5
8	Дорноговь	99.1	99.3	100.0	98.8	100.0	99.1
9	Дорнод	99.3	99.8	100.0	99.9	0.0	99.7
10	Дундговь	100.0	99.1	97.4	96.9	96.9	100.0
11	Завхан	98.1	93.2	71.4	93.5	94.3	100.0
12	Орхон	98.8	98.8	100.0	99.5	0.0	98.8
13	Өвөрхангай	98.5	97.5	100.0	98.7	99.0	97.1
14	Өмнөговь	99.9	97.0	0.0	94.6	100.0	97.5
15	Сүхбаатар	99.3	96.2	100.0	97.8	0.0	96.5
16	Сэлэнгэ	100.0	99.0	100.0	99.3	99.3	99.6
17	Төв	97.3	99.4	100.0	98.8	100.0	99.4
18	Увс	99.7	100.0	100.0	99.5	0.0	100.0
19	Ховд	100.0	97.9	100.0	97.4	95.9	97.2
20	Хөвсгөл	99.1	98.0	100.0	96.0	98.5	97.5
21	Хэнтий	100.0	99.4	90.4	99.4	98.4	0.0
22	Аймгийн дундаж	99.2	98.4	94.7	98.2	97.9	98.5
23	Улаанбаатар	97.9	99.2	100.0	98.7	100.0	98.8
24	Улсын дундаж	98.6	98.7	94.8	98.4	98.0	98.6

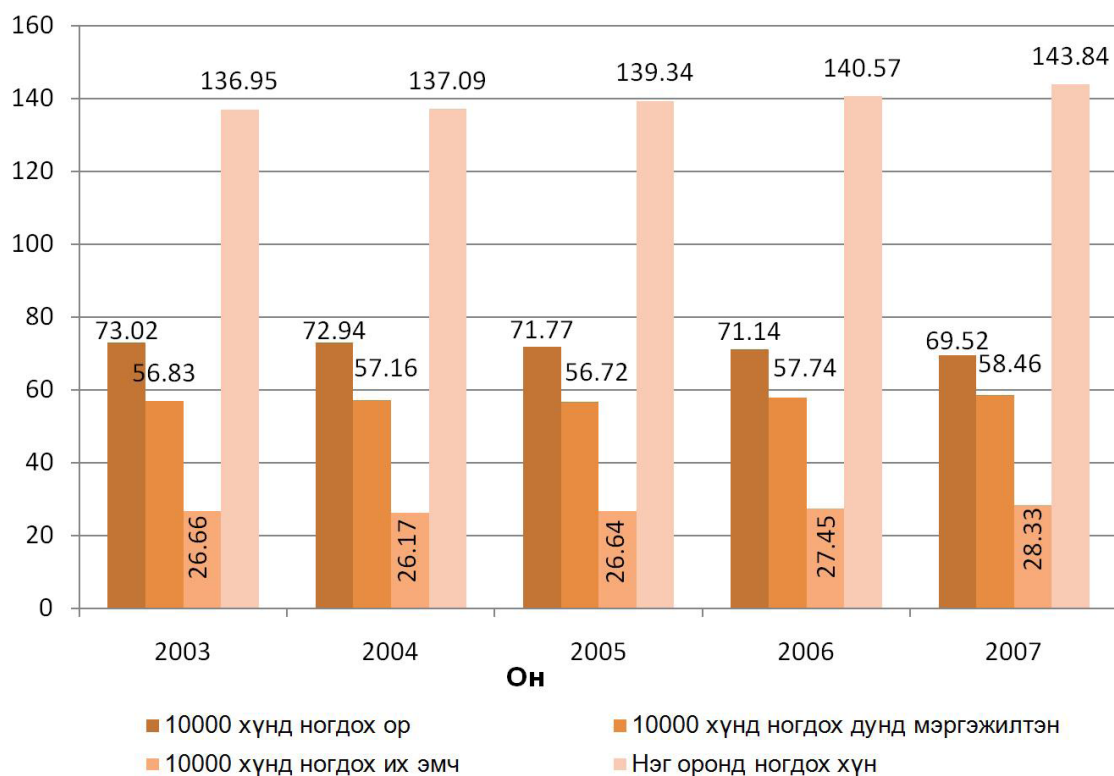
Эрүүл мэндийн байгууллагын ажиллагчид

Эрүүл мэндийн байгууллагууд	м/д	Бүх их эмч	Үүнээс: эмэгтэйд	Эм эдүүд	Бусад дэвд нэстлжээгэм	Бүсэд бага эмч	Шүүний техник	Лаборатори	Гэрлийн техникч	Эм нэгдүүлэгч	Сүүллагч			Эх барууч	Аруулгаач	Бүсэд бүнд мэргэжлээч	Бүх бүнд мэргэжлээч	Асрагч	Бүсэд ажигчид	Бүх ажигчид	Үүнээс: эмэгтэйд	
											Бакалавр	Дипломтой	11									
																						12
Анхдагч шатлалыг нэгдсэн шатлал	А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	Бүгд	1	1491	1279	6	129	959	577	2	92	8	128	2251	189	366	26	75	4673	1216	2386	9901	7660
	Бага эмчийн ортой салбар	2	0	0	0	0	9	1	0	0	0	0	15	1	2	0	0	28	10	13	51	38
	Их эмчийн ортой салбар	3	10	8	0	1	4	8	0	0	0	2	28	3	8	1	2	56	15	30	112	91
	Өрхийн эмнэлэг	4	809	764	0	17	12	66	0	0	0	0	691	52	8	0	7	836	180	316	2158	1879
	Сумын эмнэлэг	5	528	410	5	93	800	435	1	68	4	113	1293	118	295	13	56	3196	857	1743	6422	4791
	Сум дундын эмнэлэг	6	144	97	1	18	134	67	1	24	4	13	224	15	53	12	10	557	154	284	1158	861
Хоёрдогч шатлалыг нэгдсэн шатлал	Бүгд	7	1677	1372	31	130	9	323	2	288	73	57	2123	329	138	82	79	3503	1044	1113	7498	6557
	Дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг	8	697	626	13	35	0	107	1	84	25	17	557	104	9	30	32	966	278	390	2379	2093
	Хөдөөгийн нэгдсэн эмнэлэг	9	60	44	2	6	9	20	1	8	3	2	86	7	18	6	4	164	64	65	361	288
	Аймагийн нэгдсэн эмнэлэг	10	920	702	16	89	0	196	0	196	45	38	1480	218	111	46	43	2373	702	658	4758	4176
Гуравдагч шатлалыг нэгдсэн шатлал	Бүгд	11	1372	975	53	259	0	141	11	209	55	55	1676	486	65	87	117	2902	1120	724	6430	5480
	Бүсийн оношлогоо эмчилгээний төв	12	203	150	4	18	0	56	2	40	8	11	335	37	18	12	12	531	176	126	1058	918
	Төрөлжсөн нарийн мэргэжлийн эмнэлэг, тусгай мэргэжлийн төвүүд	13	1169	825	49	241	0	85	9	169	47	44	1341	449	47	75	105	2371	944	598	5372	4562
	Амаржих газрууд	14	100	79	4	4	0	10	0	0	5	0	3	93	15	48	10	2	186	100	64	458
Бусад эмнэлгүүд	15	317	234	12	25	0	83	2	36	10	18	354	78	1	22	8	8	612	237	184	1387	1211
Ортой хувийн эмнэлэг	16	454	327	9	28	0	44	4	4	20	4	11	383	63	11	10	19	569	221	348	1629	1322
Үүдэн хувийн эмнэлэг	17	906	748	6	62	0	42	0	136	45	8	11	290	63	6	63	33	697	179	129	1979	1709
Анагаах ухааны их сургууль, коллеж	23	357	229	23	181	0	7	1	1	2	2	1	0	27	0	0	25	65	45	92	763	517
Рашаан сувилал	24	73	56	1	28	0	34	0	0	2	1	1	77	4	0	2	7	128	63	200	493	369
Эм хангаан нийлүүлэх байгууллага	25	29	24	100	79	0	0	0	0	0	0	158	0	0	0	4	45	207	50	116	581	451
Эмийн үйлдвэр	26	0	0	14	10	0	0	0	0	0	0	13	0	0	0	0	0	13	8	24	69	44
Эмийн эргэлтийн сан	27	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	191	0	0	0	0	1	192	5	26	228	203
Хувийн эмийн сан	28	1	1	550	13	0	0	0	0	0	0	882	2	1	0	6	37	928	189	292	1973	1840
Бусад газар	29	180	151	6	15	0	46	2	9	2	2	63	5	5	6	1	7	143	24	202	570	384
Нийт дүн	30	7336	5772	844	1191	975	1413	160	769	163	1534	7347	1286	649	350	491	15137	4556	6190	35254	29033	

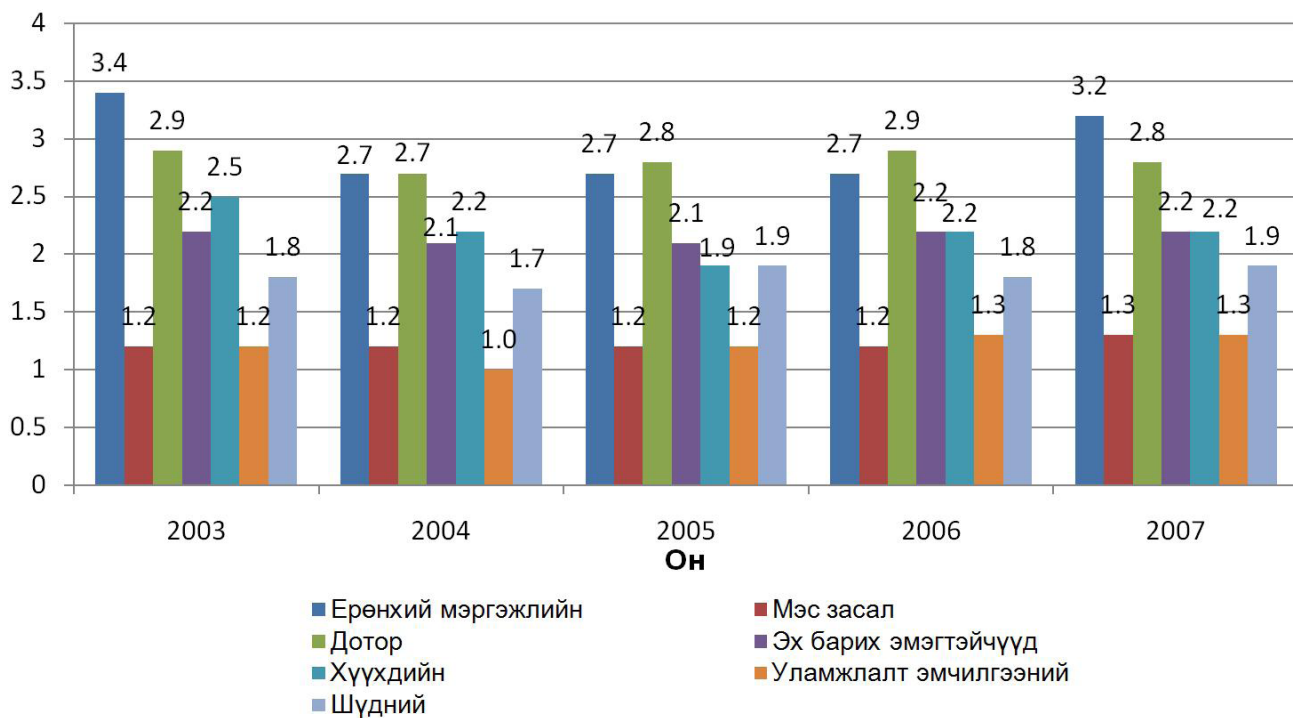
10000 хүн амд ногдох их эмч, мэргэжлээр, 2007

№	Аймаг хотын нэр	Эмэгтэгийн үйлдвэр ажиллагаа			Статистикч, мэргэжлийн нөшлөг			Дотрын			Мэс заслын			Гэмтэл, согоо заслын			Нефролог			Уролог			Мэргэжлийн шигшээ, эрчимт			Нүдний			Мэдрэлийн			Сэтгэл, эмгэг нарколепси			Дүрс оношилгоо, дүрсний			Нөхөн сэргээх хэсэг			Хоол судалгаа			Эрүүлжүүлэх			БЭДХ-ын			Хөдөөдөр судалгаа			Хүүхдийн			Мэргэжлийн шигшээ			Шүд			Эрүүлжүүлэх, шүүхний			Лабораторын			Арьс харшлын			Сүрьеэгийн			Өрхийн			Бүсэд өрөөнийн мэргэжлээр			Нийслэл			Бүсэд		
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34																																																		
1	Архангай	0.3	0.1	1.8	0.8	0.1	0.0	0.0	0.0	0.3	0.1	0.1	0.6	0.2	0.1	0.1	0.0	0.0	0.1	0.2	0.2	1.3	2.2	0.6	0.7	0.1	0.2	0.3	0.1	0.2	0.9	2.6	0.0	14.7																																																			
2	Баян-Өлгий	0.2	0.2	1.7	0.7	0.2	0.0	0.0	0.0	0.3	0.1	0.2	0.4	0.1	0.0	0.0	0.1	0.3	0.0	0.2	0.2	1.4	1.3	0.4	0.5	0.4	0.1	0.2	0.2	0.1	2.3	2.7	0.0	15.0																																																			
3	Баянхонгор	0.9	0.1	1.1	0.7	0.1	0.0	0.0	0.1	0.4	0.2	0.1	0.2	0.2	0.4	0.1	0.0	0.1	0.1	0.2	0.0	1.5	1.6	0.2	0.6	0.2	0.1	0.2	0.0	0.2	0.7	2.6	0.0	13.5																																																			
4	Булган	0.7	0.2	4.0	0.7	0.2	0.0	0.0	0.0	0.3	0.2	0.2	0.7	0.3	0.3	0.2	0.0	0.9	0.2	0.3	0.5	1.2	2.4	0.7	0.2	0.3	0.2	0.3	0.0	0.2	1.0	1.2	0.0	17.8																																																			
5	Говь-Алтай	1.1	0.2	1.3	1.3	0.2	0.0	0.0	0.0	0.5	0.3	0.2	0.8	0.0	0.3	0.0	0.0	0.5	0.2	0.7	0.2	2.6	2.3	0.7	1.0	0.0	0.3	0.5	0.2	0.0	2.1	0.0	17.9																																																				
6	Говьсүмбэр	1.5	0.8	3.0	1.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.8	0.8	0.8	0.8	0.0	0.8	0.0	0.0	0.8	0.0	0.8	0.0	2.3	3.0	1.5	0.8	0.0	0.8	0.0	0.8	0.0	0.0	9.1	0.8	31.9																																																			
7	Дархан-Уул	0.9	0.2	1.9	0.9	0.4	0.0	0.0	0.2	0.6	0.2	0.3	0.8	0.6	0.4	0.3	0.1	0.2	0.2	0.6	0.2	1.8	1.8	1.0	1.7	0.1	0.4	0.4	0.3	0.7	2.3	4.8	0.2	24.7																																																			
8	Дорноговь	1.3	0.4	2.4	1.3	0.4	0.0	0.0	0.4	0.6	0.4	0.6	0.7	0.4	0.2	0.2	0.0	0.0	0.6	0.4	0.2	2.2	2.8	1.5	1.5	0.0	0.2	0.9	0.4	0.4	2.4	5.8	0.2	28.4																																																			
9	Дорнод	0.9	0.4	0.9	0.7	0.0	0.0	0.0	0.3	0.4	0.4	0.4	0.3	0.5	0.7	0.1	0.0	0.1	0.4	0.4	0.3	0.0	0.9	1.5	0.3	0.8	0.0	0.1	0.3	0.3	0.5	1.7	4.3	0.0	18.0																																																		
10	Дундговь	1.0	0.0	2.0	0.6	0.2	0.0	0.0	0.2	0.6	0.2	0.4	0.2	0.4	0.4	0.8	0.0	0.0	0.2	0.4	0.2	1.6	1.8	0.8	0.6	0.4	0.2	0.2	0.0	0.4	1.2	2.2	0.2	17.9																																																			
11	Завхан	0.5	0.4	1.0	0.9	0.1	0.0	0.0	0.1	0.5	0.1	0.3	0.5	0.1	0.5	0.0	0.0	0.0	0.1	0.5	0.1	1.4	1.6	1.3	0.4	0.3	0.1	0.3	0.1	0.1	0.8	1.9	0.0	14.3																																																			
12	Орхон	0.5	0.3	3.6	0.7	0.5	0.1	0.0	0.1	0.5	0.6	0.5	0.5	0.5	0.7	0.5	0.1	0.6	0.1	0.3	0.5	2.3	1.8	1.4	1.7	0.0	0.3	1.1	0.5	0.3	5.2	3.0	0.1	28.8																																																			
13	Өвөрхангай	0.7	0.2	1.6	0.9	0.2	0.0	0.0	0.1	0.5	0.1	0.2	0.5	0.1	0.5	0.2	0.0	0.5	0.1	0.5	0.3	1.6	1.7	0.8	0.6	0.2	0.0	0.5	0.2	0.2	1.2	2.5	0.0	16.6																																																			
14	Өмнөговь	1.3	0.4	0.9	1.3	0.0	0.0	0.0	0.2	0.6	0.2	0.2	0.6	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.2	0.6	1.3	1.5	0.4	0.9	0.0	0.2	0.4	0.0	0.2	1.9	6.0	0.2	20.3																																																			
15	Сүхбаатар	0.8	0.8	2.3	0.6	0.2	0.0	0.0	0.2	0.6	0.2	0.4	1.0	0.4	0.2	0.2	0.0	0.0	0.4	1.0	0.0	1.7	2.9	0.4	0.4	0.2	0.2	0.6	0.4	0.6	0.6	2.9	0.4	20.0																																																			
16	Сэлэнгэ	0.4	0.1	1.4	1.0	0.2	0.0	0.0	0.1	0.5	0.1	0.4	0.4	0.1	0.3	0.0	0.0	1.0	0.2	0.3	0.3	1.2	2.8	0.7	1.1	0.1	0.3	0.5	0.3	0.5	0.9	3.4	0.0	19.0																																																			
17	Төв	0.5	0.1	1.1	0.3	0.2	0.0	0.0	0.1	0.2	0.2	0.1	0.6	0.1	0.0	0.0	0.0	0.6	0.2	0.2	0.2	1.6	1.8	0.9	0.5	0.1	0.0	0.2	0.2	0.2	1.1	3.3	0.1	14.9																																																			
18	Увс	0.7	0.2	2.1	0.9	0.0	0.0	0.0	0.1	0.5	0.2	0.2	0.4	0.4	0.4	0.2	0.0	0.4	0.1	0.4	0.2	1.5	2.0	0.2	0.7	0.1	0.2	0.4	0.1	0.2	0.9	2.9	0.1	17.1																																																			
19	Ховд	0.8	0.1	2.4	1.0	0.1	0.0	0.1	0.1	0.3	0.3	0.1	0.4	0.1	0.4	0.1	0.1	0.0	0.1	0.2	0.1	1.3	1.1	0.3	0.7	0.0	0.2	0.3	0.1	0.2	1.9	0.9	0.0	14.1																																																			
20	Хөвсгөл	0.3	0.2	1.0	0.8	0.0	0.0	0.0	0.1	0.2	0.2	0.2	0.4	0.2	0.2	0.2	0.0	0.6	0.2	0.5	0.2	1.1	2.4	0.6	0.2	0.3	0.1	0.3	0.2	0.2	1.3	1.7	0.0	13.9																																																			
21	Хэнтий	0.3	0.1	1.8	1.2	0.1	0.0	0.0	0.1	1.0	0.3	0.3	0.6	0.3	0.4	0.0	0.0	0.0	0.1	0.6	0.3	1.6	1.5	1.5	0.1	0.0	0.1	0.6	0.1	0.3	1.3	5.4	0.3	20.6																																																			
22	Аймгийн дундаж	0.7	0.2	1.8	0.9	0.2	0.0	0.0	0.1	0.5	0.2	0.3	0.5	0.2	0.3	0.2	0.0	0.3	0.2	0.4	0.3	1.5	1.9	0.7	0.7	0.2	0.2	0.4	0.2	0.3	1.5	3.0	0.1	18.1																																																			
23	Улаанбаатар	2.7	0.5	4.4	2.0	0.8	0.3	0.2	0.3	1.4	0.8	0.9	1.4	0.8	1.9	0.9	0.1	0.5	0.5	0.7	0.9	3.2	2.5	2.2	3.7	0.2	0.5	1.6	0.6	0.5	3.6	3.4	0.2	44.4																																																			
24	Улсын дундаж	1.5	0.3	2.8	1.3	0.4	0.1	0.1	0.2	0.8	0.4	0.5	0.9	0.5	0.9	0.4	0.1	0.4	0.3	0.5	0.5	2.2	2.2	1.3	1.9	0.2	0.3	0.9	0.4	0.4	2.3	3.2	0.1	28.3																																																			

Эрүүл мэндийн байгууллагын хүртээмж, 2003-2007

10000 хүн амд ноогдох их эмч, мэргэжлээр, 2003-2007

Дундаж ор хоног, мэргэжлээр Бүгд, 2007

Аймаг хотын нэр	Мэс засал																							Бүгд
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
1 Архангай	8.2	6.6	5.2	8.1	7.7	10.4	0.0	23.1	9.5	11.4	0.0	0.0	0.0	0.0	9.0	9.2	0.0	0.0	9.5	8.9	0.0	0.0	0.0	7.9
2 Баян-Өлгий	8.1	8.8	6.2	7.1	7.7	12.7	8.1	29.0	8.9	13.1	9.9	0.0	0.0	2.9	6.4	8.2	0.0	6.6	9.2	10.2	0.0	0.0	0.0	7.9
3 Баянхонгор	8.7	6.1	5.3	6.4	7.2	13.1	9.8	65.4	9.9	10.8	9.4	0.0	0.0	0.5	10.1	8.9	0.0	8.8	9.2	9.8	0.0	0.0	0.0	8.2
4 Булган	8.7	7.2	5.1	8.5	8.4	13.2	9.8	39.7	9.6	10.2	0.0	0.0	0.0	10.0	7.0	7.3	9.5	0.0	0.0	9.1	0.0	0.0	0.0	8.7
5 Говь-Алтай	8.5	5.6	3.9	7.8	7.8	10.3	10.2	51.3	10.0	11.5	9.8	0.0	0.0	13.2	10.0	8.6	0.0	0.0	11.3	9.5	0.0	0.0	0.0	8.0
6 Говьсүмбэр	9.5	9.7	4.4	6.1	8.0	15.1	0.0	0.0	9.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	8.9
7 Дархан-Уул	8.9	6.3	4.0	7.8	6.9	11.1	8.6	35.3	9.7	13.5	10.8	0.0	0.0	9.7	8.9	8.5	0.0	6.4	9.4	9.7	0.0	0.0	0.0	8.6
8 Дорноговь	9.2	6.1	4.4	3.3	6.7	14.2	0.0	42.8	9.6	8.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	9.6	0.0	0.0	8.6	8.1
9 Дорнод	9.2	7.6	4.9	6.8	6.8	12.6	10.8	44.6	10.7	12.9	0.0	0.0	0.0	15.7	9.8	6.5	0.0	0.0	0.0	10.1	0.0	0.0	0.0	8.9
10 Дундговь	9.5	6.2	6.7	7.1	7.8	11.4	10.3	64.7	9.2	12.1	8.0	0.0	0.0	10.0	10.1	9.3	0.0	2.6	8.9	9.0	0.0	0.0	0.0	8.6
11 Завхан	8.9	7.4	6.8	7.8	8.0	10.0	10.3	45.6	9.3	9.4	9.1	0.0	0.0	0.0	7.4	6.9	9.9	0.0	11.2	9.1	0.0	0.0	0.0	8.5
12 Орхон	9.5	5.8	4.8	6.6	6.5	11.5	0.0	27.1	10.6	13.1	9.8	0.0	0.0	14.0	0.0	7.0	0.0	0.0	0.0	9.3	0.0	0.0	0.0	8.4
13 Өвөрхангай	8.6	7.1	4.2	7.2	7.3	13.9	9.9	44.6	11.1	11.2	10.4	0.0	0.0	23.1	8.2	8.1	0.0	6.9	7.8	9.5	0.0	8.5	0.0	8.2
14 Өмнөговь	8.2	7.7	3.7	3.9	6.4	12.2	9.7	28.3	9.7	7.8	0.0	0.0	0.0	3.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	9.6	6.8	7.4
15 Сүхбаатар	9.5	6.3	4.0	10.0	8.7	11.0	9.4	47.6	8.9	10.3	9.0	0.0	0.0	0.0	8.2	8.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	9.2
16 Сэлэнгэ	9.3	7.1	4.8	7.6	7.7	13.0	9.4	50.3	9.2	10.1	0.0	0.0	0.0	0.0	8.5	8.4	0.0	9.4	7.8	10.2	0.0	0.0	0.0	8.7
17 Төв	9.8	6.9	4.1	6.7	5.6	12.0	9.2	35.5	10.2	0.0	8.2	0.0	0.0	10.7	7.4	9.1	0.0	0.0	0.0	10.5	0.0	0.0	6.2	8.7
18 Увс	8.5	6.9	5.6	6.5	7.6	7.2	10.7	19.7	10.3	12.9	0.0	0.0	0.0	3.9	8.6	6.5	7.9	0.0	6.4	10.1	0.0	0.0	0.0	8.1
19 Ховд	8.6	8.1	3.8	9.3	7.0	11.1	10.8	21.6	9.7	14.0	0.0	0.0	0.0	37.7	9.0	7.4	0.0	7.2	0.0	8.8	0.0	0.0	0.0	8.1
20 Хөвсгөл	8.6	5.8	2.6	7.0	7.2	10.1	9.6	31.8	9.4	12.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	4.9	0.0	0.0	0.0	7.5
21 Хэнтий	8.8	6.9	4.6	9.2	7.1	13.4	10.6	25.5	8.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	9.9	8.7	0.0	0.0	9.5	0.0	0.0	0.0	8.0	8.6
22 Аймгийн дундаж	8.8	6.8	4.7	7.2	7.3	11.8	9.8	35.0	9.7	12.2	9.8	0.0	0.0	8.7	9.0	8.1	8.4	6.9	9.2	8.9	0.0	8.9	7.9	8.3
23 Улаанбаатар	8.9	8.2	4.6	7.7	7.0	11.6	10.3	34.9	9.4	26.6	12.6	13.4	7.3	19.4	6.8	6.5	0.0	7.6	10.6	9.3	8.4	0.0	9.4	9.1
24 Улсын дундаж	8.9	7.5	4.7	7.3	7.2	11.7	10.1	34.9	9.5	20.5	12.0	13.4	7.3	15.3	7.4	7.2	8.4	7.4	10.3	9.1	8.4	8.9	8.8	8.7

Эмнэлгийн орны ашиглалт, 2007

	Аймаг хотын нэр	Бүгд				Аймаг хотын нэгдсэн эмнэлэг				Хөдөөгийн эмнэлэг			
		Орны фонд ашиглалт	Орны фонд ашиглалт хувь	Дундаж ор хоног	Орны эргэлт	Орны фонд ашиглалт	Орны фонд ашиглалт хувь	Дундаж ор хоног	Орны эргэлт	Орны фонд ашиглалт	Орны фонд ашиглалт хувь	Дундаж ор хоног	Орны эргэлт
А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Архангай	309.08	84.68	7.92	39.01	338.23	92.67	8.45	40.02	253.76	69.52	7.17	35.38
2	Баян-Өлгий	309.16	84.70	7.92	39.02	287.52	78.77	7.69	37.38	323.96	88.76	7.95	40.73
3	Баянхонгор	323.77	88.70	8.21	39.45	321.34	88.04	8.20	39.18	324.29	88.85	7.91	41.00
4	Булган	295.56	80.98	8.66	34.11	311.34	85.30	9.38	33.20	288.86	79.14	8.19	35.29
5	Говь-Алтай	259.14	71.00	8.03	32.28	232.00	63.56	8.82	26.32	277.85	76.12	7.77	35.77
6	Говьсүмбэр	301.48	82.60	8.95	33.70	298.37	81.75	8.97	33.27	274.80	75.29	8.52	32.25
7	Дархан-Уул	315.94	86.56	8.57	36.86	333.74	91.44	8.47	39.39	280.18	76.76	8.15	34.36
8	Дорноговь	290.25	79.52	8.12	35.76	275.98	75.61	7.40	37.30	313.68	85.94	8.10	38.72
9	Дорнод	288.42	79.02	8.94	32.28	296.80	81.31	9.63	30.81	289.79	79.39	7.75	37.39
10	Дундговь	258.39	70.79	8.62	29.99	282.87	77.50	8.77	32.26	217.68	59.64	8.29	26.25
11	Завхан	215.02	58.91	8.54	25.18	258.63	70.86	9.13	28.34	194.90	53.40	8.23	23.69
12	Орхон	307.74	84.31	8.37	36.78	319.04	87.41	8.30	38.46	240.07	65.77	8.41	28.54
13	Өвөрхангай	279.33	76.53	8.24	33.91	312.35	85.58	8.72	35.81	267.77	73.36	7.95	33.67
14	Өмнөговь	255.46	69.99	7.40	34.52	285.74	78.28	7.55	37.82	239.66	65.66	7.15	33.52
15	Сүхбаатар	335.59	91.94	9.16	36.63	336.93	92.31	9.29	36.25	341.93	93.68	8.99	38.02
16	Сэлэнгэ	278.11	76.19	8.68	32.05	332.40	91.07	9.66	34.40	256.08	70.16	7.91	32.38
17	Төв	266.92	73.13	8.65	30.85	221.06	60.56	8.93	24.77	309.16	84.70	8.33	37.12
18	Увс	273.50	74.93	8.06	33.95	281.04	77.00	8.38	33.55	275.59	75.50	7.79	35.39
19	Ховд	295.67	81.01	8.14	36.34	309.50	84.80	8.52	36.31	251.64	68.94	7.40	34.02
20	Хөвсгөл	270.37	74.07	7.51	36.02	297.31	81.45	7.10	41.90	240.13	65.79	7.66	31.35
21	Хэнтий	334.30	91.59	8.58	38.98	343.12	94.01	9.14	37.56	331.91	90.93	8.13	40.82
22	Аймгийн дундаж	286.26	78.43	8.28	34.56	300.14	82.23	8.54	35.15	270.80	74.19	7.90	34.26
23	Улаанбаатар	316.60	86.74	9.14	34.65	0.00	0.00	0.00	0.00	277.49	76.02	8.38	33.13
24	Улсын дундаж	299.58	82.08	8.66	34.60	300.14	82.23	8.54	35.15	270.91	74.22	7.91	34.24

Эмнэлгийн орны тоо, мэргэжлээр 10000 хүн амд, 2007

Аймаг хотын нэр	Дотор	Мэс засал	Төрөх	Эмэгтэйчүүд	Хүүхэд	Халдварт	Арьс харшт	Сүрьеэ	Мэдрэл	Самсц	Гэмтэл	Нефролог	Уролог	Эрчимт эмчлээ, сэжээ амьдруулах	Нүд	Чух, хамар, хоолой	Шүд	Эрүү нүүр	Хаадар	Уламжлалт эмчлээний	БЭДХ	Хөнгөөчлөх эмчлээ	Бусад	Бусад	
А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
1	Архангай	23.11	4.24	6.92	3.57	12.95	4.13	0.00	1.56	4.02	0.89	0.00	0.00	0.00	0.00	0.22	0.22	0.00	0.22	0.22	1.56	0.00	0.00	0.22	64.07
2	Баян-Өлгий	21.41	4.01	7.28	1.79	10.76	1.58	1.27	0.74	1.48	1.05	1.16	0.00	0.00	0.84	0.74	1.27	0.00	1.27	0.42	2.11	0.00	0.00	0.00	59.17
3	Баянхонгор	19.58	3.55	8.20	5.02	9.30	4.53	1.84	0.61	4.28	0.98	1.35	0.00	0.00	0.61	1.47	0.37	0.00	0.24	0.24	0.73	0.00	0.00	0.24	63.14
4	Булган	20.07	4.36	5.76	2.62	10.99	4.89	2.27	1.22	2.97	0.70	0.00	0.00	0.00	0.35	0.35	0.35	0.17	0.00	0.00	3.66	0.00	0.00	0.00	60.73
5	Говь-Алтай	24.80	6.40	7.55	3.94	14.62	7.88	0.99	2.46	4.11	0.33	1.31	0.00	0.00	0.33	0.33	0.66	0.00	0.33	0.33	0.33	0.00	0.00	0.00	76.69
6	Говьсүмбэр	31.12	11.39	4.55	9.11	19.74	13.66	0.00	0.00	3.80	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	93.36
7	Дархан-Уул	11.58	3.23	4.34	3.67	7.57	3.34	1.34	3.34	6.12	3.67	3.01	0.00	0.00	0.89	0.33	1.11	0.00	0.22	0.22	2.89	0.00	0.45	0.00	57.33
8	Дорноговь	20.82	6.69	5.58	1.86	10.97	5.76	0.00	1.86	5.02	0.93	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	4.65	0.00	0.00	2.60	66.72
9	Дорнод	17.75	5.51	5.24	1.75	11.97	3.63	1.34	4.71	3.09	3.09	0.00	0.00	0.00	0.67	1.75	0.67	0.00	0.00	0.67	2.02	0.00	0.00	1.48	65.34
10	Дундговь	25.61	4.47	8.54	2.85	14.02	6.91	1.02	1.02	0.81	1.02	0.61	0.00	0.00	0.61	0.41	0.61	0.00	0.41	0.20	2.03	0.00	0.00	0.00	71.14
11	Завхан	32.04	8.45	9.46	5.42	14.38	5.05	0.63	0.88	4.42	0.63	0.63	0.00	0.00	0.63	0.13	1.39	0.13	0.00	0.63	2.52	0.00	0.00	0.76	88.18
12	Орхон	14.45	3.44	4.47	1.83	3.32	4.59	0.00	2.29	2.29	2.87	2.87	0.00	0.00	0.92	0.00	0.92	0.00	0.00	0.00	0.92	0.00	0.00	2.18	47.35
13	Өвөрхангай	19.03	4.19	5.83	3.37	9.01	5.65	0.91	1.37	1.09	0.82	1.27	0.00	0.00	0.36	0.18	1.00	0.00	0.36	0.18	2.09	0.00	0.27	0.00	57.00
14	Өмнөговь	22.00	4.06	5.98	2.99	12.81	4.27	1.07	0.64	3.63	0.64	0.00	0.00	0.00	0.85	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.64	4.06	63.65
15	Сүхбаатар	23.05	2.48	5.72	2.48	10.29	4.19	1.91	1.91	4.57	2.10	1.91	0.00	0.00	0.00	0.19	0.19	0.00	0.00	0.38	0.00	0.00	0.00	0.00	61.35
16	Сэлэнгэ	21.57	4.05	6.24	7.12	15.55	5.15	0.44	3.28	3.39	1.09	0.00	0.00	0.00	0.00	0.22	2.19	0.00	0.22	0.11	0.88	0.00	0.00	0.00	71.49
17	Төв	16.36	1.69	5.30	3.05	11.62	5.19	1.24	2.03	4.51	0.00	0.34	0.00	0.00	0.45	0.11	0.11	0.11	0.00	0.00	3.95	0.00	0.00	1.13	57.20
18	Увс	25.64	5.10	7.47	3.73	11.70	3.49	1.24	1.49	1.74	1.00	0.00	0.00	0.00	0.50	1.00	0.37	0.12	0.00	0.25	1.00	0.00	0.00	1.74	67.59
19	Ховд	19.73	4.08	7.28	2.76	12.46	3.42	1.65	1.10	3.09	1.10	0.00	0.00	0.00	0.44	0.22	0.88	0.00	0.22	0.00	2.20	0.00	0.00	2.09	62.72
20	Хөвсгөл	23.34	4.54	6.08	2.59	12.72	3.40	0.81	0.81	1.62	0.81	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2.35	0.00	0.00	0.00	59.09
21	Хэнтий	13.57	6.13	6.42	3.21	11.97	6.42	1.46	3.21	3.94	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.58	1.46	0.00	0.00	0.58	4.38	0.00	0.88	64.22	
22	Аймгийн дундаж	20.67	4.52	6.43	3.38	11.39	4.59	1.03	1.80	3.21	1.19	0.74	0.00	0.00	0.42	0.40	0.72	0.03	0.19	0.21	2.02	0.00	0.06	0.77	63.78
23	Улаанбаатар	22.44	7.01	5.04	3.42	5.23	3.46	2.00	2.41	5.03	4.47	4.80	1.55	0.65	1.35	1.25	1.03	0.00	0.39	1.09	4.86	0.05	0.00	1.03	78.55
24	Улсын дундаж	21.36	5.48	5.89	3.39	9.00	4.15	1.41	2.04	3.92	2.47	2.32	0.60	0.25	0.78	0.73	0.84	0.02	0.27	0.56	3.12	0.02	0.04	0.87	69.52

Аймаг хотын нэгдсэн эмнэлгүүдийн задлан шинжилгээ, Үндсэн оношийн зөрөөний хувь, 2007

№	Аймаг хотын нэр	Нийт нас баралт	Задлан шинжилгээний хувь	Үндсэн оношийн зөрөөний хувь
A	Б	1	2	3
1	Архангай	48	66.6	12.5
2	Баян-Өлгий	76	4.3	0.0
3	Баянхонгор	80	33.7	17.8
4	Булган	28	57.1	0.0
5	Говь-Алтай	43	27.9	7.7
6	Говьсүмбэр	13	53.8	42.8
7	Дархан-Уул	69	91.0	4.3
8	Дорноговь	36	94.4	8.8
9	Дорнод	82	75.5	8.8
10	Дундговь	28	44.8	7.7
11	Завхан	32	25.0	0.0
12	Орхон	106	80.0	5.0
13	Өвөрхангай	94	75.2	0.0
14	Өмнөговь	32	75.0	16.4
15	Сүхбаатар	36	61.1	0.0
16	Сэлэнгэ	29	86.2	4.0
17	Төв	23	76.2	7.7
18	Увс	43	100.0	0.0
19	Ховд	48	42.5	14.2
20	Хөвсгөл	80	78.7	0.0
21	Хэнтий	29	72.4	15.0
22	Аймгийн дундаж	1055	66.8	6.0
23	Улаанбаатар	1621	82.5	8.5
24	Улсын дундаж	2676	76.5	7.5

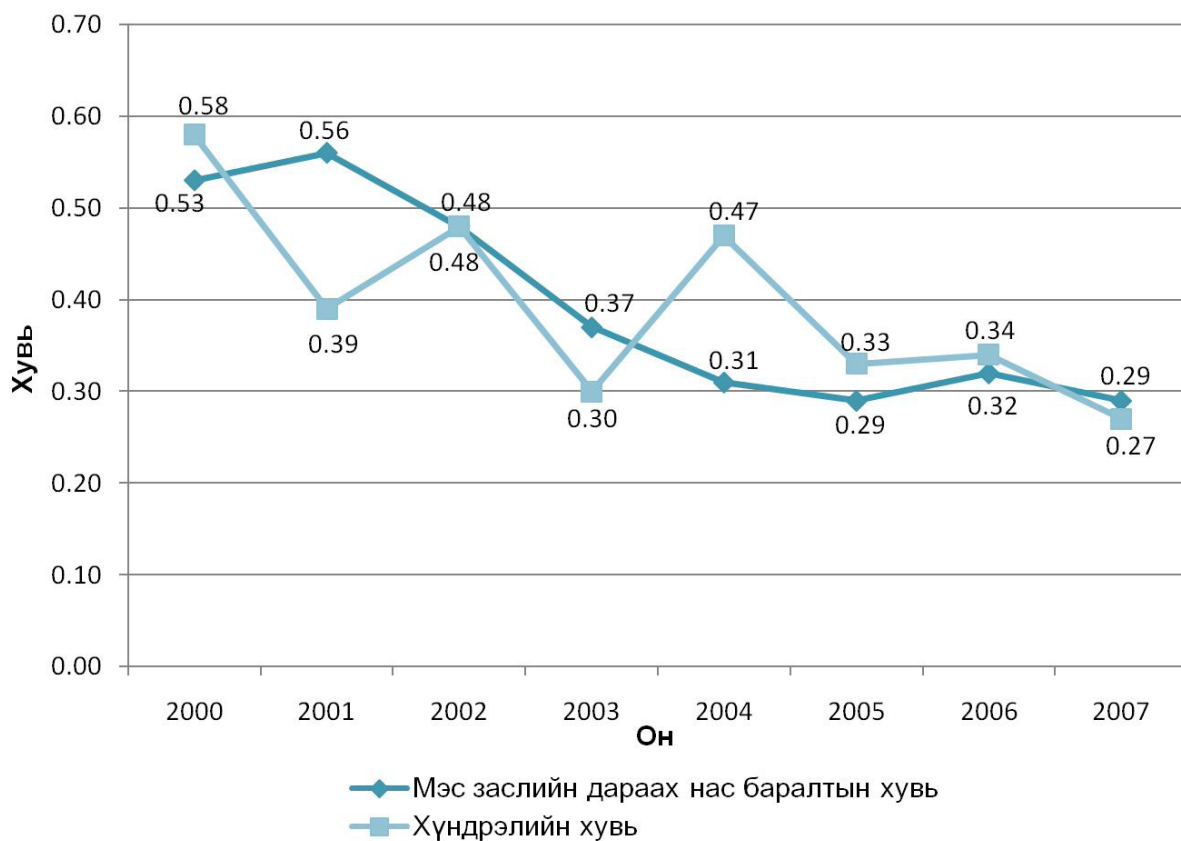
Хагалгааны дараах хүндрэл, нас баралтын хувь, 2007

№	Аймаг хотын нэр	Мэс засал хийлгэсэн хүний тоо	Хүндрэлийн хувь	Нас баралтын хувь
A	Б	1	2	3
1	Архангай	1398	0.00	0.00
2	Баян-Өлгий	1265	0.08	0.47
3	Баянхонгор	1828	0.05	0.00
4	Булган	678	1.03	0.29
5	Говь-Алтай	1290	0.16	0.16
6	Говьсүмбэр	189	0.00	0.00
7	Дархан-Уул	2182	0.78	0.14
8	Дорноговь	1105	0.00	0.00
9	Дорнод	1700	0.59	0.47
10	Дундговь	702	0.57	0.00
11	Завхан	1300	0.38	0.00
12	Орхон	2551	0.27	0.20
13	Өвөрхангай	1971	0.05	0.46
14	Өмнөговь	876	0.46	0.11
15	Сүхбаатар	580	0.00	0.00
16	Сэлэнгэ	994	0.00	0.00
17	Төв	499	0.00	0.00
18	Увс	1094	0.00	0.00
19	Ховд	1138	0.35	0.00
20	Хөвсгөл	1472	0.00	0.00
21	Хэнтий	1387	0.22	0.22
22	Аймгийн дундаж	26199	0.25	0.15
23	Улаанбаатар	45077	0.28	0.38
24	Улсын дундаж	71276	0.27	0.29

Задлан шинжилгээ, оношийн тохирооны хувь, 2000-2007

Мэс заслын хагалгааны үзүүлэлт, 2000-2007

10000 хүн тутмаас стационарт хэвтэн эмчлүүлэгчид, 2007

№	Аймаг хотын нэр	Бүгд	Хэлбэрт ба шимсчилт зарцуу өгч																			
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1	Архангай	2,487.82	88.96	19.87	10.05	16.07	22.55	166.76	6.03	21.43	430.41	287.87	365.23	30.03	57.93	563.47	307.85	1.56	3.80	1.79	86.17	Бүртэл хорлого ба бусад зарцуу өгч
2	Баян-Өлгий	2,300.34	18.14	18.14	41.03	19.72	30.06	107.79	23.52	14.45	245.33	482.43	326.12	57.48	104.63	372.21	375.59	0.32	7.91	0.00	55.48	Хаягч ба бусад зарцуу өгч
3	Баянхонгор	2,472.54	70.97	13.46	9.30	31.82	32.43	150.39	49.31	15.42	347.03	278.26	360.49	94.59	73.05	417.27	416.05	1.59	9.91	0.00	101.20	Хаягч ба бусад зарцуу өгч
4	Булган	2,067.85	59.51	23.73	9.60	11.69	22.34	174.33	10.47	19.02	301.02	303.63	283.22	76.61	59.16	394.90	237.85	1.92	5.24	0.87	72.77	Хаягч ба бусад зарцуу өгч
5	Говь-Алтай	2,456.17	114.13	33.50	13.47	16.42	39.08	141.23	4.93	15.11	385.58	306.10	482.63	102.31	39.08	343.38	320.88	2.30	9.85	0.00	86.21	Хаягч ба бусад зарцуу өгч
6	Говьсүмбэр	3,143.19	232.27	7.59	3.04	9.87	12.90	237.58	6.83	28.84	481.99	567.76	382.56	86.53	82.74	585.98	343.09	0.00	0.00	0.00	73.63	Хаягч ба бусад зарцуу өгч
7	Дархан-Уул	2,085.49	138.94	18.15	6.68	14.14	99.41	121.12	6.35	18.70	248.04	363.59	264.40	54.33	54.44	278.65	286.67	2.34	2.89	1.89	104.76	Хаягч ба бусад зарцуу өгч
8	Дорноговь	2,379.03	104.45	11.15	6.32	15.98	24.72	252.03	4.27	5.95	317.08	337.15	375.25	50.37	110.77	304.44	340.13	3.35	6.32	0.19	109.10	Хаягч ба бусад зарцуу өгч
9	Дорнод	2,096.21	166.30	35.49	7.53	10.76	111.59	93.97	52.70	7.26	206.50	316.34	300.88	67.36	77.30	237.83	294.02	5.11	5.11	0.00	100.16	Хаягч ба бусад зарцуу өгч
10	Дундговь	2,120.98	57.11	13.01	14.02	16.06	29.88	76.22	5.28	5.08	301.02	320.13	370.94	52.85	92.28	405.90	281.10	0.81	9.76	0.00	69.51	Хаягч ба бусад зарцуу өгч
11	Завхан	2,206.89	90.96	28.26	18.55	16.65	11.35	170.82	4.42	14.00	269.35	255.09	340.63	68.76	43.90	492.40	303.79	9.71	4.54	0.00	63.71	Хаягч ба бусад зарцуу өгч
12	Орхон	1,731.71	97.34	19.61	5.62	16.62	47.70	74.29	1.15	12.96	202.71	225.18	261.29	34.40	58.70	228.73	316.21	10.20	6.31	1.03	111.67	Хаягч ба бусад зарцуу өгч
13	Өвөрхангай	1,920.49	99.80	27.77	9.20	17.57	29.78	90.15	5.19	21.94	287.65	291.29	277.09	60.10	56.09	281.37	284.92	4.28	3.92	0.00	72.39	Хаягч ба бусад зарцуу өгч
14	Өмнөговь	2,177.68	130.71	13.88	18.15	17.73	19.44	146.30	12.81	5.77	340.88	351.98	304.14	69.20	64.29	253.74	341.09	0.64	3.20	0.00	83.72	Хаягч ба бусад зарцуу өгч
15	Сүхбаатар	2,232.55	95.45	30.10	12.77	14.67	74.88	206.34	6.67	20.96	260.45	329.61	344.28	123.27	61.73	331.89	219.86	3.24	3.81	0.00	92.59	Хаягч ба бусад зарцуу өгч
16	Сэлэнгэ	2,288.34	90.43	15.55	8.32	12.48	21.02	185.12	7.99	36.35	328.86	418.41	297.88	52.44	48.72	447.75	247.30	1.75	3.39	0.00	64.59	Хаягч ба бусад зарцуу өгч
17	Төв	1,754.88	54.37	9.14	6.09	9.36	8.91	191.89	1.58	13.31	276.05	335.27	206.22	73.10	74.57	312.82	142.03	1.35	2.71	0.00	36.10	Хаягч ба бусад зарцуу өгч
18	Увс	2,283.97	77.42	29.75	16.55	15.43	26.64	121.23	39.21	11.20	258.27	321.50	296.23	60.49	75.68	531.10	350.25	0.50	4.36	0.00	48.17	Хаягч ба бусад зарцуу өгч
19	Ховд	2,269.68	36.27	28.99	13.78	20.50	28.55	152.23	10.80	21.27	331.58	374.13	323.42	82.89	118.17	330.59	324.52	0.11	7.94	0.00	63.93	Хаягч ба бусад зарцуу өгч
20	Хөвсгөл	2,117.04	72.70	16.86	18.32	11.59	40.93	124.33	5.43	7.70	339.44	319.26	280.19	51.55	58.19	427.30	288.38	1.05	2.76	0.00	51.06	Хаягч ба бусад зарцуу өгч
21	Хэнтий	2,486.44	227.10	26.13	9.78	12.55	30.21	171.06	12.11	39.55	274.97	420.05	338.17	92.68	140.41	324.01	261.55	1.46	3.21	0.00	101.44	Хаягч ба бусад зарцуу өгч
22	Аймгийн дундаж	2,191.47	92.91	21.45	12.92	15.85	37.33	143.05	13.42	16.89	298.80	334.36	314.05	65.66	72.48	369.86	297.71	2.68	5.13	0.30	76.63	Хаягч ба бусад зарцуу өгч
23	Улаанбаатар	2,707.28	120.76	77.70	12.29	30.92	69.64	208.59	50.11	21.70	349.47	318.98	404.76	70.84	94.33	295.13	391.29	16.32	21.62	0.84	152.00	Хаягч ба бусад зарцуу өгч
24	Улсын дундаж	2,391.90	103.73	43.31	12.67	21.70	49.89	168.51	27.67	18.76	318.49	328.38	349.30	67.67	80.97	340.82	334.07	7.98	11.54	0.51	105.92	Хаягч ба бусад зарцуу өгч

Амбулаторт бүртгэгдсэн хүн амын өвчлөл, /10000 хүн амд/, 2007

№	Аймаг хотын нэр	Бүгд	Хандвар ба тшнээс илэрх зардал																			
			1	2	3	Хөдөр	Цус, цус бүлэг эрхтний өвчн ба дархлаагч янзлах мэс засал	Дотоод шүрэл, тэжээл ба бодисын солилцооны өвчнүүд	Сэтгэл, бие аялал эсгэл	Мэдрэлийн тогтолцооны өвчнүүд	Нүр ба түүний дэвсгэрийн өвчнүүд	Чихр ба хөхөхрийн өвчнүүд	Цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчнүүд	Амьсгалын тогтолцооны өвчнүүд	Хоол тэжээл эрхтний өвчнүүд	Арьс ба халимын өвчнүүд	Үс, булчирхайн тогтолцоо, холбох нлн	Шээс бэлгээсийн нлн тогтолцооны өвчнүүд	Жирэмсэл, төрөл, төрсний дараах үе	Төрөлх тойрны (перинаталь) үед үүсэх өгсгөл	Төрөлхний гажиг, хэсгэжиг, өнгөт цогцлын гажуудал	Хэсгэн янзлагдсан хамшинж, эмнэлгэнд ба бодорголорд шилжүүлэгдсэн өвчнүүд
1	Архангай	5066.94	104.81	12.17	25.34	29.80	102.02	299.15	82.82	81.93	808.25	934.49	889.96	73.00	92.65	1049.80	326.38	3.13	5.58	5.58	3.01	142.65
2	Баян-Өлгий	3560.31	47.99	19.51	72.46	27.21	41.87	138.70	39.13	37.97	396.68	902.94	482.64	117.50	159.05	611.74	384.87	0.32	8.54	0.74	70.46	
3	Баянхонгор	5047.75	183.18	16.15	24.72	58.61	133.14	224.79	180.86	55.19	700.06	880.31	714.62	232.25	126.65	887.77	436.97	1.59	14.32	0.00	176.58	
4	Булган	5059.33	149.90	29.14	19.72	37.17	32.81	314.80	98.24	93.71	669.21	1112.97	810.56	200.33	121.28	920.15	301.02	1.92	10.99	2.27	133.14	
5	Говь-Алтай	5846.57	159.78	40.40	40.56	26.60	127.27	323.51	201.66	96.89	740.61	1013.21	1206.16	266.85	76.69	975.77	360.95	2.46	16.75	0.00	170.46	
6	Говьсүмбэр	7369.54	244.41	15.18	3.80	25.81	32.64	409.88	131.31	136.63	1008.77	1976.55	1148.43	305.13	189.00	1149.95	359.79	0.00	3.04	0.00	229.23	
7	Дархан-Уул	6650.34	199.61	58.11	51.77	28.28	217.76	233.68	299.69	142.83	803.89	1479.98	1168.93	312.16	125.35	905.42	286.67	2.34	6.57	1.89	325.41	
8	Дорноговь	4999.12	271.54	11.71	12.82	40.33	57.43	378.23	35.31	54.46	524.50	1020.19	814.26	217.83	174.15	764.82	348.49	3.72	11.52	0.19	257.60	
9	Дорнод	5290.80	226.40	28.90	31.32	48.26	374.02	197.63	200.86	189.43	375.90	1178.51	922.00	334.62	138.47	489.07	297.79	5.11	15.06	5.65	251.81	
10	Дундговь	3604.95	103.86	15.85	19.72	23.37	43.09	105.29	56.91	57.32	427.65	587.21	825.22	150.00	129.07	636.80	286.39	1.02	11.38	0.00	124.80	
11	Завхан	3499.88	91.97	19.18	28.64	24.10	28.51	214.22	65.85	46.17	404.97	608.71	583.23	101.05	63.08	763.26	306.31	9.71	6.18	0.00	134.74	
12	Орхон	4135.75	171.18	37.26	16.40	38.75	71.31	150.88	134.72	63.86	476.38	834.56	566.61	200.64	144.81	625.32	319.19	10.20	17.66	1.03	254.99	
13	Өвөрхангай	5802.62	224.18	58.91	31.96	50.90	89.78	381.99	144.78	118.10	757.60	1008.73	1076.84	365.08	157.44	791.11	299.40	6.37	17.30	0.64	201.51	
14	Өмнөговь	5910.45	184.75	26.70	40.58	41.86	34.81	280.01	129.86	124.73	726.60	1513.44	953.21	271.04	175.78	683.67	350.91	0.85	6.83	0.00	364.80	
15	Сүхбаатар	4396.14	101.93	41.72	30.48	47.44	182.33	321.03	53.73	104.79	423.91	773.33	797.34	234.92	122.89	740.18	243.11	3.62	7.05	0.00	166.33	
16	Сэлэнгэ	5065.60	138.70	24.85	26.82	23.10	43.24	269.64	201.32	162.24	651.04	1138.53	769.28	191.14	115.28	840.44	253.54	1.75	4.71	0.00	209.97	
17	Төв	3214.54	77.39	17.26	7.78	15.79	17.82	353.10	74.79	38.92	428.00	659.94	443.23	184.33	105.59	535.96	142.14	1.47	5.41	0.45	105.14	
18	Увс	5555.47	90.99	37.34	58.50	54.64	73.56	258.77	105.17	119.74	509.69	1143.11	902.26	228.52	151.85	1348.23	360.33	1.37	14.44	0.00	96.96	
19	Ховд	3999.45	45.86	26.13	23.37	41.89	93.48	222.45	74.19	64.27	556.34	740.98	577.51	269.52	186.84	623.91	340.51	0.11	10.03	0.00	102.08	
20	Хөвсгөл	4951.53	124.57	26.10	40.69	28.85	80.32	310.50	236.34	98.31	655.37	909.47	674.18	149.13	122.79	1050.74	302.48	1.05	8.92	0.00	131.71	
21	Хэнтий	5091.99	307.67	16.35	21.16	21.02	65.97	280.96	136.17	122.75	480.04	1170.39	870.17	209.00	233.67	672.84	277.46	1.61	5.25	0.00	199.52	
22	Аймгийн дундаж	4853.12	147.31	28.78	31.95	35.12	95.08	264.76	134.26	94.10	586.82	981.77	792.37	216.38	135.74	807.39	310.92	3.02	10.18	0.80	176.35	
23	Улаанбаатар	5610.78	228.14	134.36	22.88	88.90	141.02	390.45	178.50	70.35	563.59	729.69	795.05	327.93	126.57	570.77	394.28	30.43	40.59	1.89	775.40	
24	Улсын дундаж	5147.53	178.72	69.80	28.43	56.02	112.93	313.60	151.45	84.88	577.79	883.82	793.42	259.73	132.18	715.45	343.31	13.67	22.00	1.22	409.12	

Амбулторт бүртгэгдсэн хүн амын өвчлөл, 10000 хүн амд, 2007

10000 хүн тутмаас стационарт хэвтэн эмчлүүлэгсэд, 2007

